

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Siklós Város
Önkormányzata**

2024-2029

Tartalom

I. Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	13
II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, a gyermekszegénység	64
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	110
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	121
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	139
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	150
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	151
III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	153
1. A HEP IT részletei	153
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	153
Jövőképünk	158
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	159
3. Megvalósítás	169
3.1 A megvalósítás előkészítése	169
3.2 A megvalósítás folyamata	169
3.3 Monitoring és visszacsatolás	172
3.4 Nyilvánosság	172
3.5 Kötelezettségek és felelősség	172
3.6 Érvényesülés, módosítás	173
4. Elfogadás módja és dátuma	173
Felhasznált források, koncepciók	175

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

I. Bevezetés

Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és Magyarország egyik legfontosabb politikai célja, minden nemzet, minden állampolgára számára fontos érték. Hazánk országgyűlése is deklarálta, minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hatékony jogvédelmet élvezhessen a hátrányos megkülönböztetés ellen, valamint kinyilvánította azt is, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

Ennek érdekében az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 2011. december 22. napjától hatályos 31. §-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve az esetlegesen adódó új helyzetnek megfelelően módosítani kell. Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 64. § A. §-a kimondja, hogy a 2013. július 1-jét követően meghirdetett pályázatokra vonatkozik az a jogszabályi tétel, miszerint a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik. Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021. 06. 30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Siklós Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

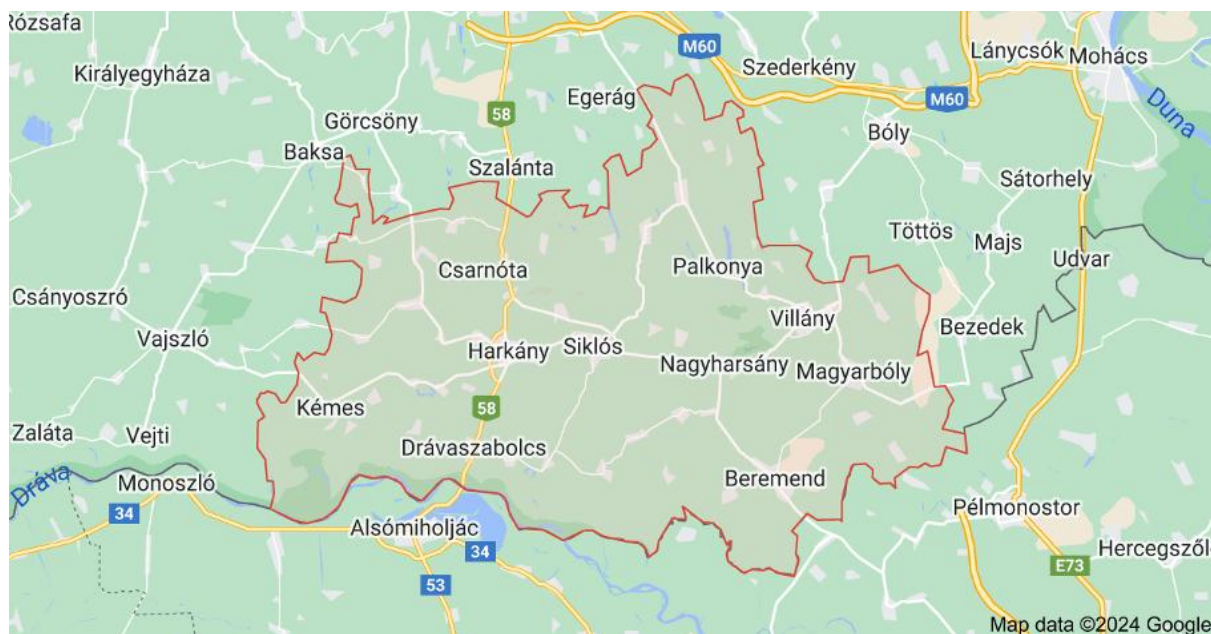
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településstruktúra terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Földrajzi elhelyezkedés

Siklós város a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya vármegyében, a déli országhatár mentén, a Dráva menti síkság középpontjában, a Villányi hegység déli előterében helyezkedik el. A város az 53 településből álló siklói járás központja. A járás és ezen belül Siklós a régió külső periferiájához tartozik.

Siklós kisvárosi jellegű település, ennek megfelelően viszonylag magas a falusias és a kertvárosias lakóterületek aránya. 1977 óta Máriagyűd is a városhoz tartozik, a hozzácsatolás következtében jelentősen megnőtt a falusias lakóterületek aránya.

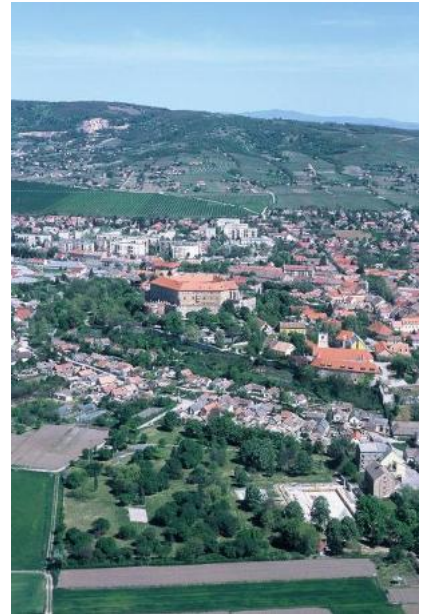
A város területe: 51 km²

Népsűrűsége: 190,03 km fő/km²

Természeti környezet

A kellemes, szubmediterrán klíma és a vele járó különleges növényvilág, a Villányi hegység és bortermő vidékének közelsége, a Dráva folyó mentén húzódó Duna-Dráva Nemzeti Park, valamint a Szársomlyó Természetvédelmi Terület mind-mind hozzájárulnak a tájképhez. Országos jelentőségű védett természeti területek a máriagyűdi barlang feletti felszíni terület, a szabolcsi árok, Rózsa-bánya területén található barlang maradvány és a Várkút.

A város élhetőségét az is jelzi, hogy viszonylag nagy a zöldterületek egy főre vetített nagysága. Siklóson egy főre kb. 50 m² zöldterület jut. Ez valamivel magasabb, mint a többi baranyai város esetében.

Történelmi áttekintés

Siklós városa kiváló földrajzi és természeti adottságainak köszönhetően megtelepedésre a legrégebbi idők óta alkalmas volt. Siklós Dél-Baranya és a Dráva medence természeti, történelmi és kulturális értékekben egyik leggazdagabb települése. Jelentőségét kiváló természeti adottságai, éghajlata, az itt élők vendégszeretete és a magyar történelemben betöltött szerepe adja.

A Tenkes kapitányának történeteiből készült népszerű sorozat tette ismertté a települést és várat. A kétségkívül izgalmas kuruc idők ellenére a vár valójában a késő középkorban élte fénykorát, amely a Garaiak és Perényiek alatt nádori székhelyként jelentőségében Pécs püspöki udvarával vetekedett.

A település a Villányi-hegység ölelésében, a síkságból kiemelkedő dombot uraló vár köré épült. A siklósi vár az egykor legkorszerűbbnek számító hadászati létesítmény, az egyik legjelentősebb magyar reneszánsz stílusú építmény. A rövid ideig tartó tél, a nagyon enyhe

tavas, az októberig elnyúló nyár miatt a környék minden történelmi korszakban kedvelt lakóhelye volt az embernek. Az első dokumentum, egy 1294-ből származó oklevél Castrum Soklos-ról tesz említést, tehát ebben az időszakban feltételezhetően már állt a római erődítménymaradványokat is tartalmazó vár.

A vár építészeti emlékei, kiállításai, kulturális programjai, a római hagyományokon alapuló szőlő- és borkultúra, a máriagyűdi Bazilika Minor, a Malkocs bej dzsámi és számos történelmi emlék megismerésén kívül egész napos élményt jelentenek a termálfürdő strandolási és pihenési lehetőségei. A Tenkes hegy pincéiben kínálja a tájegység jellegzetes gasztronómiai remekeit, kiváló fehérborait. Az aktív turizmus szerelemeseinek kitűnő túrázási lehetőséget nyújt a Tenkes hegy

lábától induló Csodabogyó-tanösvény és számos kerékpárút. A városban meghatározó szerepet játszik a lovaglás, a lovas hagyományok ápolása is.

Demográfiai jellemzők és a településszerkezet

Magyarország demográfiai jellemzői

A hazai lakosság lélekszáma 2021 elején mintegy 9,731 millió fő volt, mely 2,8%-kal kevesebb a 2010-es értéknél. Tíz év alatt, 2020-ra a gyermekek korosztályának aránya 0,2 százalékponttal csökkent, 14,55%-ra (viszont a 2014-es mélypont óta fokozatosan növekszik). Az aktívnak tekintett 15-64 éveseké 3,07 százalékponttal esett 65,57%-ra, míg az idős korosztály aránya a 16,61%-ról 19,88%-ra nőtt – vagyis folytatódott az idősödés. Mindezzel együtt Magyarország nem tartozik a legidősebb társadalmak közé Európában.

A rendszerváltás után egy fokozatosan kibontakozó demográfiai mintaváltás volt megfigyelhető, amely a családalapítás és a gyermekvállalás területén a nyugat-európai országokhoz való közeledésben nyilvánult meg. Csökkent a fiatal felnőttek gyermekvállalása, és ezzel együtt kitolódott az anyák első gyermekvállalásának átlagos életkora is (Magyarországon 28,2 év). Mindez gyorsan és viszonylag rövid idő alatt következett be. A hátrányos helyzetű csoportoknál, a roma népesség körében is láthatók ezek a tendenciák – bár esetükben az első gyermekvállalás átlagos életkora még mindig jóval alacsonyabb. Ennek demográfiai következménye egy erősen csökkenő, majd alacsony szinten stagnáló termékenység és születésszám. Az évenkénti születésszámból elsősorban a fiatal anyák gyermekei hiányoznak. Az elmaradt születeket az 1990-es években egyáltalán nem, az ezredfordulót követően pedig csak többé-kevésbé ellensúlyozta az „idősebb” nők növekvő termékenysége.

Magyarország népességének 40 éve tartó csökkenése részben az alacsony fertilitási ráta, részben a 2015-ig számottevő, majd 2016-tól lassuló elvándorlásnak köszönhető. A népességfogyás egész Kelet-Európára jellemző, 1990 óta 4,5%-kal csökkent az Eurostat adatai szerint (ezen belül hazánké jelentősebb mértékben 5,5%).

A létszámcsökkenés egyik oka a természetes fogyás, ami azt jelenti, hogy a halálozások száma meghaladja a születéseket. Az elmúlt évtizedben a természetes fogyás 35–40 ezer fő volt évente, 2020-ban a koronavírus okozta járvány hatására megközelítette az 50 ezret (DemPortré 2021, 251.o.)

Ha a termékenységi folyamatok kedvező-en alakulnak, akkor előre számítások szerint 8,8 millióan élnek majd Magyarországon 2050-ben, nemzetközi vándorlás nélkül viszont 8,2 millióra csökkenne a népesség (Demográfiai Portré 2021, 251.o.) Száz aktív korú magyarországi lakosra 2050-ben már 47 időskorú jut a jelenlegi 30 helyett. Ez a mutató a leginkább öregedő régiónak számító Dél-Dunántúlon 60-ra emelkedik (Demográfiai Portré 2021, 252.o.).

Siklós demográfiai mutatószámai

Siklós város a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya vármegyében, a déli országhatár mentén, a Dráva menti síkság középpontjában helyezkedik el. Pécestől, a megyeszékhelytől 30 km-es távolságban található. A járás a 290/2014. (XI. 26.) korm. rendelet szerint kedvezményezett járásnak minősül. Térrendezés szempontjából rurális jellegű, aprófalvas településszerkezetű, mely három várost (Harkány, Villány, Siklós) és 50 községet ölel fel. Területe 653 km², lakónépessége jelenleg 34.317 fő. Siklós országosan nem tekinthető jelentős városnak, de járási székhelyként igazgatási szerepköre erősödő.

Siklós a járás legmagasabb lélekszámmal rendelkező települése. Állandó lakónépessége 2022. év végén 9311 fő, területe 51 km², a város népsűrűsége 173,06 fő/km². A lakosságszám időbeli alakulását, változásait demográfiai szempontból a négy főbb adattal tudjuk bemutatni,

vizsgálni. Ilyen az állandó lakosságszám alakulása, a lakónépességre vonatkozó adatok, a település a vándorlási egyenlegének trendjei és a természetes szaporodás üteme. A következő táblázatokban ezek idősoros adatait mutatjuk be, majd szövegesen röviden elemezzük, értelmezzük. A demográfiai adatok sorában egy negyedik idősoros táblázatot is bemutatunk, mely a szociális szolgáltatások tervezésekor fontos lehet, ez pedig a város öregedési indexe.

Siklós állandó lakosságszáma az év végén		
Év	Fő	változás alakulása %-ban
2017	9827	bázis év
2018	9730	99,01%
2019	9631	98,00%
2020	9538	97,05%
2021	9401	95,66%
2022	9311	94,74%

Forrás: Belügyminisztériumi Lakosságnylvántartó adatai alapján saját szerkesztés

Siklós lakónépességének száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2017	8 999	bázis év
2018	8 912	99,03%
2019	8 826	99,04%
2020	8 706	98,64%
2021	8 537	98,06%
2022	8 700	101,91%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Siklós lakosságának változását két mutatószám ismerteti leginkább. Az állandó lakosság a településen lakóhellyel rendelkező személyeket foglalja magában, még a lakónépesség² az adott településen ténylegesen élőket (jelenlévő népességet) jelöli. Az állandó lakosságszámot tekintve látható, hogy folyamatos, lassú ütemű a csökkenés. 2017-2022 között 516 fővel fogyatkozott meg

² A KSH definíciója szerint: "az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma." Azaz az adott területen ténylegesen élő, jelenlévő népesség (a be nem jelentett lakó vagy tartózkodási hely változásokból eredő torzításokkal). Mivel ez a szám tükrözi legpontosabban, hogy az egyes területeken ténylegesen mekkora a lakosság száma, a legtöbb népességre vonatkozó demográfiai mutatószámánál ezt használják vetítési alapként.

Siklós társadalma, mely 5,2 %-os apadást jelent. Ha ezzel párhuzamosan Siklós lakónépességének alakulását vizsgáljuk, egy lassabb tendenciájú fogyatkozást látunk, mely 2017-2022 között 299 főt, 3,3 %-os csökkenést jelent. Ha a csökkenés mögötti tendenciát nézzük, lassuló csökkenés látszik 2021-ig, majd hosszú idő után 2022-ben először meg is szűnik. A Konceptió elfogadásakor a 2023-as adatok még nem ismertek, így csak bízni tudunk benne, hogy a tendencia folytatódik és megáll a lakónépesség fogyatkozása Siklóson.

A következő táblázat a város vándorlási egyenlegét mutatja be, mely részben magyarázatként is szolgál a csökkenő lakosságszámra. Siklós vándorlási egyenlege (a 2021-es kiugró évet nem tekintve³) csökkenő tendenciában, de folyamatosan mínuszban van.

Belföldi vándorlások egyenlege Siklóson	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2017	0,44
2018	-3,24
2019	-1,47
2020	-1,83
2021	-11,25
2022	-0,47

Forrás: TeIR, KSH TSTAR

A lakosságszám csökkenésének következő magyarázata a természetes szaporodás üteme, dinamikája, melynek értékeit a következő táblázat szemlélteti. Látható, hogy növekvő és negatív előjelű a születések és a halálozások számának különbözete, vagyis többen halnak meg, mint ahányan születnek Siklóson.

Természetes szaporodás Siklóson	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)
2017	-7,41
2018	-7,26
2019	-8,12
2020	-10,50
2021	-8,24
2022	-10,35

³ A 2021-es év kiugró értékének magyarázata lehet a járvány okozta betárásokból adód időszakos elvándorlás. Mivel a 2022-es év egyenlege és trendje visszaállt a korábbi pályára, lakosság a járvány enyhülése után vélemezhetően visszaköltözött.

Ha az életkor szerinti változásokat vizsgáljuk Siklóson, akkor a csökkenő lakosság mellett egy folyamatosan idősödő társadalom képét láthatjuk. 2017-2022 év közötti, ötéves tendencia kedvezőtlen adatait foglalja össze a táblázat.

Öregedési index alakulása Siklóson			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2017	2 011	1 262	159,35%
2018	2 091	1 233	169,59%
2019	2 135	1 228	173,86%
2020	2 186	1 207	181,11%
2021	2 203	1 181	186,54%
2022	2 228	1 164	191,41%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az előzőekben ismertetett főbb demográfiai paraméterek mellett Siklós társadalmának jellegzetessége az etnikai és nemzetiségi összetétel sokszínűsége. A városlakók 91,4%-a magyar, 1,6%-a cigány, 3,0%-a horvát, 2,1%-a német, 0,3%-a szerb, 0,2%-a román nemzetiségű (KSH, 2011. népszámlálás).

Összefoglalva a fejezetben röviden bemutatott demográfiai mutatókat: Siklós lakosságszámának alakulása és életkor szerinti összetételének változása kedvezőtlen. Egy csökkenő lakosságszám melletti idősödő helyi társadalmat látunk, mely jellemzők visszahatnak a helyi társadalom alkalmazkodási, megújulási képességére és a foglalkoztatás szempontjaira is. Ilyen tekintetben kiemelt, fokozott figyelmet kell fordítani a szociális szolgáltatási és támogatási rendszerek fenntartására, átgondolására és jövő kihívásainak történő felkészítésére.

Gazdaság: foglalkozási adatok, vállalkozások, munkanélküliség

Országos kitekintés

A KSH által 2023. április 28-án közzétett adatok szerint Magyarországon a 15-74 éves foglalkoztatottak létszáma 4 millió 707 ezer fő volt. A 15–64 évesek közül 4 millió 579 ezren minősültek foglalkoztatottnak, a korcsoportra jellemző foglalkoztatási ráta 74,3% volt. A férfiaknál a foglalkoztatottak létszáma lényegében nem változott, 2 millió 424 ezer főt tett ki, foglalkoztatási rátájuk 78,7% volt. A nők esetében a foglalkoztatottak létszáma 2 millió 155 ezer fő volt, a foglalkoztatási ráta 0,6 százalékponttal, 70,0%-ra emelkedett⁴ megelőző esztendőhöz képest. A

⁴ KSH adat, <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/fog/fog2303.html>

2010-2022-es időszakot tekintve két olyan év volt Magyarországon (2010, 2020), amikor csökkent a foglalkoztatottak száma hazánkban.

A hazai foglalkoztatottak számának változása Magyarországon (az előző évhez képest, %)

Forrás: <https://makronom.eu/2023/08/21/hazai-makronom-makronom-intezet-munkaalapu-tarsadalom-munkaeropiac/>

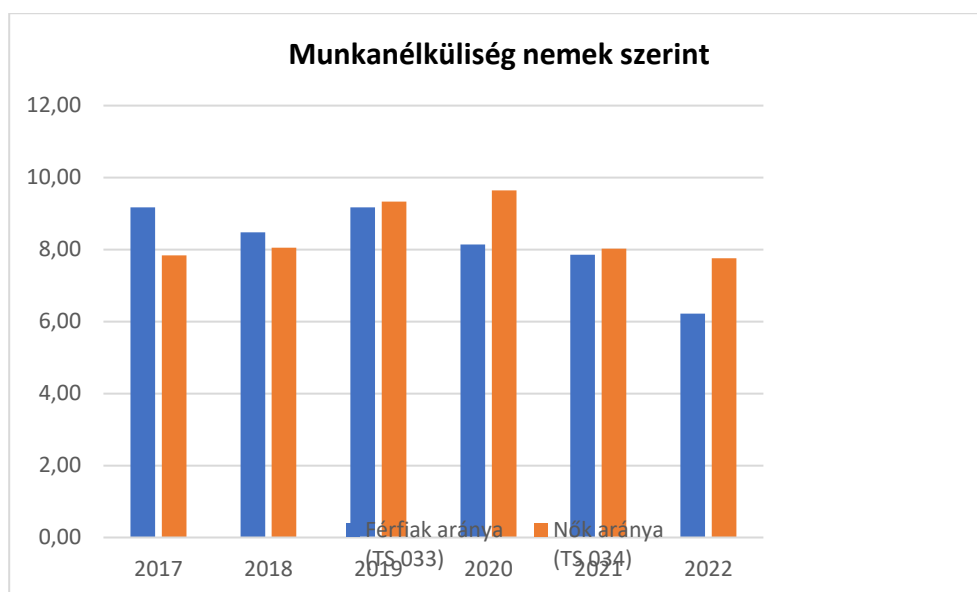
A hazai munkanélküliek száma 193 ezer fő, a munkanélküliségi ráta csökkenő tendencia mellett 3,9 százalék volt 2023 júniusában. Ez jelentősen megelőzi az EU 5,9 százalékos értékét, ám 1 százalékponttal elmarad a V3-ak 3,8 százalékos átlagától.

Aktuális, városi helyzetkép

Siklós városában a 2017-2022-es időszakot vizsgálva a munkanélküliek aránya (egy 2019-es kiugrást nem tekintve) folyamatosan csökken, követve az országos tendenciát. A következő táblázat összesített adatai alapján látszik, hogy a 15-64 éves korosztályban 2019-től kezdődően folyamatosan csökken a nyilvántartott álláskereső aránya: 9,25%-ról 6,99%-ra.

Munkanélküliségi ráta összesen és nemek szerint Siklóson			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2017	9,17	7,84	8,51%
2018	8,48	8,05	8,27%
2019	9,17	9,33	9,25%
2020	8,14	9,64	8,89%
2021	7,86	8,03	7,95%
2022	6,22	7,76	6,99%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A második, oszlopdiagram elsősorban a nemek közti különbséget mutatja be szemléletesen és azért érdekes, mert a városi csökkenő tendenciában egy trendváltás következett be. 2018-ról 2019-re megfordul a városi munkanélküliek nemi arányának dominanciája, 2019-től kezdődően a női munkakeresők vannak többségben Siklóson.

A százalékos értékek mögötti létszámokat a következő táblázat foglalja össze, melyet kiegészítettünk egy összesített városi és egy kiemelt siklósi pályakezdői adatsorral. Ebből látszik, hogy városunkban a nyilvántartott állás keresők száma a vizsgált 2017-2022-es időszakban 142 fővel csökkent. Vagyis 6 év távlatában 25,5%-kal csökkenést regisztrálhatunk. Ha a pályakezdőket külön vizsgáljuk, még nagyobb a javulás mértéke, megközelíti a 56%-ot.

Teljes nyilvántartott és pályakezdő állás keresők száma Siklóson		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
	Fő	Fő
2017	556	68
2018	529	63
2019	580	65
2020	547	50
2021	478	44
2022	414	38

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A városi foglalkoztatási mutatók egy további jellemző adata a helyi vállalkozások számának alakulása. Ezt vizsgálva a 2022. évi iparüzési adóbevallások és a törzsadatok segítségével látható,

hogy a Siklóson székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások száma: 972 db volt. Típus szerinti megoszlásuk a következőképpen alakult:

- társas vállalkozás: 421 db
- egyéni vállalkozás: 490 db
- őstermelő: 61 db

A 2022-es adatokat egy korábbi, 2018-as adatsorral összehasonlítva pozitív elmozdulásként értékelhető, hogy 5 év távlatában összességében nőtt a vállalkozási kedv a városban, elsősorban az egyéni vállalkozások és őstermelői formákban.⁵

vállalkozási forma	2018	2022	változás mértéke
egyéni vállalkozás	398	490	+23%
társas vállalkozás	477	421	-11%
őstermelő	47	61	+29%
összesen	922	972	+5,4%

A tevékenységi profilt tekintve 2022-es adatokban maradt a 2018-as tendencia, vagyis is kereskedelmi és szolgáltató vállalkozások vannak többségben Siklóson, de jelen vannak borászati, sütőipari és építőipari üzemek is.

Az önkormányzat iparűzési adóból származó bevételeinek egy lakosra jutó értéke 2014 és 2020 között szintén mutat egy mérsékelt növekedést mérsékelt. 2014-ben az iparűzési adóbevétel fajlagos értéke 20 ezer Ft körül alakult, addig 2019-ben ez az érték 30 ezer forintot ért el, mely a koronavírus járvány hatására 2020-ban 26 ezer forintra mérséklődött.

Értékeink, küldetésünk

A HEP – mint az esélyegyenlőség legfőbb helyi szintű dokumentuma – egyik fő értéke és egyben küldetése az alkotmányos jogok (alapjogok) érvényre juttatásának támogatása. Az esélyegyenlőség biztosítása megkérdőjelezhetetlenül kiemelt feladat, sőt európai szemléletű követelmény. Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Siklós Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat az önkormányzat működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

A társadalmi érzékenység, a hátrányos helyzetű emberek pozitív diszkriminációja érdekében a támogató helyi társadalmi környezet kialakítása, illetve az integráció segítségét növelő tervek kidolgozása és megvalósítása, valamint a negatív diszkriminációval és a törvénysértő magatartással

⁵ SVÖ saját adatgyűjtése

szembeni fellépés a helyi döntéshozók, a fenntartók képviselői és az emberek közös felelőssége. Siklós Város Önkormányzata egy olyan program megvalósítását tűzi ki célul, amely a kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékos személyek lehetőségeit, helyzetét javítani tudja. Olyan beavatkozásokat tervez, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldást nyújthatnak.

Célok

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatban két fogalmat kell megkülönböztetni. Esélyegyenlőség biztosítása és az esélyegyenlőség előmozdítása. Ezek egymást elősegítő célokat jelölnek meg.

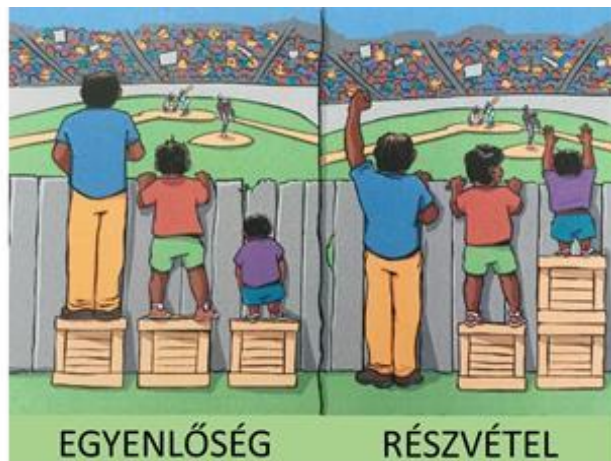
A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Siklós település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- ✓ az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- ✓ a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- ✓ a diszkriminációmentességet,
- ✓ szegregációmentességet,
- ✓ a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- ✓ A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP átfogó célja a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők arányának csökkentése. A szegénység, szociális kizáródás újratermelődésének megakadályozása és hátrányos helyzetű csoportok a társadalmi-gazdasági javakhoz történő egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítása, valamint a társadalmi összetartozás erősítése.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További

célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

II. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A társadalmi felzárkózás témája az elmúlt évtizedben – részben magyar kezdeményezésre – európai és egyéb nemzetközi téren is hangsúlyosabbá vált. Magyarország Alaptörvényének 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük el Siklóson.

Az említett törvény 8.§. által elfogadott 20 védett tulajdonság közül kiemelten kezeli: a nemzetiség, a társadalmi származás és vagyoni helyzet, valamint a lakóhelyet (amelyen itt az elmaradott térségekben, továbbá a szegregált körülmények között élőket értjük).

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a következők tartalmazzák:

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait. A stratégia jelenleg Magyarország legátfogóbb, a szegénység elleni küzdelmet és a roma népesség felzárkózását szolgáló stratégiája. Célja: bemutatni a szegénységgel összefüggő társadalmi problémákat és kijelölni következő évtizedre a szegénységből fakadó, a roma népességet fokozottan érintő társadalmi hátrányok csökkentésének Meghatározni a beavatkozási irányokat, valamint

szakpolitikai célok kijelölésével járul hozzá a fejlesztéspolitikai források felhasználásához szükséges, az uniós jogszabályokban meghatározott feljogosító feltételek teljesítéséhez.

A stratégia kilenc beavatkozási területen fogalmaz meg cselekvési irányokat:

- Születés és gyermekkor
- Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási- és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés

Az Európai Roma Keretstratégia 2020-2030, melyet az Európai Bizottság 2020. őszén hozta nyilvánosságra a 2030-ig tartó keretstratégiáját a romák társadalmi befogadására.⁷⁸ A korábbi keretstratégiára épülő, „Az EU roma keretstratégia az egyenlőség, a befogadás és a részvétel megvalósulásáért 2020-2030” c. dokumentum középpontjában **hét kulcsfontosságú terület áll: egyenlőség, befogadás, részvétel, oktatás, foglalkoztatás, egészség, lakhatás.** A Bizottság minden területen új célkitűzéseket és ajánlásokat terjesztett elő a tagállamok számára a célok elérésének módjára vonatkozóan. Ezek fontos eszközként szolgálnak majd az előrehaladás nyomon követése és annak biztosítása során, hogy az EU jelentős előrelépést érjen el a romák támogatása terén.

További felhasznált stratégiák:

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (II. ütemterv 2023-2034)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2026-2036)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-kre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

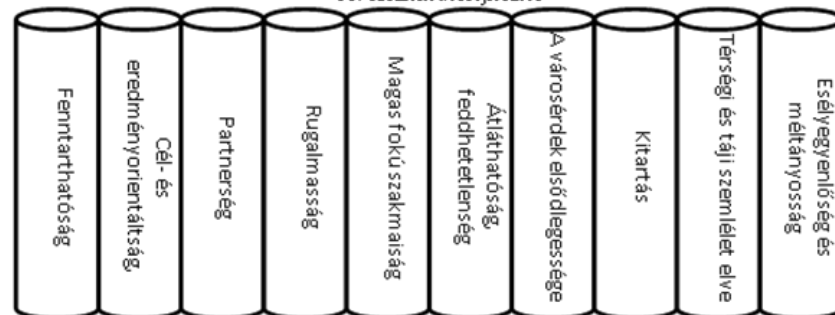
- ✓ **Siklós Város Kulturális Stratégiáját** 2008-ban készítette és fogadta el a Képviselő-testület, mely a kultúra területén érvényesíti a város közép-, és hosszú távú fejlesztési koncepciójában megfogalmazott elveket. Kapcsolódik a Magyar Kulturális Stratégia (2006-2020) alapértékeihez, és célul tűzi ki az abban megfogalmazott négy kiemelt fejlesztési területet:

- a kultúra közösségteremtő szerepének erősítése – Községek
 - a nemzet tárgyi és szellemi kulturális örökségének gondozását – Örökség
 - a kulturális alkotás korszerű intézményi feltételeinek kialakítása – Kortárs kultúra
 - *az esélyegyenlőség biztosítása a kulturális javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben* – Nyitott kultúra
- ✓ **Integrált Településfejlesztési Stratégia** - 2024-ben került elfogadásra, teljesen újragondolt programként. A középtávú programozási dokumentum kijelöli a fő fejlesztési területeket, irányokat és megnevezi azokat a fejlesztendő területekhez kapcsolódó projekteket, melyek a leghatékonyabban járulhatnak hozzá a város gazdasági fejlődésének dinamizálásához, és amelyek érezhetően javíthatják a helyi lakosság életminőségét, a megfelelő minőségű közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.
- Az ITS-ben megfogalmazott célok szerint Siklós nem feledkezik meg a turizmuson kívüli gazdasági tevékenységekről sem és a helyi, illetve a betelepülni szándékozó vállalkozásoknak vonzó, vállalkozásbarát feltételeket teremt. A helyi adottságokat kihasználva, a gazdaság terén a gazdasági szolgáltatás (tanácsadás, ipari park), kereskedelem és építőipar, mezőgazdasághoz kapcsolt fejlesztések terén még mutatnak kiaknázható potenciált. 2030-ra vonatkozóan a Siklói Ipari Park fejlődése is hozzá kell, hogy járuljon a gazdaságfejlesztéshez és foglalkoztatási helyzet javításához.
- A Siklói Ipari Park fejlesztése (terület és infrastruktúrabővítés). 8 hektár ipari terület kialakítása (a területen a befektetői igényeknek megfelelően 0,5-5 hektár közötti ipari telephelynek alkalmas ingatlanok kialakítása). Önkormányzati beruházásban bérbeadható (alapvetően gépipari/ műanyagipari/ könnyűipari termelőtevékenység befogadására alkalmas) ipari csarnokok, továbbá raktárcsarnok építése.
- Az ITS részét képező antiszegregációs tervben konkrét beavatkozást tervez a mélyszegénységben élők komplex társadalmi, szociális, gazdasági, oktatási felzárkóztatására.
- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának gazdasági programja 2025-2030 évekre**, melyek alapját a település stratégiai és tervezési programja képezi. A gazdasági program esélyegyenlőséggel kapcsolatos rendelkezéseiben rögzíti, hogy a városi önkormányzat feladat- és hatáskörén belül nagyságrendjét tekintve kiemelt jelentőségű az ellátás és szolgáltatás szervezése és az ezen feladatokra létrehozott nevelési, közművelődési és szociális intézmények fenntartása és működésük biztosítása. Gazdaságfejlesztési célkitűzései között szerepel a munkahelyteremtés és a lakosságmegtartás, a fiatalok helyben tartásának elősegítése. A program felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a családok belső eltartóképeségének romlásával és a gazdasági aktivitás vesztes csökkenésével a szociális ellátás területén fokozódó igények jelentkeznek. Célul tűzte ki az intézményen belüli ellátás mellett a házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés bővítését, a jelzőrendszeres ellátást és a támogató szolgálat kiépítését.
- ✓ **Siklós Város Fejlesztési Koncepciója** a 2016-2030 évekre megalapozta az önkormányzat fejlesztési irányokra vonatkozó döntéseit. Ez a programozási dokumentum ciklusokon átívelve, hosszú távon határozta meg a város gazdasági, társadalmi, kulturális, közművelődési, szociális helyzetének részletes elemzéséből kiindulva a település jövőképét és foglalta egységes keretbe az elmozdulás lehetséges irányait.

Siklós Baranya megye déli kapuja, a Harkány- Siklós-Villány turisztikai tengely földrajzi középpontja, kulturális valamint örökség, bor- és termálturisztikai kínálatával vonzó utazási célpontot jelentő, a huszadik századeli hangulatát idéző, esztétikus külsejű kisváros, mely az európai normáknak megfelelő, javuló életminőséget, megőrzött és fenntartható, rendezett és egészséges környezetet biztosít lakói számára, a helyi és a betelepülési szándékozó vállalkozásoknak pedig vonzó, vállalkozásbarát feltételeket teremt. A város társadalmát áthatja a helyi identitástudat valamint az egymásért, a város és a környezet fejlesztéséért tenni akaró közösségi szellemiség, a társadalmi-gazdasági kapcsolatok a környező településekkel és a határ horvát oldalával is erősek.

- T1: Gazdaságfejlesztés, a hozzáadott érték termelés előtérbe helyezése
- T2: Idegenforgalmi és rekreációs potenciál hatékony kihasználása, attrakciófejlesztés
- T3: Alapszolgáltatás (oktatás, szociális ellátás) minőségi fejlesztése
- T4: Minőségi bérletelés állomány növelése
- T5: Közműrendszerek fejlesztése, környezet és klímavédelem
- T6: Közlekedésfejlesztés
- T7: Sport és szabadidős funkciók, zöldfelületek fejlesztése
- T8: Kulturális fejlesztések, közösségfejlesztés, esélyegyenlőség biztosítása

6. ábra: Átfogó célrendszer (Siklós Város Fejlesztési Koncepciója 2016)

- ✓ **Siklós Város Környezetvédelmi Programja** 2015-ben került felülvizsgálatra, mely meghatározza a település környezeti értékeinek megőrzése, védelme, minőségének javítása érdekében tett intézkedéseket, célul tűzi ki az ember és környezete közötti harmonikus kapcsolat kialakítását, a környezet elemeinek és folyamatainak védelmét, a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását.
- ✓ **Siklós Városának Local Agenda 21** programját 2013-ban fogadta el a képviselő-testület, s a település fenntartható fejlődés programjaként célul tűzi ki a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítását mindenki és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti

erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat. Az időközben megvalósult fejlesztések, változások szükségessé tették a Program felülvizsgálatának elvégzését, melyre 2018-ban került sor.

- ✓ Siklós Város **Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója**, mely 2024. májusában került elfogadásra és az önkormányzati szociális feladatellátás jelenlegi helyzetét foglalja össze, valamint a következő 5 évre határoz meg fejlődési irányokat.
- ✓ Mohácsi Tankerületi **Központ Fejlesztési Terv 2023-2027** dokumentuma, mely több fejezetben részletezi, dolgozza ki a tehetséggondozást, fenntarthatóságot, az alapvető jogokat, a szegregációs megállapításokat és a civilekkel történő kapcsolattartást.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke. Hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez, a szabadidő minőségi eltöltéséhez, az alapvető jogainak az érvényesítéséhez. Siklós városa a következő helyi jogszabályokkal, dokumentumokkal rendelkezik, melyek kapcsolódnak az esélyegyenlőség megvalósulásához:

- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának 28/1997. (X. 29.) rendelete** az egyes gyermekjóléti ellátási formák szabályozásáról, mely meghatározza azokat a gyermekjóléti ellátási formákat, amelyek alkalmazásával az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekes családoknak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, a kialakult veszélyhelyzet megszüntetéséhez, a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséhez.
- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának 24/2020.(VIII.31.) rendelete** az egyes szociális ellátási formák szabályozásáról, mely meghatározza azokat a szociális ellátási formákat, amelyek alkalmazásával az önkormányzat a rászorulóknak helyzetén javítani kíván és szabályozza jogosultság feltételeit.
- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának 1/2002. (I. 30.) számú rendelete** az Önkormányzat közművelődési feladatairól, mely alapelveként rögzíti: A kultúrához való jog alapvető emberi joga minden állampolgárnak. E jogok, nemre, korra, vallásra, politikai meggyőződésre, nemzeti vagy társadalmi származásra való tekintet nélkül mindenkit megilletnek. Siklós város polgárainak és közösségeinek joga, hogy igénybe vegyék az önkormányzati fenntartású közművelődési intézmények szolgáltatásait, valamint a közművelődési megállapodásokban szereplő ellátásokat.
- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának 16/2023.(VIII.31.)** az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére, valamint elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról, mely rögzíti, hogy az önkormányzati lakásokat elsősorban szociális rászorultságon alapuló lakásigények kielégítésére kell bérbe adni.
- ✓ **Siklós Város Önkormányzatának 15/2004.(V.14.) számú rendelete** a területi ellátási kötelezettségű háziorvosi körzetekről és körzethatárokról, mely személyi hatálya kiterjed az

ellátási területen működtetési jogot szerzett, területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziorvosokra, házi gyermekorvosokra, fogorvosokra valamint az általuk nyújtott egészségügyi alapellátásra, a Siklós város területén lakó, külön jogszabályban foglaltak szerint a háziorvoshoz bejelentett és elfogadott biztosítottakra.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Siklói Járási Esélyteremtő Program (röviden JEP) 2015-ben készült el, melyet Siklós Város Önkormányzata 243/2015 (X. 21.) K. t. határozatával fogadott el. Az ÁROP-1.A.3-2014-2014-0110 azonosító számú projekt keretében a Siklói járás, és a hozzá tartozó települések közös együttműködést vállaltak annak érdekében, hogy a Járáshoz tartozó települések helyi esélyegyenlőségi programjait közösen áttekintsék, a településeken kialakult valós helyzetet elemezzék, a helyi esélyegyenlőségi programokban feltárt, és az azóta jelentkező problémákat összefoglalják, és ezekre intézkedési tervet dolgozzanak ki. Ezt megerősítendő, valamennyi résztvevő együttműködési megállapodást írt alá, melynek célja egy öt évre szóló, Járási Szintű Esélyteremtő Programterv megalkotása, egy a felzárkózást segítő szakmai kerekasztal létrehozása, és működtetése.

A **Siklói Mikrotérségi Szociális Intézményfenntartó Társulás** létrehozásáról Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 76/2013. (III. 28.) számú K. t. határozatával döntött. Ez alapján a szociális feladatok ellátására Matty Község Önkormányzatával együtt intézményfenntartó társulást hozott létre 2013. július 1-től. A társulás működteti a Siklói Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központot. Ez utóbbi számos civil szervezettel, alapítvánnyal, egyesülettel működik együtt annak érdekében, hogy a feladatellátás minél szélesebb körben biztosítva legyen:

- ✓ Mozgáskorlátozottak Egyesületének Országos Szövetsége,
- ✓ Közösségért alapítvány,
- ✓ AE-Klub – Siklói Alkoholizmus Elleni Klub,
- ✓ AA- Siklói Tejút Csoport,
- ✓ Napsugár Egészségklub,
- ✓ Tenkes-Térségi Foglalkoztató Kft.,

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a BM Módszertani Útmutató tartalmazza. Meghatározza az egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatókat a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, illetve meghatározza azok forrását is. A jogszabály a mutatók forrásaként az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszert (a továbbiakban: TeIR) jelöli meg.

A TeIR web alapú informatikai rendszer, amelynek szolgáltatásai az Interneten keresztül érhetőek el. Az országos, területi (regionális, kiemelt térségi, megyei, járási) és települési szervezetek a TeIR egységes adatbázisához az alkalmazási rendszeren (felhasználói felületen) keresztül csatlakoznak. Az adatbázis – a program írásakor – 2022 év végéig tartalmazza az adatokat, ez azonban az egyes területeknek eltérő lehet. Ahol volt saját információ, ott ki lehetett egészíteni az egyes táblázatokat.

- önkormányzat rendelkezésére álló releváns adatok, kutatások, adathiányok kimutatása

A TeIR adatbázisa mellett szükséges volt felhasználni más forrásokat is. A helyzetfeltáráshoz támaszkodtunk a Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testülete által elfogadott hatályos koncepciókra, stratégiákra, programokra, beszámolókra, amelyek kapcsolódnak a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez. A hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégia Antiszegregációs terve pedig részletezi az alacsony státuszú, halmozottan hátrányos helyzetű lakosság helyzetét, ezért a települési esélyegyenlőségi program helyzetelemzése és beavatkozási terve ezekre az adatokra is koherens módon épít. Több esetben a helyi adatokat Siklós Város Önkormányzatának Hivatalában dolgozó munkatársak és a városban dolgozó intézményvezetők, védőnők szolgáltatták.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Szegénység, mélyszegénység és cigányság, fogalmak és lehatárolások

Napjainkban egyre gyakrabban hallhatunk a mélyszegénységről, mely nem csak egy tudományos fogalom a szociológiában, a hétköznapi közbeszéd és élet jelensége lett. Tartalmán azt értjük, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek (Havasi 2012). A jelenség rendkívül összetett, a szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott. Előidézője például társadalmi és kulturális hátrány, szocializációs hiányosságok, iskolai, képzettségbeli, munkaerő-piaci deficit.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb 3 millió fő) el a szegénységi küszöb alatt, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák többsége ehhez az utóbbi csoportokhoz tartozik (Nemzeti és társadalmi felzárkózási stratégia 2011-2020).

A **szegénység** kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

A **mélyszegénység** hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”, a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik). A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

A mélyszegénységben élők tapasztalatait a szociológiai-szociálpolitikai szakirodalom leggyakrabban a *társadalmi sérülékenység* (*prekariatus*) kifejezéssel írja le. Nem egyszerűen a létbizonytalanságról van szó, hanem a létbiztonság egymással összefüggő rendszereinek megrendüléséről. A társadalmi sérülékenység kiterjedése összefügg a jóléti állam visszaszorulásával, az esélyegyenlőség csökkenésével, a társadalmi egyenlőtlenségek növekedésével. Ez különösen érinti az egyébként is hátrányokkal indulók fizikai és társadalmi életesélyeit.

A mélyszegénység az életmódot meghatározóan alakító jellemző, ami nem egyszerűsíthető le a jövedelmi szegénységre. A szegénység meghatározóan korlátozza az egyén autonómiáját, cselekvési lehetőségeit, az egyéni tehetségek kibontakoztatását – ami pedig minden esélyteremtési, esélyegyenlőségi törekvés célja. Az életutak tervezhetetlensége, a korai iskolaelhagyás, az alacsony munkavállalói kompetenciák, a kitartás és a figyelemkoncentráció hiánya, a családi problémák, a tartozások, a szegénységgel járó pszichés terhek, a fizikai állóképesség, a szociális készségek, az

alkalmazkodóképesség vagy a szabálytartás hiánya, az egymásban is erősített negatívumok mind olyan ismerős jelenségek és tulajdonságok, amelyek jellemzik a társadalmi sérülékenységekben élőket. A legszélsőségesebb kiszolgáltatottságban élők napi tapasztalata az uzsora és az emberkereskedelem, a prostitúcióra való kényszerítés, a modern kori rabszolgaság, az iskoláskorú gyermekvállalás. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya változatlanul Észak-Magyarországon, Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön a legmagasabb (MNTFS 2030, 16.o.)

A közbeszédben a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a **cigánysággal**. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása. Vagyis a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban kiemelni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt”. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

Az kiemelt célcsoportok közé sorolt roma népesség lélekszámára vonatkozóan csak becslések vannak (MNTFS, 10.o.). A népszámlálási adatok – bár a valós értéket közelítő módszertannal – még mindig jelentősen alulbecsülik a romák számát. A 2011-es Népszámlálás során 316 000 ember vallotta magát a roma nemzetiséghez is tartozónak (a 2016-os mikrocenzus szerint 310 000), míg ez a szám 2001-ben csak 206 000 volt, miközben mértékadó becslések a romák arányát jelenleg legalább mintegy 550 000-re teszik (KSH, Demográfia, Különszám 105.o.).

A KSH 2013 óta vizsgálja a szegénység alakulását a roma népesség körében. Körükben a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2019-ben 52,9% volt, 37 százalékponttal alacsonyabb, mint 2013-ban, de arányuk még így is háromszorosa az országos átlagnak. A roma népesség jelentősen csökkenő, legnagyobb hányadát, 30,9%-át a három részmutató közül a súlyos anyagi nélkülözés kockázata érintette. Bár a relatív jövedelmi szegények aránya a romák körében csökkent, szegénységi kockázatuk még így is közel háromszorosa volt az országosnak (34,7 vs. 12,2%, ami jelentős javulást jelent a korábbi 4,5-szörös lemaradáshoz – 67,9/15,0% – képest). A kvázi-munkanélküliség az összes roma háztartás 15,2%-át (országos átlag: 3,6%, 4,2-szeres lemaradás) érintette, ami szintén javulás az országos átlaghoz képest 2013-ban tapasztalt ötszörös lemaradáshoz képest (MNTFS 2030, 13.o.).

Az Európai Unió Alapjogi Ügynökség (FRA) kutatása alapján Magyarországon az iskolaköteles korú roma gyermekek 98-99%-a járt iskolába 2015-16-ban (átlag: 90%). Az említett felmérés szerint a 18-24 éves romák korai iskolaelhagyását tekintve a magyar adat megegyezett az átlaggal (68%). A befejezetlen tanulmányokkal rendelkező felnőtt roma népesség aránya Magyarországon nagyjából megegyezett az átlaggal, 15% körüli. A társadalombiztosításban részesülő romák aránya pedig Magyarországon sokkal jobb volt, 86% (az átlag 74%). A lakáskörülményeket tekintve a hazai roma népesség helyzete átlagosnak volt mondható. A diszkriminációs tapasztalatot tekintve az átlagnál némiképp jobb mutatókkal rendelkezett az ország, a jogtudatosság szintje azonban az uniós átlag alatti volt (MNTFS 2030, 13-16 o.).

Az ifjúsági munkanélküliség jellemzői

Az ifjúsági munkanélküliség Magyarországon elsősorban strukturális jellegű, vagyis a munkaerő-piaci kereslet és kínálat nem illeszkedik egymáshoz. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Ezeket a kompetenciákat a fiatalok családi és szociokulturális háttere jelentős mértékben meghatározza, amit az oktatási rendszer csak részben

képes ellensúlyozni. A település méretének csökkenésével csökken a szellemi foglalkozású, felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállaló fiatalok aránya, és növekszik a középfokú végzettséggel rendelkező, fizikai munkát végzőké. **Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok, valamint az átlagnál lényegesen alacsonyabb iskolai végzettségű roma fiatalok elhelyezkedési esélyei lényegesen rosszabbak, mint a diplomásoké, nem romáké.** 2019-ben a 15-24 éves magyarországi fiatalok 11,4%-a volt munkanélküli, a roma és nem roma fiatalok munkanélküliségi aránya közt jelentős a különbség (30,5/10,4%), nagyrészt éppen a képzettségbeli különbségeknek köszönhetően. A fizetések átlagos nagysága régióként eltérő, Budapesten és a Nyugat-Dunántúlon a fiatalok is magasabb bért kapnak ugyanazért a munkáért, mint Kelet-Magyarországon (MNTFSz, 72.o.).

Magyarország társadalmi, gazdasági mutatói

A Társadalomkutatási Intézet Zrt. (továbbiakban TÁRKI) 2018-as vonatkozó tanulmányának megállapításai szerint a szegénység és a társadalmi felzárkózás folyamatainak szempontjából a 2009 utáni (EU2020 Stratégia) időszak két időegységre osztható:

- 2012-2014-ig tartó romló,
- majd egy javuló tendenciát mutató időszakra.

A szakaszolás egyértelműen összefügg a 2008-as pénzügyi és gazdasági válsággal és az azt követő konszolidációval. A 2019-re vonatkozó indikátorok túlnyomó részben már kedvezőbb képet mutatnak a kiinduló állapotnál, de természetesen nem mutathatják a 2020 elején kibontakozott világméretű koronavírus-járvány mértékét tekintve még nehezen becsülhető, de tendenciájában előre jelezhető (negatív) hatásait.

Koronavírus járvány

A 2020 elején kibontakozott, és a világ szinte összes országában komoly problémákat okozó, koronavírus-járvány sok esetben nemcsak az eleve hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportokat, de még a gazdagabb országokat is felkészületlenül érte. A koronavírus-járvány tovább terjedésének megakadályozására kijárási korlátozásokat vezettek be, melynek folytán drasztikusan csökkent először a nem létfontosságú ágazatok (turizmus, szórakoztató-ipar, személyi légiközlekedés), majd fokozatosan egyes, az immár megbízhatatlanná vált beszállítói hálózatok által érintett termelői ágazatok teljesítménye is. (Elsősorban az autóipar, de a gumiipar, az üvegipar, a fémipar, az optikai cégek, az építőipar, stb.), amelynek szereplői sok esetben egy-egy hátrányos helyzetű térség egyetlen jelentős munkaadói Magyarországon. A csökkenést nem tudta ellensúlyozni a gyógyszeripar, az internet-szolgáltatás és az élelmiszer-kereskedelem elsősorban elemi biztonsági szükségletek nyomán növekvő, illetve egyes ágazatok – pl. mezőgazdaság és társ-ágazatai, kormányzat és közszolgáltatások, közüzemek – szinten maradó vagy növekvő kibocsátása. Ez akár napi több száz ember elbocsátását is jelentette, elsősorban olyanokat, akik eleve bizonytalan helyzetben voltak (fekete- vagy szürkegazdaságban, átmeneti vagy határozott idejű foglalkoztatásban stb. dolgoznak) MNTFS 2030 (20.o.)

Szakértői elemzések szerint a járványt elsősorban a turizmusra leginkább alapozó járások, térségek gazdasága érezte meg leginkább, a (szinte) leállás – más munkaalkalom híján – a helyi munkaerőpiac számára sokkot okozott. A visszaesés különösen érzékenyen érinti a tartalékokkal nem rendelkező népességcsoportokat, amelyeknek akár jelentős pótlólagos terhet is jelenthet a védekezés anyagi költségei (higiénia és preventív táplálkozás, elkülönítés esetén járványkezelés) fedezete – és ebben az egyébként is nehéz pénzügyi helyzetbe került települési önkormányzatok sem tudták őket segíteni. A leginkább rászorultak felzárkózását támogató programok – így a közmunkaprogramok – számára plusz terhet jelent a rendszeres vírusesztelés

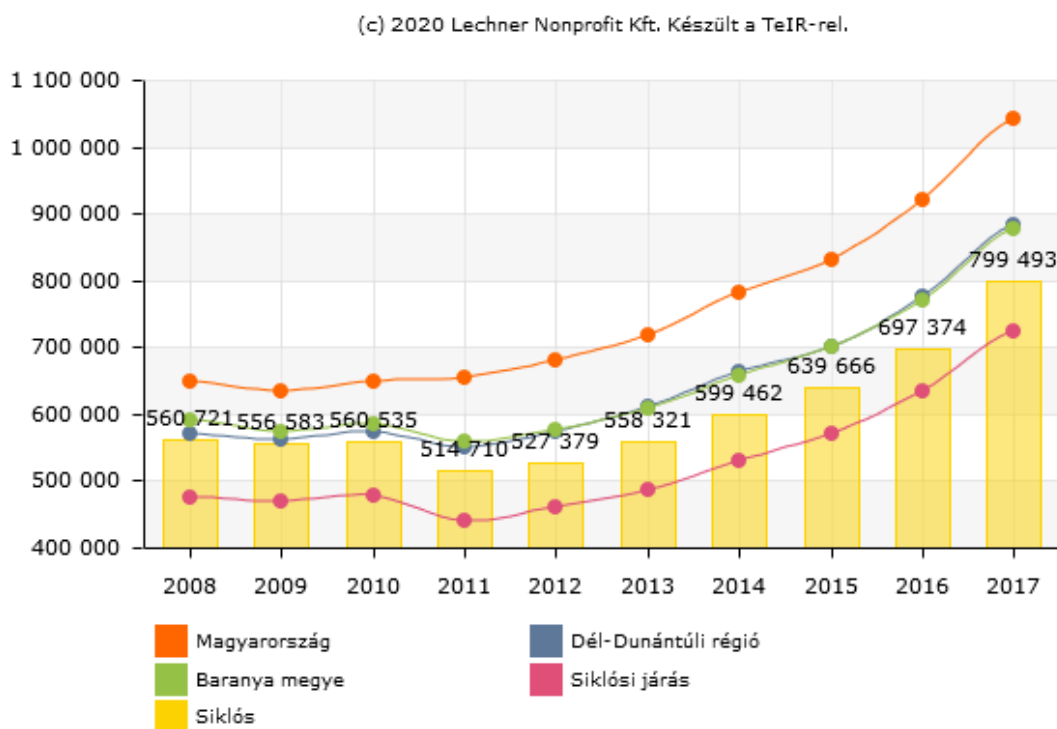
szükségessége, amelyet nem minden esetben sikerül maradéktalanul érvényesíteni. A vírushelyzet néhány esetben társadalmi, közösségek közötti feszültségeket is okozott. A leginkább érintett térségek közül ugyan kevés hátrányos helyzetű, de például az ország szegényebb, északkeleti térségeiben is található olyan terület, ahol az amúgy kisebb volumenű turisztikai forgalom – az egyéb lehetőségek szűkössége okán – mégis jelentős.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és vagyoni helyzet más tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, amelyek közvetve, közvetlenül utalnak a városban élők helyzetére. Fontos, hogy a személy kiszámíthatóan rendszeresen jut-e jövedelemhez, vagy esetlegesen (pl.: alkalmi munkából). A szegények esetében az időben nem teljesített kiadási kötelezettségek az életszínvonal súlyos, akár visszafordíthatatlan romlásával járhat. Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része, vagy számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. Jövedelmi helyzet szempontjából az elemzéshez adattáblákat a jogszabály nem ír elő, ezért az alábbi adatterületek figyelembevételével értékeljük a településünkön élők jövedelmi és vagyoni helyzetét.

A népesség gazdasági helyzete az adózók számával és arányával, valamint a személyi jövedelemadó-alap nagyságával jellemezhető.

Az egy lakosra jutó belföldi éves nettó jövedelem (Ft)

Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az SZJA adófizetők %-ában
2017	44,61	34,31
2018	44,95	31,14
2019	44,44	27,62
2020	43,89	28,31
2021	44,90	25,21
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) *foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;*

A KSH által 2023. április 28-án közzétett adatok szerint Magyarországon a 15-74 éves foglalkoztatottak létszáma 4 millió 707 ezer fő volt. A 15–64 évesek közül 4 millió 579 ezren minősültek foglalkoztatottnak, a korcsoportra jellemző foglalkoztatási ráta 74,3% volt. A férfiaknál a foglalkoztatottak létszáma lényegében nem változott, 2 millió 424 ezer főt tett ki, foglalkoztatási rátájuk 78,7% volt. A nők esetében a foglalkoztatottak létszáma 2 millió 155 ezer fő volt, a foglalkoztatási ráta 0,6 százalékponttal, 70,0%-ra emelkedett⁶ megelőző esztendőhöz képest. A 2010-2022-es időszakot tekintve két olyan év volt Magyarországon (2010, 2020), amikor csökkent a foglalkoztatottak száma hazánkban.

A hazai foglalkoztatottak számának változása Magyarországon (az előző évhez képest, %)

⁶ KSH adat, <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/fog/fog2303.html>

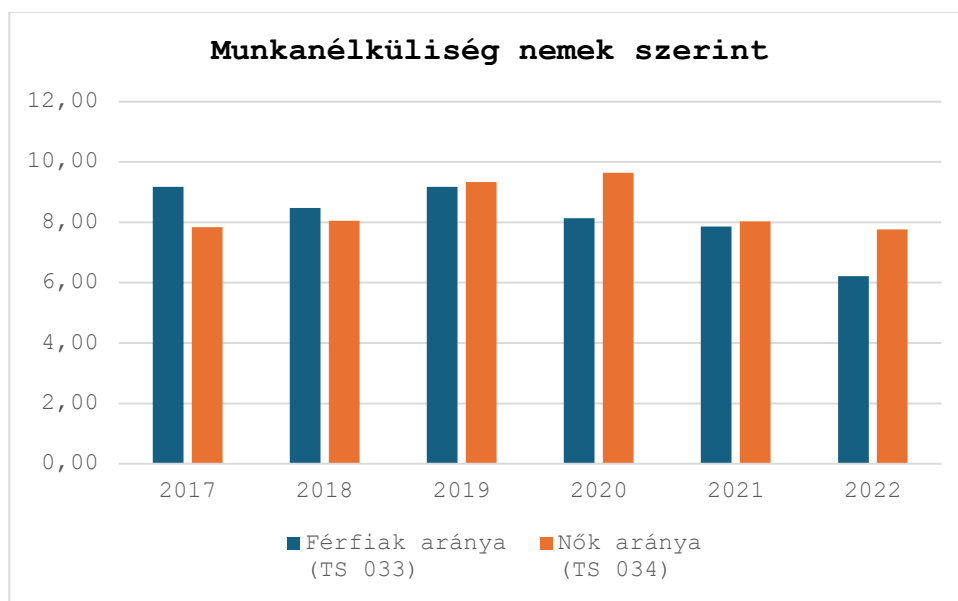
Forrás: <https://makronom.eu/2023/08/21/hazai-makronom-makronom-intezet-munkaalapu-tarsadalom-munkaeropiac/>

A hazai munkanélküliek száma 193 ezer fő, a munkanélküliségi ráta csökkenő tendencia mellett 3,9 százalék volt 2023 júniusában. Ez jelentősen megelőzi az EU 5,9 százalékos értékét, ám 1 százalékponttal elmarad a V3-ak 3,8 százalékos átlagától.

Siklós városában a 2017-2022-es időszakot vizsgálva a munkanélküliek aránya (egy 2019-es kiugrást nem tekintve) folyamatosan csökken, követve az országos tendenciát. A következő táblázat összesített adatai alapján látszik, hogy a 15-64 éves korosztályban 2019-től kezdődően folyamatosan csökken a nyilvántartott álláskereső aránya: 9,25%-ról 6,99%-ra.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2017	9,17	7,84	8,51%
2018	8,48	8,05	8,27%
2019	9,17	9,33	9,25%
2020	8,14	9,64	8,89%
2021	7,86	8,03	7,95%
2022	6,22	7,76	6,99%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

A következő, oszlopdiagrammon elsősorban a nemek közti különbséget mutatja be szemléletesen és azért érdekes, mert a városi csökkenő tendenciában egy trendváltás következett be. 2018-ról 2019-re megfordul a városi munkanélküliek nemi arányának dominanciája, 2019-től kezdődően a női munkakeresők vannak többségben Siklóson.

A szociális területen dolgozók tapasztalatai alapján magas a száma azoknak is, akik munka nélkül vannak tartósan, de a nyilvántartásokban nem jelennek meg. Elmondásuk szerint mivel ellátásra nem jogosultak és munkát a részükre nem tudtak felajánlani nem tartották szükségesnek, hogy továbbra is tartsák a kapcsolatot a Foglalkoztatási Osztállyal. Ez a tény árnyalja a foglalkoztatottsági mutatót. A munkanélküliségi ráta, valamint a regisztrált álláskeresők számának csökkenése, illetve a foglalkoztatási ráta növekedésének újbóli beindulása arra enged következtetni, hogy a mélyponton már túllendült a magyar munkaerőpiac.

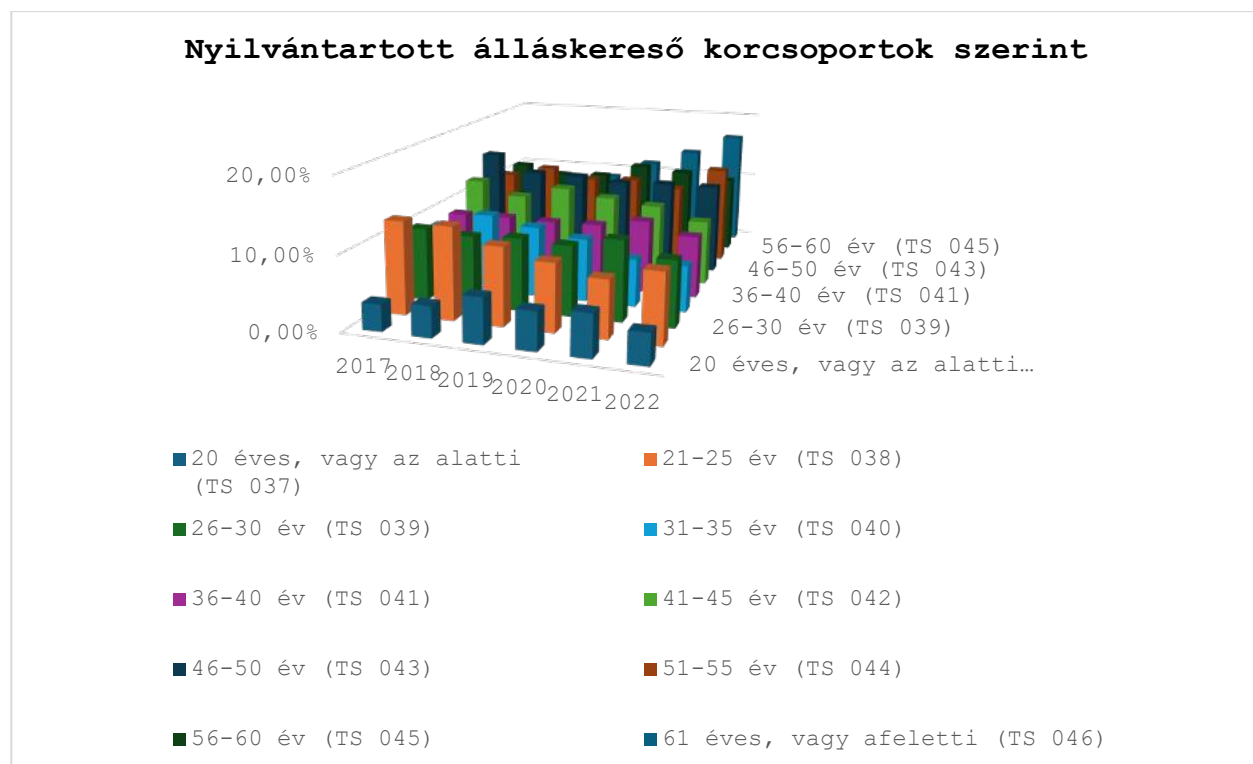
Napjaink egyik legjelentősebb problémája a párhuzamosan megjelenő munkanélküliség és a munkaerőhiány. Társadalmi és gazdasági értelemben is a perifériára szorúlnak azok, akik tartósan munkanélkülivé válnak. Különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piacon az alacsony iskolai végzettségűek és a romák. De ugyanilyen problémát jelent a munkaerőhiány is, amely évekkel ezelőtt ismeretlen fogalom volt. Elsősorban a magasabban kvalifikált szakmák esetében jelentkezik, és a térség munkaerőpiaca megfelelő szakemberek hiányában nem tud reagálni a problémára.

A szegénység kialakulása és fennmaradása – egyéb iskolázottsági és szociológiai tényezők mellett – a foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza. Ez a megállapítás ugyanakkor fordítva is igazolható: a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének esélye erősen korlátozott.

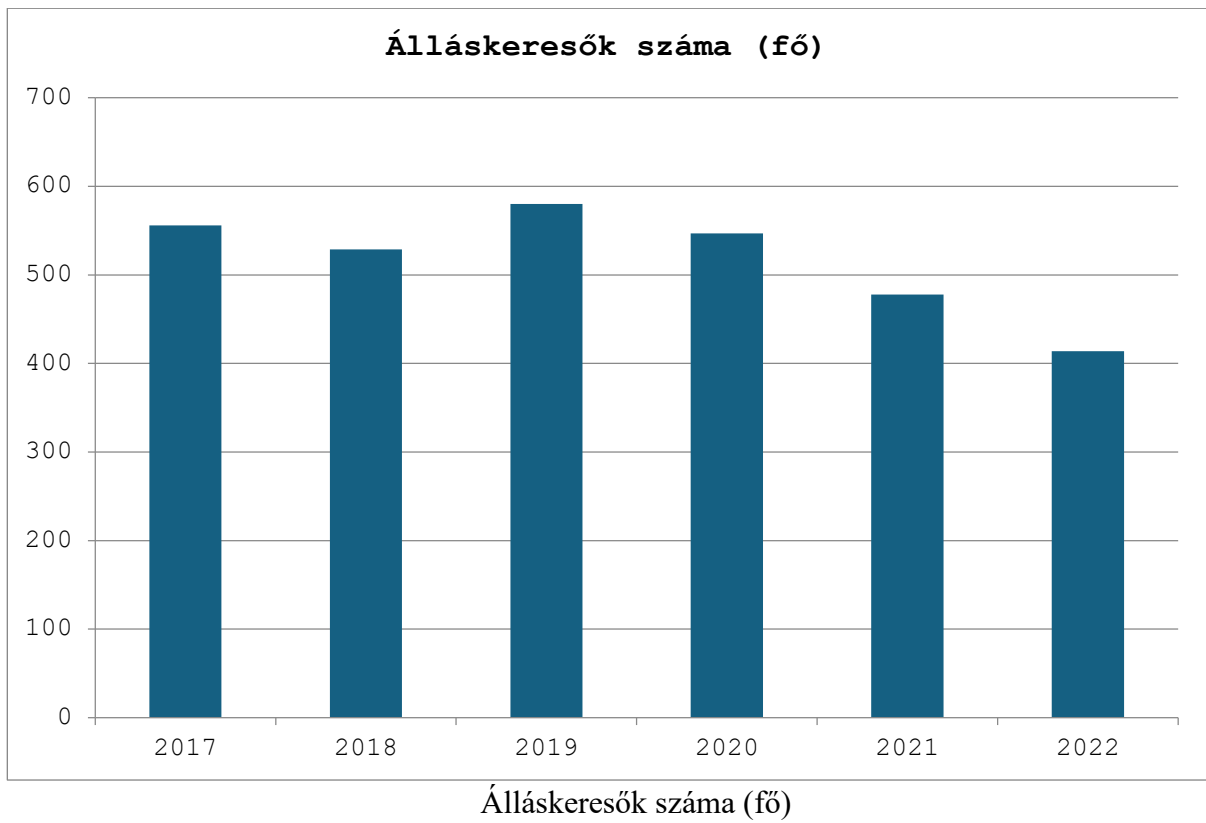
Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	556	529	580	547	478	414
20 éves, vagy az alatti	Fő	20,00	22,00	35,00	28,00	27,00	17,00

	%	3,60%	4,16%	6,03%	5,12%	5,65%	4,11%
21-25 év	Fő	70,00	66,00	61,00	50,00	37,00	39,00
	%	12,59%	12,48%	10,52%	9,14%	7,74%	9,42%
26-30 év	Fő	55,00	50,00	57,00	52,00	52,00	37,00
	%	9,89%	9,45%	9,83%	9,51%	10,88%	8,94%
31-35 év	Fő	48,00	57,00	56,00	47,00	31,00	26,00
	%	8,63%	10,78%	9,66%	8,59%	6,49%	6,28%
36-40 év	Fő	49,00	47,00	51,00	49,00	48,00	35,00
	%	8,81%	8,88%	8,79%	8,96%	10,04%	8,45%
41-45 év	Fő	69,00	56,00	71,00	62,00	51,00	37,00
	%	12,41%	10,59%	12,24%	11,33%	10,67%	8,94%
46-50 év	Fő	85,00	68,00	74,00	67,00	60,00	52,00
	%	15,29%	12,85%	12,76%	12,25%	12,55%	12,56%
51-55 év	Fő	60,00	65,00	64,00	62,00	50,00	57,00
	%	10,79%	12,29%	11,03%	11,33%	10,46%	13,77%
56-60 év	Fő	62,00	53,00	60,00	67,00	56,00	45,00
	%	11,15%	10,02%	10,34%	12,25%	11,72%	10,87%
61 éves, vagy afeletti	Fő	38,00	45,00	51,00	63,00	66,00	69,00
	%	6,83%	8,51%	8,79%	11,52%	13,81%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

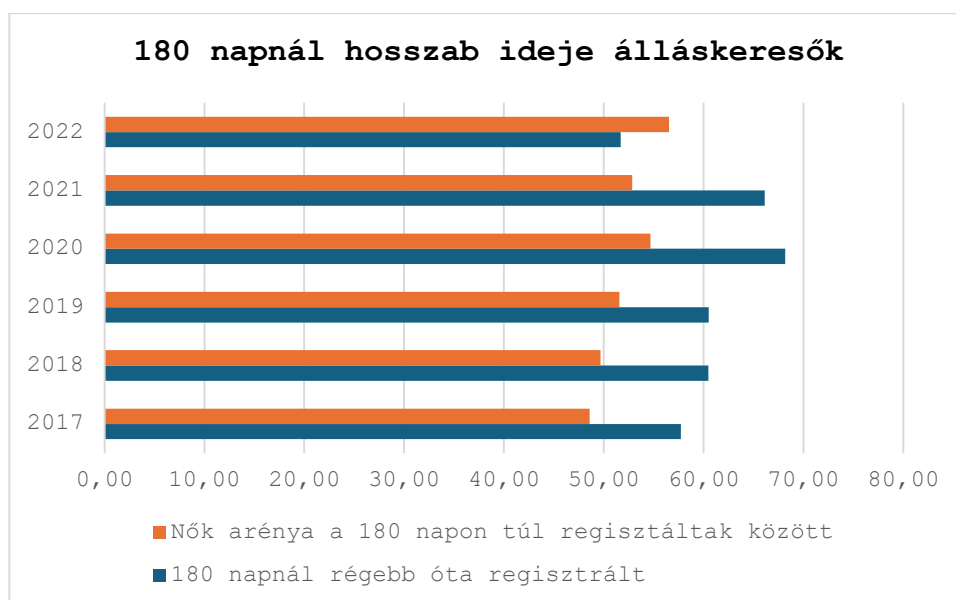

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2017	57,73	48,60
2018	60,49	49,69
2019	60,52	51,57
2020	68,19	54,69
2021	66,11	52,85
2022	51,69	56,54

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

7. ábra: 180 napnál hosszabb ideje álláskereső

A 180 napnál régebben nyilvántartott álláskeresők aránya változik, 51%-ra csökkent 2022-ben. Jellemző, hogy a nyilvántartott álláskeresők több, mint fele tartósan munkanélküli. A tartós munkanélküliek között a férfiak aránya 2019-ig magasabb volt a nőkéhez képest.

A tartós munkanélküliség nem csak a gazdaságra van hatással, hanem az érintett önértékelésére, egészségi állapotára, társas kapcsolataira, társadalmi helyzetére, közösségi aktivitására is. A tartós munkanélküliség következtében különösen felerősödnek a családi feszültségek, konfliktusok, nő az eladósodás veszélye, nő a szenvedélybetegség kockázata.

Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése a HEP IT-ben, különös figyelmet fordítva a nők elhelyezkedési lehetőségeinek javítására.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

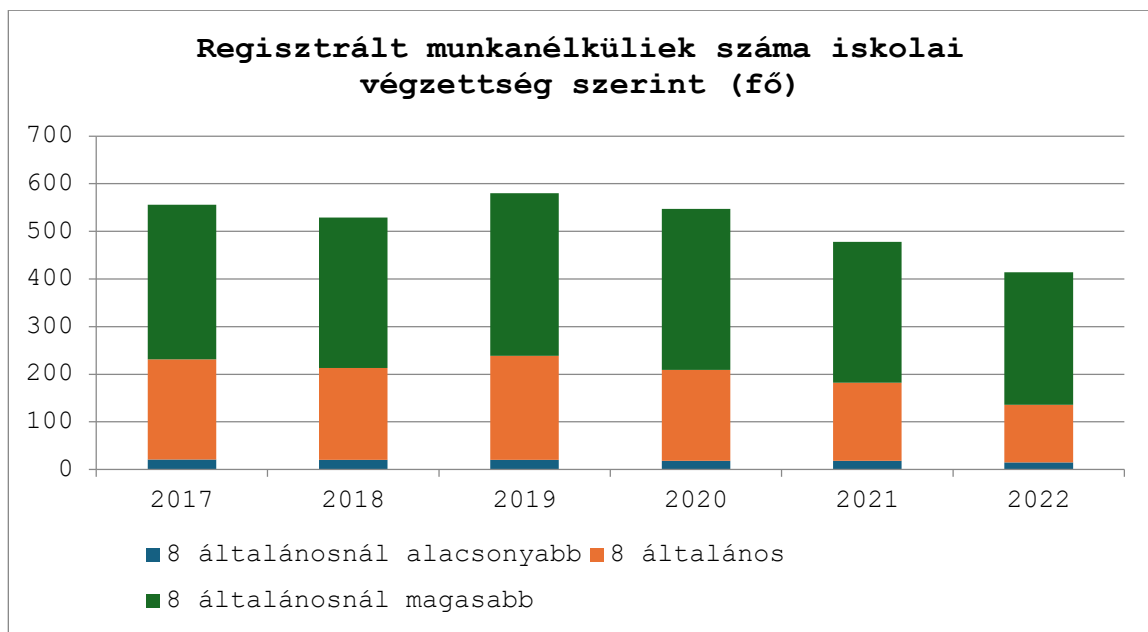
Az iskolai végzettség és a munkanélküliség közvetlen kapcsolatban vannak egymással. Minél magasabb végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb a munkaerő-piaci mozgástere és a potenciálja. Az alacsony iskolai végzettség a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, elsősorban a családi minta átörökítése, a támogatottság hiánya.

A munkaerő-piacon legnehezebb helyzetben az alacsony iskolai végzettségűek és a képzettséggel nem rendelkezők vannak. Stagnálást tapasztalhatunk ezen a területen, hiszen a regisztrált álláskeresők közül 2017 és 2022 között a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya 3,7 – 3,6 % között mozog. Ez mindösszesen jelenleg 15 főt jelent.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint				
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint		
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	Általános iskolai végzettség	8 általánosnál magasabb iskolai végzettség

	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	556	21	3,78%	210	37,77%	325	58,45%
2018	529	20	3,78%	193	36,48%	316	59,74%
2019	580	20	3,45%	219	37,76%	341	58,79%
2020	547	18	3,29%	191	34,92%	338	61,79%
2021	478	18	3,77%	164	34,31%	296	61,92%
2022	414	15	3,62%	121	29,23%	278	67,15%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint (fő)

A 8 általánost végzett álláskeresőket esetében is többnyire a közfoglalkoztatás jelent átmeneti esélyt a munkára. Ugyanakkor az általános iskola elvégzése a képzési lehetőségek és képzésre való hajlandóság szempontjából választóvonalat jelent az aluliskolázott álláskeresőket között. A felnőttoktatási programok is hozzájárulnak ahhoz, hogy a jobb munkaerő-piaci esélyekkel rendelkező, szakmával és/vagy érettségivel is rendelkezők legyenek jelen nagyobb arányban az álláskeresőket között.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse hosszú ideig eredménytelen.

Siklós Város Önkormányzata, mint aktív közfoglalkoztató minden évben megragadja az alkalmat, hogy a foglalkoztatási forma adta lehetőségekkel éljen. A tapasztalatok megoszlanak, de tény, hogy a program célja csak a programban résztvevők kis aránya esetében valósul meg, a többség közfoglalkoztatotti státuszban marad.

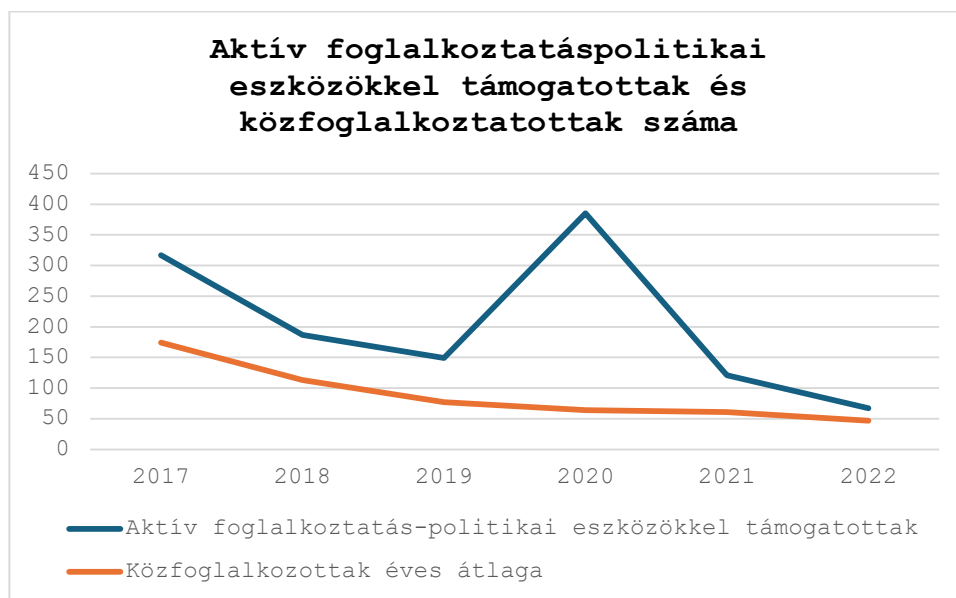
A közfoglalkoztatás rendszere és finanszírozása folyamatosan változik. Az önkormányzatok a területileg illetékes járási hivatal foglalkoztatási osztályával kötött hatósági szerződés keretében

végzik a közfoglalkoztatás megszervezését. Jelenleg a startmunka közfoglalkoztatási programban dolgozók (2024-ben 20 fő) után kapunk teljes bértámogatást. A közfoglalkoztatottak száma folyamatosan visszaszorul.

A foglalkoztatás keretében elvégzett munkák jellemzően a következők voltak: közterület karbantartása, zöldterületek gondozása, belvízhálózat karbantartása, kátyúzás, köztisztasági munkák, illegális hulladék lerakók felszámolása, parlagfű mentesítés, egyedi programban térkőburkolat, közterületi bútorok gyártása.

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma	Közfoglalkoztatottak száma
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	317	174
2018	187	113
2019	149	77
2020	385	64
2021	121	61
2022	67	47

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint (fő)

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen működik a Siklói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, ahova az álláskereső, a nem nyilvántartott munkát keresők és szolgáltatást kérők is rendszeresen járhatnak az elhelyezkedési információk megszerzése, a közvetítés és az esetleges foglalkoztatási támogatásba kerülés céljából. Ehhez az álláskereső a jogszabály által útiköltség-térítést kapnak. A foglalkoztatás esélyeihez való hozzáférést segíti a folyamatosan fennálló tanácsadás és információs szolgáltatás. Minden megjelenéskor elsődleges szempont, hogy az ügyintézők igyekeznek az illetőnek megfelelő állásokat áttekinteni és felajánlani. Ezen kívül az információs szolgálatnál az aktuális elhelyezkedési tájékoztatást minden betérő (akár nem álláskereső is) megkaphatja, illetve megkapja.

Az elmúlt időszakban a romló gazdasági környezet kihatással volt a helyi gazdaság teljesítményére és fejlesztéseire is. Ennek ellenére Siklós Város Önkormányzata – következetesen támaszkodva az elfogadott településfejlesztési dokumentumaira - minden lehetőséget megragadott a hazai és az európai uniós pályázati források lehívására és a város fejlesztésére. (Ennek részletezését lásd az ITS ismertetésénél, a HEP 21. oldalán).

Az európai uniós pénzügyi támogatásokon túl minden évben jelentős összegű saját forrásból, illetve szerényebb mértékű központi támogatásból is hajtott végre fejlesztéseket az önkormányzat, játszóterek, utak, járdák építésében, a szociális bérlakás állomány felújításában. Ezek közvetetten hozzájárulnak a foglalkoztatás javításához, továbbá a fejlesztés révén javultak a szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyei:

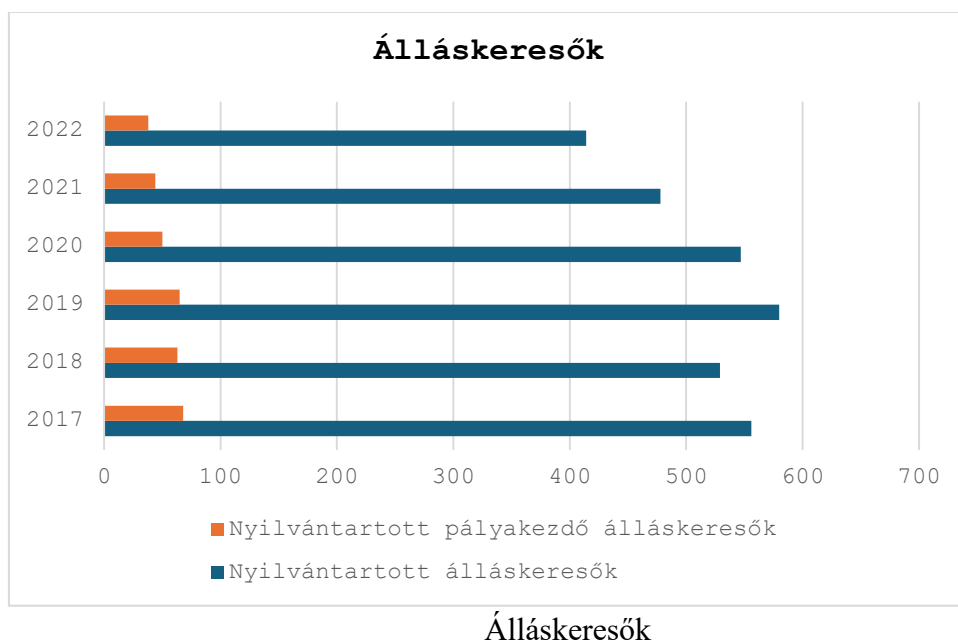
Siklós Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíti azokat a szempontot, ami az önkormányzat beruházásainál, fejlesztéseinél helyi vállalkozások részvételét ösztönzi, akik a munkák elvégzésére többnyire siklói lakosokat foglalkoztatnak.

Az önkormányzat vagyongazdálkodásának köszönhetően, ingatlanvásárlással végleges megoldást sikerült találni a város gondnokság elhelyezésére, így a korábbi bérleményből a város gondnokság kiköltözhetett, kulturált munkakörülményeket biztosítva ezzel a közfoglalkoztatottaknak is.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma
	Fő	Fő
2017	556	68
2018	529	63
2019	580	65
2020	547	50
2021	478	44
2022	414	38

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A legjelentősebb munkaerő-piaci integrációt segítő szervezet a településen a Baranya Megyei Kormányhivatal Siklói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya. Szolgáltatási feladatai tekintetében: munkaközvetítést végez, közreműködik a foglalkoztatási főosztály hatáskörébe tartozó munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtásában. Fogadja a munkaerő-igényekre vonatkozó bejelentéseket. Folyamatos munkahelyfeltáró tevékenységet végez, amelynek érdekében kapcsolatot tart a munkáltatókkal, információkat szerez be az illetékességi terület munkaerő-piaci folyamatairól, a foglalkoztatási helyzetről, és a kapcsolattartás során feltárja a munka-közvetítést korlátozó okokat. Információt nyújt, tanácsadást végez. Az általa ellátott feladatokkal kapcsolatos ügyfélszolgálati tevékenységet végez. Kapcsolatot tart a megye, a járás gazdasági életében részt vevő munkaadókkal, a helyi önkormányzatokkal, a megyében, a járásban működő más szervezetekkel, közreműködik a gazdasági szerkezet átalakítását, a foglalkoztatási helyzet javítását célzó programokban, munkaerő-piaci és gazdasági folyamatokról felméréseket és osztályos értékelést készít (negyedéves, éves prognózisok), elégedettségi felméréseket készít. Ellátja a közfoglalkoztatással kapcsolatban a Belügyminisztérium által a Közfoglalkoztatási Osztályon keresztül meghatározott feladatokat. Feltárja a közfoglalkoztatási munkalehetőségeket. Ellátja a közfoglalkoztatási támogatási eljárással kapcsolatos, hatáskörébe tartozó hatósági és pénzügyi feladatokat, valamint kapcsolatot tart a közfoglalkoztatókkal.

2017 óta működik a Baranya Megyei Önkormányzat gesztorságában a **Baranya Megyei Foglalkoztatási Paktum**. Céljai: foglalkoztatás- és gazdaságfejlesztési kezdeményezések, megállapodások megvalósítását szolgálja a gazdasági élet helyi, a térségi viszonyokat legjobban ismerő szereplőinek, az államnak, önkormányzatnak, vállalkozásoknak, valamint a civil szféra képviselőinek összefogása a gazdaság és a munkaerőpiac fellendítése érdekében. Siklós Város Önkormányzata csatlakozó tagként vesz részt a megyei együttműködésben.

MIOK a hátrányos helyzetű emberekért Alapítvány konzorciumi partnerként vett részt az önkormányzat TOP-5.2.1-15-BA1-2016-00003 sz. projektjében. Fő feladata a Váralja akcióterületen a folyamatos szociális munka biztosítása. A komplex program egyik kulcseleme a foglalkoztatottság növelése, az aktív munkakeresés, az elhelyezkedés, a munkakörnyezetbe való beilleszkedés és a munkában maradás. A projekt keretében kőműves segédmunkás, falusi vendéglátó, kiskerti növénytermelő képzést indítottak a szegregátumban élők részére.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

E társadalmi csoport foglalkoztatására a nyílt munkaerő piacon minimális az esély, szinte csak a közfoglalkoztatás nyújt elsődleges lehetőséget. A mélyszegénységben élők és romák önkormányzati intézményekben történő foglalkoztatásával kapcsolatos adatok a személyiségi jogok védelme miatt nehezen kimutathatóak. Tovább nehezíti a helyzetet az, hogy az elmúlt időszakban csökkent a városi fenntartású intézmények száma. Az intézményekben foglalkoztatott mélyszegénységben élők számának meghatározása nehéz feladat, hiszen aki már munkahellyel rendelkezik, nem tekinthető mélyszegénységben élőnek.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A hátrányos megkülönböztetés elsősorban az alkalmazhatóság jegyében és okán történik meg. Így a testi fogyatékkal, megváltozott munkaképességgel élők esetében nincsen, sem a társadalom, sem a munkáltatók felkészülve a fogadásukra, így megvalósul a hátrányos megkülönböztetés. Akiket alkalmaznak többségében, azok sem igazán azonos feltételekkel dolgozhatnak, a legtöbb helyen és elsősorban a rehabilitációs hozzájárulás kiváltása a cél és nem a pozitív diszkrimináció. A romák esetében nagyon kevés lehetőség van a munkaerő-piacon, de ez elsősorban a motiváltsággal és az alulképzettséggel függ össze. Ez összefonódik az etnikai megítéléssel is, de nem ez az elsődleges probléma. A fiatalokat a tapasztalatlanságuk miatt sok helyütt kevésbé keresik, míg az 50 éven felülieket pedig a vélt teljesítménycsökkenés zárja ki nagyobb számban a foglalkoztatottak köréből. Általánosságban el lehet mondani, hogy a diszkrimináció nem eleve meghatározott, hanem egyéb fontos képességek, tulajdonságok hiányából indul és teljeseedik ki, ami azután általánosítássá válhat. A legnagyobb veszélyt a közömbösség jelenti a hátrányos megkülönböztetés felszámolására vonatkozóan. Ha rejtve maradnak ügyek, vagy későn kerülnek kivizsgálásra, akkor ismétlődhetnek és nem lehet megoldást sem találni orvoslásukra. Foglalkoztatási diszkriminációval kapcsolatban Siklós Város Önkormányzata felé nem érkezett panasz.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az alapfokú, továbbtanuláshoz szükséges digitális, számítástechnikai ismereteket a gyermekek és fiatalok az általános-, illetve a középiskolában elsajátítják. Lehetőségükhöz mértén pedig, további főiskolai-, egyetemi, egyéb tanulmányaik során emelt szintre fejlesztik. A 46 év felettiek munkaerő-piaci mobilitását befolyásolja, hogy a korábban megszerzett, hiányos informatikai, digitális képzettség mára már elavult, nem igazodik a kereslethez, ennek a korosztálynak a lemaradása nagyobb a fiatalabb korosztályokhoz képest.

Az önkormányzat pályázati támogatás segítségével, illetve országos képzési programokhoz csatlakozva kíván fenti problémán javítani.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Magyarország központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény jelentősen átalakította a szociális ellátások rendszerét. 2015. március 1. napjától megszűnt az adósságkezelési szolgáltatás, a méltányos közgyógyellátás és az önkormányzati segély. Az Szt. 2015. március 1-jétől hatályos rendelkezései csak a kormányhivatalok által nyújtott, kötelező jellegű normatív támogatások szabályait tartalmazzák. Az önkormányzatok részére a települési támogatás elnevezésű egységes támogatási formát vezette be, ezen belül kötelező feladat a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatás nyújtása.

Aktuális városi helyzetkép

Siklós Városában a szociális ellátásokat és szociális szolgáltatásokat (alapszolgáltatások és szakosított ellátások) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és az egyes szociális ellátási formák szabályozásáról szóló Siklós Város Önkormányzatának 24/2020. (VIII.31.) rendelete szabályozza, a helyi sajátosságok figyelembevételével. A rendeletben foglaltak alapján a szociális ellátás formái lehetnek: pénzbeli ellátás, természetbeni ellátás, pénzbeli ellátás és természetbeni ellátás, valamint személyes gondoskodás nyújtása.

Az önkormányzat aktuális rendelete alapján szociális rászorultság esetén pénzbeli ellátásként a következő jogcímenek állapítható meg:

- Lakbértámogatás a szegregátum felszámolására irányuló önkormányzati projekt (TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004) keretében felújított bérlakások bérlőinek,
- rendkívüli települési támogatás,
- rendszeres települési gyógyszer-támogatás,
- 65 éven felüliek részére települési támogatás,
- tanévkezdési támogatás,
- temetési támogatás,
- közfoglalkoztatottak települési támogatása. Természetbeni ellátásként
- lakásfenntartási települési támogatás,
- tanévkezdési támogatás.

Pénzbeli ellátás és természetbeni ellátásként

- szülési támogatás.

A támogatás igénylésének feltételei a városi rendeletben a következők:

Lakbértámogatás a szegregátum felszámolására irányuló önkormányzati projekt (TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004) keretében felújított bérlakások bérlőinek az általa bérelt és lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadása – lakbér – viseléséhez. A lakbértámogatás havi összege a lakbér mindenkorinak összegének 75%-a. 1 évre lehet megállapítani.

Rendkívüli települési támogatást állapítható meg annak, aki a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került (betegség, elemi kár, válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása érdekében, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások miatt, vagy aki a gyermek/ek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorul) vagy aki önhibáján kívül időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd, és minden tőle elvárhatóat megtesz, hogy élethelyzetének megfelelő jövedelemhez jusson. támogatás ugyanannak a családnak évente több alkalommal is adható. Összege 10 000- 50 000 Ft-ig adható.

Rendszeres települési gyógyszerértékpályázat nyújthat a 65 év feletti kérelmezők gyógyszerkiadásának csökkentésére. támogatás havi mértéke legfeljebb 5.000 Ft, mely legfeljebb 6 hónap időtartamra állapítható meg.

65 éven felüliek részére települési támogatás A képviselő-testület a városban lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 65 éven felüli lakosai részére évente egyszer támogatást nyújthat. A támogatás egy családban csak egy jogosult részére állapítható meg. támogatás mértékéről és a kérelem benyújtásának határidejéről a képviselő-testület külön határoz a költségvetési rendeletben tervezett keret terhére.

Tanévkezdési támogatásban a tanévkezdéssel járó többletkiadások enyhítése érdekében évente egy alkalommal részesíti az igénylés időpontjában legalább 6 hónapja siklósi lakóhelyű vagy tartózkodási helyű. Támogatás mértéke: 10.000, - Ft/gyermek vagy nagykorú jogosult.

Temetési támogatás a szociálisan rászorult, Siklós közigazgatási területén legalább 6 hónapja lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek részére, hozzátartozóik eltemettetésére fordított költségeik mérsékléséhez nyújtott pénzbeli ellátás. A temetési támogatás iránti kérelem a hozzátartozó elhalálzásának napjától számított 120 napon belül nyújtható be. A támogatás összege: 50.000, - Ft.

Születési támogatás képviselő-testület egyszeri születési támogatásban részesítheti a városban lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen ott lakó szülő nőt. támogatás összege gyermekenként 20.000 Ft, melyet eredeti születési anyakönyvi kivonat benyújtása alapján külön eljárás nélkül kérelemre kell kifizetni. A pénzbeni támogatással együtt természetbeni támogatásként egy darab Siklós stílizált címerével ellátott babatakaróra is jogosult az újszülött édesanyja.

Közfoglalkoztatottak támogatása önkormányzatnál közmunkaprogram keretében legalább három hónapja foglalkoztatott munkavállaló részére évente támogatást nyújthat, a költségvetési rendeletben meghatározott keretek között.

Lakásfenntartási települési támogatást igényelhet a szociálisan rászorult személye és családok az általuk életvitelszerűen lakott lakás fenntartásával összefüggő rendszeres kiadásaikhoz. A támogatás összege 5.000-10.000 Ft/hó, legfeljebb 12 hónapra állapítható meg.

A kifizetett támogatások hároméves statisztikája Siklóson a következő táblázat foglalja össze.

Támogatás jogcíme	2021		2022		2023	
temetési támogatás	50 fő	2 500 000 Ft	36 fő	1 800 000 Ft	30 fő	1 500 000 Ft
gyógysértámpatátás	2 fő	81 000 Ft	1 fő	60 000 Ft	2 fő	70 000 Ft
lakásfenntartási támogatás	20 fő	920 000 Ft	16 fő	930 000 Ft	6 fő	568 000 Ft
rendkívüli támogatás	191 fő	2 350 000 Ft	64 fő	1 515 000 Ft	104 fő	1 500 000 Ft
születési támogatás	47 fő	1 198 024 Ft (+babatakaró)	34 fő	883 660 Ft (+babatakaró)	39 fő	1 035 610 Ft (+babatakaró)
tanévkezdési támogatás	190 fő/ 346 gyermek	3 460 000 Ft	170 fő/ 300 gyermek	3 000 000 Ft	146 fő/ 261 gyermek	2 610 000 Ft
65 év felettiék támogatása	1140 fő	17 095 000 Ft	1004 fő	15 060 000 Ft	965 fő	19 300 000 Ft

közfoglalkoztatottak támogatása	34 fő	2 058 000 Ft	átlag 26 fő	5 880 000 Ft	átlag 22 fő	5 280 000 Ft
lakbértámogatás	nem élő támogatások	---	12 fő	1 490 619 Ft	13 fő	2 787 670 Ft

Szociális alapellátások Siklóson

A szociális törvény 2001. évi LXXIX. törvénnyel, illetve a 2003. évi IV. törvénnyel, valamint a 2004. évi CXXXVI. törvénnyel történő módosításai elsősorban azt a szakmai törekvést helyezték előtérbe, hogy a szociális ellátáson belül nagyobb hangsúlyt kapjon a lakókörnyezetben történő közvetlen segítségnyújtás. Ez szolgálja az alapellátási formák bővítésének előírása, az ellátásba bevonandó célcsoportok kiterjesztése.

A szociális alapellátás jellemzői és intézményi formái Siklóson

Jelenleg a szociális és gyermekjóléti feladatok ellátását Siklóson a **Siklósi Mikrotérségi Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás látja el**. Vagyis Siklós városa jelenleg a szociális alapszolgáltatásokat (házi segítségnyújtás, idősek, demens betegek nappali ellátása, szociális étkeztetés) és gyermekjóléti alapellátást (család és gyermekjóléti központ, család-és gyermekjóléti szolgálat) egy szervezeti keretben történő feladatellátással biztosítja. 2019. január 1-vel történt jelentős átalakulás következtében, az integrált intézményből kiszervezésre került a máriagyüdi Idősek Otthona, melyet a Centomilla Nonprofit Kft működtet. Így az időskorúak és demensek bentlakásos intézményi ellátását jelenleg egy független szolgáltató látja el. Emellett önszolgáltató, civil keretek között, az önkormányzat helyiségbiztosításával egy AE klub működik Siklóson.

Az alapellátások:

- a) *Szociális étkeztetésre* jogosult, aki kora, egészségi állapota, fogyatékosági-, pszichiátriai- vagy szenvedélybetegsége, illetve hajléktalansága miatt önmaga vagy eltartottja részére tartósan vagy átmeneti jelleggel a legalább napi egyszeri meleg étkeztetést biztosítani nem tudja. A szolgáltatást írásban kell kérni a SSZGYSSZK intézményvezetőnél, aki a jogszabályi és egyéb előírások figyelembevételével dönt az igény elbírálásáról. Az ételt a jogosult az idősek klubjában elfogyaszthatja, elviheti vagy a házi gondozók a lakására viszik.
- b) *A házi segítségnyújtás* feladata elsősorban az önmaguk ellátására saját erőből teljesen már nem képes személyek otthonukban történő gondozása. A szakképzett házi gondozók a lakásukon, lakókörnyezetükben nyújtanak szükség szerinti segítséget a rászorulóknak, elősegítve önálló életvitelük minél hosszabb ideig tartó fenntartását az alábbi területeken:
 - személyi higiénia biztosításában (fürdetés, mosdatás, tisztázás, kisebb sebellátás);
 - bevásárlásban;
 - orvossal való kapcsolattartásban, gyógyszeríratása, beszerzése, adagolása;
 - vérnyomás és vércukor ellenőrzésében;
 - hivatalos ügyintézésben (postai, önkormányzati stb.);
 - szűkebb lakókörnyezet rendben tartásában;
 - krízis intervencióban;
 - alapvető mentális gondozásban (meghallgatás, beszélgetés);
 - szociális szolgáltatások igénybevételéhez való hozzájutásban.

A szolgáltatáshoz való hozzájutást szóban, illetve írásban benyújtott kérelem alapján igényelheti a rászoruló személy. A szolgáltatás biztosítását a szolgáltatás megkezdése előtt elvégzett gondozási szükséglet vizsgálat alapozza meg.

c) *A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatást* az ellátási körzet (Siklós, Matty) közigazgatási területén lakhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező lakos, egyén, család, valamint a településeken tartózkodó hajléktalan személy veheti igénybe. Krízishelyzet esetén bárki (más illetékességi területhez tartozó személy is) felkeresheti segítségért az intézményt. A *gyermekjóléti szolgáltatás* elsődleges célcsoportja a településeken élő 0-18 éves korosztály, valamint azok a felnőttek, akik a gyermekek sorsának alakulásában meghatározó szerepet vállalnak, tehát a szülők, egyéb családtagok, a családokat körülvevő személyek, közösségek, szervezetek. A gyermekjóléti szolgáltatás általános preventív szolgáltatásokat biztosít a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének a családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettségük megelőzése érdekében.

A *családsegítés* az ellátandó terület teljes lakosságára kiterjedő ellátási forma. A célcsoport az ellátási területen élő szociális és/vagy mentális, egészségügyi problémával küzdő családok, személyek köre. Az ember bizonyos életszakaszokban és élethelyzetekben feltétlenül mások segítségére szorul. Lehetőség szerint vannak természetes támaszai melyek segítik, de ez nem minden esetben elégséges, illetve több esetben hiányzik. Ezekben, az esetekben szüksége van a szociális és/vagy gyermekvédelmi szolgáltató intézmény által nyújtott ellátásokra. A szakmai program megvalósításával a szociális munka etikai normáinak és az európai normáknak megfelelő, a lakossági igényekhez legjobban igazodó szolgáltatások jönnek létre. Az egyes szolgáltatások biztosítása során a feltétel nélküli elfogadás, az empátia és a hitelesség a segítő kapcsolat létrejöttének alapja. Az ellátást igénybe vevő egészségi állapotának és/vagy szociális helyzetének változása esetén az intézmény biztosítja az átjárhatóságot az egyes szolgáltatások között. A szolgáltatások szükség szerint egymásra épülnek. Az intézmény komplex ellátást biztosít az azt igénylők számára.

d) A *nappali* ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak, továbbá egészségi okok miatt a 18. életévét betöltött személyek napközbeni gondozását szolgálja.

Siklóson a gondozotti létszám 45 fő, ebből 15 fő demens személy ellátását biztosítják.

Fizikai ellátás során, lehetőséget biztosítanak az étkezésen kívül a saját ruhanemű mosására és személyi higiénére. Pszichés gondozás keretében cél az ellátást igénybe vevők kiegyensúlyozott, nyugodt, nyílt családi légkör biztosítása. Foglalkoztatási és kulturális programok elsősorban a gondozottak igényeihez igazodnak. A kulturális, ismeretterjesztő, szórakoztató rendezvények havi foglalkoztatási tervek alapján rendszeresek a tagok által kedveltek. Népszerűek a különböző alkalmakhoz kapcsolódó, évente többször megrendezésre kerülő bálók, kirándulások.

Az intézmény nyitvatartási rendje:

Hétfőtől - csütörtökig: 7:15 - 15.45-ig

Pénteken: 7.15 - 13.15-ig

A Járási Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozó kötelezően nyújtandó ellátások a következők

1. Aktív korúak ellátása

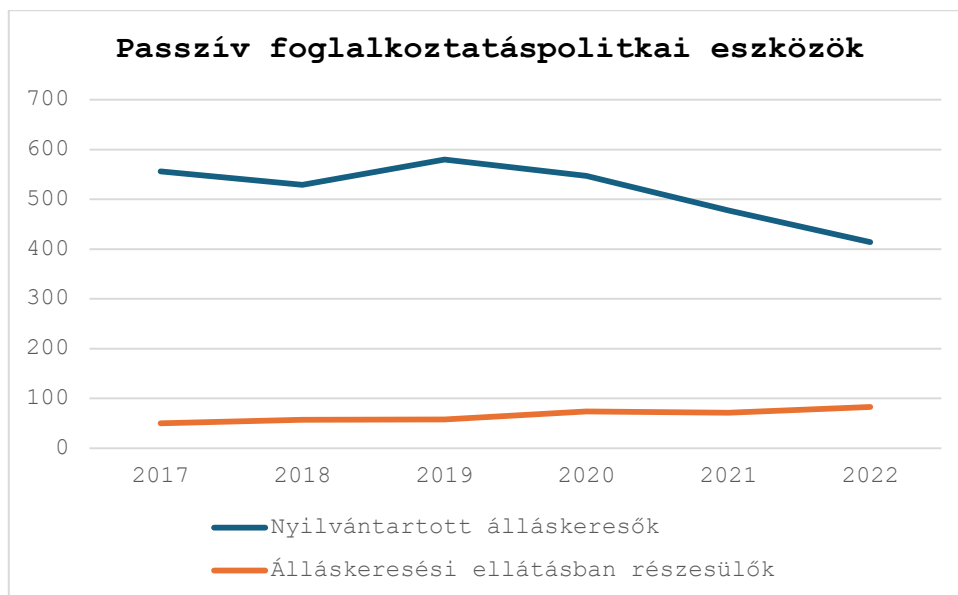
1.1. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

1.2. Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

2. Időskorúak járadéka
3. Ápolási díj
4. Közgyógyellátás
5. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
6. Álláskeresői járadék
7. Nyugdíj előtti álláskeresői segély
8. Keresetpótló juttatás
9. Gyermek otthon gondozási díja

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	556	9,71%	50	8,99%
2018	529	9,47%	57	10,78%
2019	580	10,62%	58	10,00%
2020	547	10,30%	74	13,53%
2021	478	9,28%	71	14,85%
2022	414	7,80%	83	20,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

8. ábra: Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök

A fenti táblázat az álláskeresői segélyben részesülők számát mutatja, mely igen alacsony, de évről évre emelkedik, ráadásul úgy, hogy az aktív korú népesség száma csökken.

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

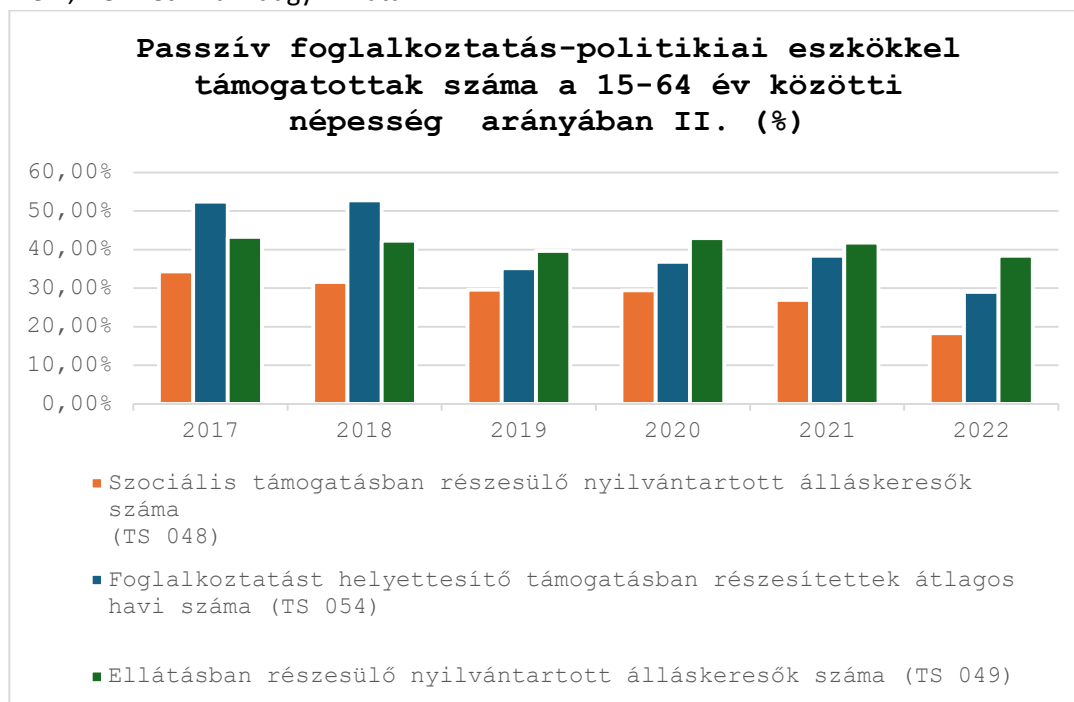
Az álláskeresői járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző, vagy – ha az álláskeresőként való nyilvántartásba vételre későbbi időpontban kerül sor – az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A havi átlagos összeg kiszámítása során ezen időszak alatt elért járulékalap összegét osztani kell azoknak a hónapoknak a számával, amelyekben az álláskeresőnek volt járulékalapot képező jövedelme. Ha az álláskereső adott hónapban nem az egész hónapra vonatkozóan rendelkezik járulékalappal, akkor a hónapot a havi átlagos összeg kiszámítása során töredékhónapként kell figyelembe venni.

Ellátás összege: A munkanélküli járadék összege a korábban befizetett munkaerőpiaci járulékalap havi átlagának 60 százaléka. Ennek is van maximuma, hiszen az összeg nem haladhatja meg az aktuális minimálbér napi értékét. Ezáltal a maximális álláskeresői járadék 2021-ben 161 ezer forint havonta.

A rendszeres szociális segélyt 2015-től felváltotta az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás. A táblázat megmutatja, hogy Siklóson a segélyben részesülők száma, aránya fokozatosan csökkent évről-évre, azonban, ha összeadjuk az EGYT-t és az FHT-t kapók számát, akkor azt láthatjuk, hogy azok összege több, mint a segélyben részesülők száma. A munkanélküliek 62-64%-a kapott FHT-t az elmúlt években, amely azt jelenti, hogy a regisztrált álláskeresők közel harmada-fele nem tartós – minimum egy éves – foglalkoztatás után jelentkezett a Munkaügyi Központba, így álláskeresői járadékra nem jogosultak.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	191	34,35%	291	52,41%	241	43,35%
2018	167	31,57%	279	52,78%	224	42,34%
2019	172	29,66%	204	35,19%	230	39,66%
2020	161	29,43%	202	36,85%	235	42,96%
2021	129	26,99%	184	38,44%	200	41,84%
2022	76	18,36%	120	29,07%	159	38,41%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

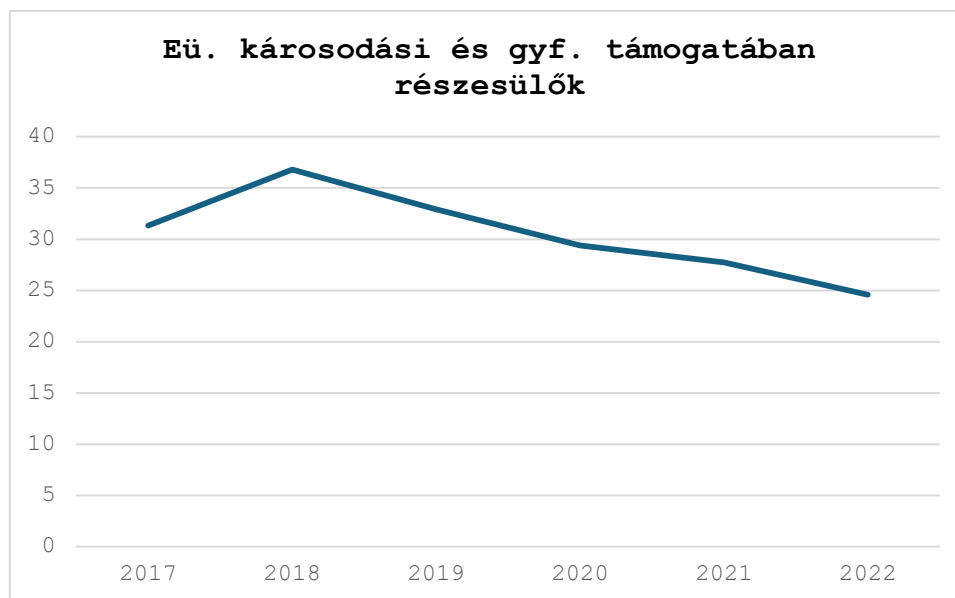

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő

2017	31
2018	37
2019	33
2020	29
2021	28
2022	25

Forrás: TeIR, KSH

Eü. károsodási és gyf. támogatásban részesülők

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat.

Lakhatási előzmények Siklós

Az 1990-es években megszületett önkormányzati törvény alapján Siklós Város Önkormányzatának tulajdonába kerültek a korábbi állami tulajdonú és a városgazdálkodás által kezelt lakások. A törvény alapján 359 db lakást kapott meg az önkormányzat. A lakások többsége több évtizeddel korábban létesült, és lelakott állapotban voltak, valamint alacsony komfortfokozat jellemezte őket. A lakások üzemeltetését a befolyt lakbérékből fedezte az önkormányzat, mely karbantartásra elég volt, de felújításra, komfortfokozat növelésre nem nyújtott fedezetet. Maradt a lakásállomány olyan állapotban, melyben megkapta a város, illetve esetenként romlás történt attól függően, hogy a bérlők mennyire voltak partnerek lakásállapotuk megváltoztatásában.

Az 1993. évi LXXVIII törvényt követő önkormányzati rendelet következtében 242 db bérlakás került eladásra. Az azóta eltelt időszakban további értékesítés is bekövetkezett. 2005-ben a városi bérlakáshelyzet javítását célozta meg az önkormányzat, amikor a Hegyalja utcában, egy tömbben 30 bérlakást épített. Az itt kialakított kis alapterületű lakásokkal az igénylők egy részét lakáshoz tudta juttatni, enyhítve például a helyben dolgozó szakemberek problémáit.

Aktuális helyzetkép

A siklósi teljes lakásállomány alakulását 2017-2022 közötti időszakban a következő táblázat foglalja össze, egy számbeli kismértékű javulást kimutatva (44 db lakás).

Év	Lakásállomány Siklóson
	db
2017	4 048
2018	4 048
2019	4 048
2020	4 052
2021	4 053
2022	4 092

Forrás: TeIR, KSH, önkormányzati adatok

Jelenleg⁷ az önkormányzat tulajdonában többféle komfortfokozattal, 57 db bérlakás lakás van. Vegyes tulajdonú épületben található ebből 25 lakás. Jelenlegi állapotot a komfortfokozatok szerint a következő táblázat foglalja össze.

Lakások száma és alapterülete komfortfokozat alapján	darab szám	összes alapterület m ² -ben
összkomfortos	43	2385
komfortos	13	698
félkomfortos	1	53
komfort nélküli	0	0
szükség lakás	0	0

Az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek bérletét, valamint elidegenítés szabályait Siklós Város Önkormányzatának hatályos rendelkezése, a 16/2023. (VIII.31.) rendelet szabályozza. A rendelet hatálya a Siklóson állandó lakóhellyel rendelkező személyekre terjed ki és nem csak szociális rászorultságon alapuló lakásigényekre figyel, hanem az önkormányzat, az önkormányzati intézmények, a tankerület oktatási intézményei és a Siklósi Közös Önkormányzati Hivatal szakember-ellátási gondjai megoldását, valamint az önkormányzat városfejlesztési, pályázati céljainak megvalósítása érdekében adja bérbe.

A városi lakásrendelet egy külön fejezete (16.§.) foglalkozik a szakember ellátási gondok enyhítése érdekében adható lakásokkal. „Aki a város érdekeit szolgáló kulturális, oktatási, művészeti, sport, egészségügyi, szociális vagy hivatásos védelmi tevékenységet folytat, annak e tevékenysége idejére vagy e tevékenységének ellátásából történő nyugdíjazása esetén – a képviselő-testület döntése alapján - a polgármester, illetve jegyző javaslatára - névjegyzék és pályáztatás nélkül - a 2. § (3) bekezdésében meghatározott időtartamra adható bérbe lakás.

⁷ 2023. december 31-i állapot, adatok forrása: SVÖ saját nyilvántartás és számítás alapján

Szociális rászorultságon alapuló lakásigények kielégítésére a bérbe adható lakás nagysága 1-3 fő esetén legfeljebb 2 szobás, 4-5 fő esetén legfeljebb 3 szobás, minden további személy esetén plusz fél szoba lehet. A rendelet 5 évet határoz meg a szerződés időtartamára, de mennyiben a bérlő továbbra is szociálisan rászorultnak minősül, kérelmére a lakásbérleti szerződés újabb határozott időtartamra meghosszabbítható. A városi a bérbeadási névjegyzéket a képviselő-testület állapítja meg, évente vizsgálják felül. A sorrend meghatározásának szempontjai a következők: tartós betegség veszélye, három- vagy többgyermekes családoknak, a rosszabb műszaki állapotú lakásban lakóknak, a zsúfoltabb lakáskörülmények között élők.

Külön kategóriát képeznek az önkormányzat városfejlesztési, pályázati céljainak megvalósítása érdekében, a TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004. kódszámú, Siklós-Váralja szegregátum rehabilitációja projekt megvalósításában érintett lakások és igénylők, rájuk a bérbeadási névjegyzék nem vonatkozik. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló „Siklós-Váralja szegregátum rehabilitációja” elnevezésű projekt keretében 18 önkormányzati tulajdonú szociális bérlakás került felújításra. A Váralja-projektben felhasználható, bérbe adható lakások körét a képviselő-testület állapította meg. A lakások első alkalommal legfeljebb a projekt fenntartási idejének végéig terjedő időtartamra adhatóak bérbe. A lakás nem rendeltetésszerű használata és tartozás felhalmozása esetén a lakásbérleti szerződést a bérbeadó felmondja. A lakásbérleti szerződés újabb határozott időtartamra meghosszabbítható.

Életveszélyes és bontásra kijelölt lakás jelenleg nincsen, hiszen az önkormányzat az említett pályázatból kifolyólag, valamint saját döntés alapján kiemelt területként foglalkozik évek óta a bérlakás állomány felújításával. Ennek a munkának a pontos számait a következő táblázat mutatja be.

Önkormányzati bérlakások	2022	2023
javítása, karbantartása	1	10
felújítása/korszerűsítése	19	0
lebontott lakások	4	1

Az önkormányzati bérlakások szerződései az elmúlt években a következők szerint alakultak.

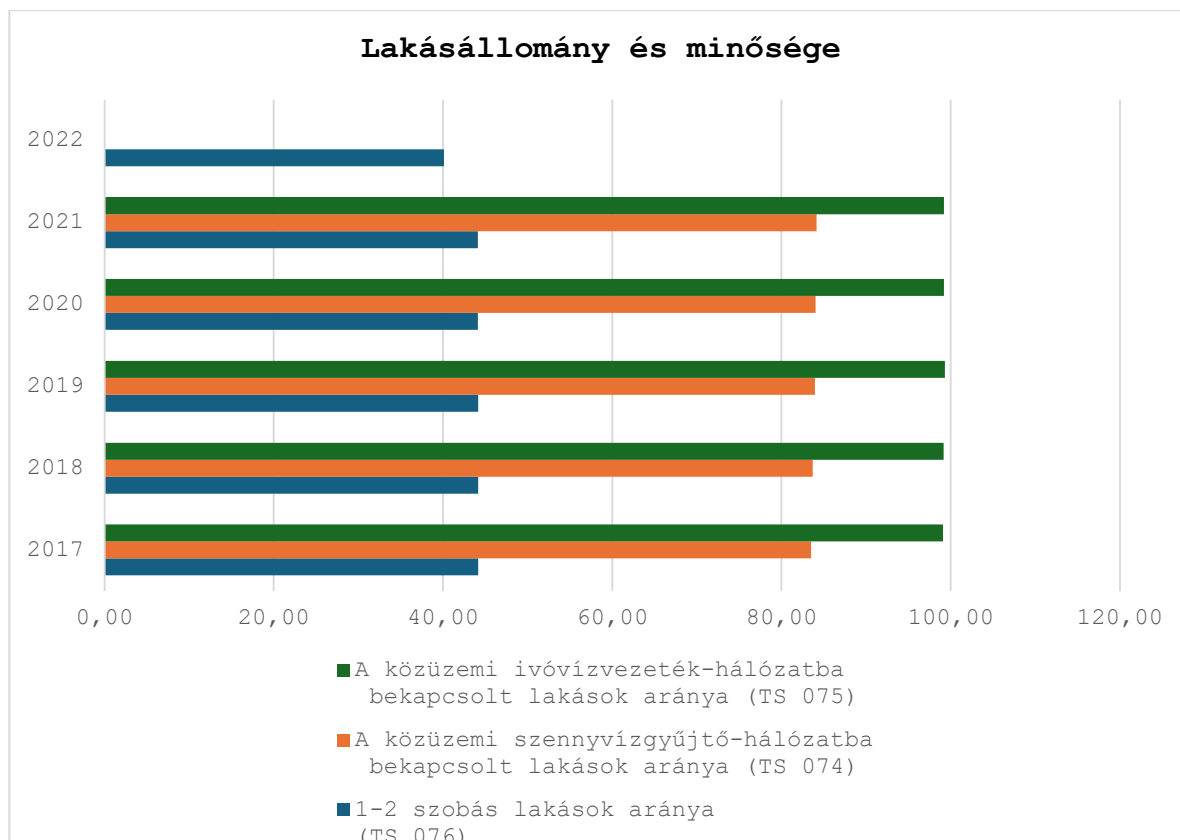
Önkormányzati bérlakások bérleti- és tulajdoni viszonyainak jellemzői	2022	2023
1 éves szerződéssel bérbeadott	2	2
3 éves szerződéssel bérbeadott	26	18
3 évesnél hosszabb szerződéssel bérbeadott	18	26
határozatlan idejű szerződés	8	9

Egyértelmű tendenciaváltás látható 2022 és 2023 között a bérleti szerződések időtartamában. Ennek egyik oka a mindenkori bérlők jelzéseinek figyelembevétele, mely szerint a jelenlegi gazdasági környezet nem teszi lehetővé számukra a kiköltözés rövidtávú lehetőségét. A bentlakók közül évente 1-2 tud élni a lakás megvásárlásának lehetőségével csupán. A másik ok, annak figyelembevétele, hogy a bérlők biztonságérzete növekszik, ha hosszabbtávra tudnak tervezni a lakásokkal. Az elmúlt évek tapasztalata alapján megállapítható, hogy az évente megüresedő lakások száma alacsony. Az évek alatt kialakult egy olyan „bérlő” réteg, akik nem átmeneti megoldásnak, hanem tartós lakhatási formának veszi igénybe a szociális bérlakásokat. Azt azonban kijelenthetjük,

hogy a nagymértékű lakásigények megoldása új, piaci alapú lakások építésében körvonalazódik hosszútávon.

Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	4048	0	0,00	44,15	83,50	99,09
2018	4048	0	0,00	44,15	83,70	99,16
2019	4048	0	0,00	44,15	83,97	99,31
2020	4052	4	0,99	44,13	84,03	99,21
2021	4053	1	0,25	44,12	84,16	99,19
2022	4092	5	1,22	40,10	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A 2011-es népszámlálási adatok lakások és üdülők felszereltségével kapcsolatos felmérése szerint hálózati vízvezetékkel (98%), meleg folyóvízzel (97%) és vízöblítéses WC-vel (96%) magas arányú az ellátottság. A közcatornába bekötés aránya az időközben (2014-re) megvalósult szennyvízberuházás révén kb. 100%-ra növekedett. A lakásállomány több mint negyede (26,1%) távfűtéses. Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma folyamatos növekedést mutat ám minden területi szinthez képest alacsonyabb értékű. (forrás: ITS)

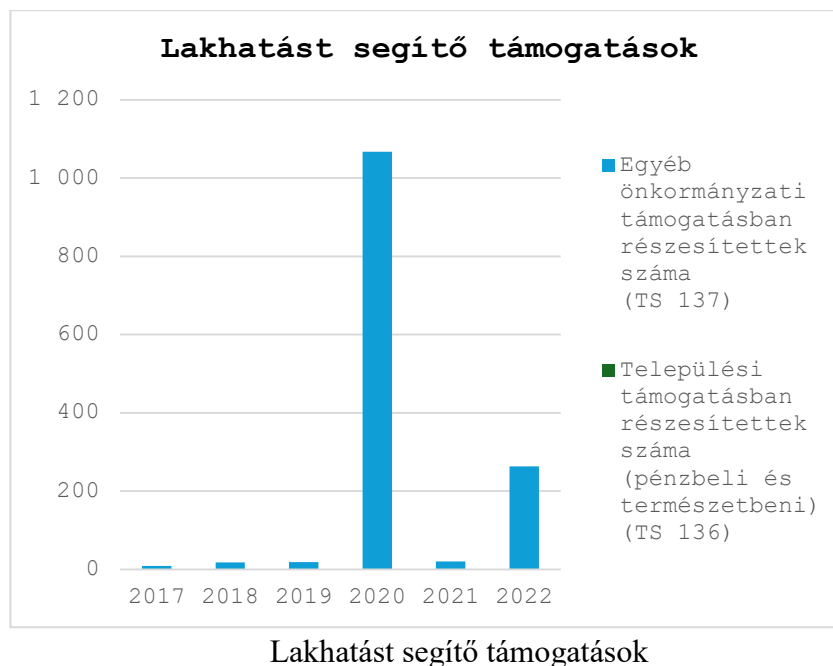
d) lakhatást segítő támogatások

A lakhatásra és egyéb nehéz élethelyzetre részletes városi helyzetképet mutattunk be a városi szociális támogatások leírásakor.

Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma
	Fő	Fő
2017	n.a.	9
2018	n.a.	18
2019	n.a.	19
2020	n.a.	1 067
2021	n.a.	20

2022	n.a.	263
------	------	-----

Forrás: TelR, KSH Tstar

2015. március 1-től a lakásfenntartási támogatásra és az adósságkezelési szolgáltatásra (adósságcsökkentési támogatás) vonatkozó szabályok kikerültek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alól.

e) eladósodottság

Településünkön is megjelenő probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Jelentős rétegeket súlyt a deviza hitel következtében kialakult eladósodás. Bár számszerűsíthető települési adatok nem állnak rendelkezésre, de informatív jelleggel számos esetről van tudomása a hivatalnak, többen ez miatt hagyják itt az otthonukat és külföldi munkavállalásból igyekeznek törleszteni az adósságot vagy menekülni előle.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A város külterületei jellemzően mezőgazdasági, szőlőföldek és természetvédelmi területek. A külterületi lakosok száma 2021. január 1-én 487 fő. Funkcióellátottságból teljesen elmaradott, kedvezőtlen infrastruktúrájú résznek tekinthető. Szennyvíz, a gáz kiépítetlen, az ivóvíz részben kiépített, egyedül a villamos energiaellátás biztosított. Közösségi közlekedés nincs.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A város 2024-ben fogadta el az új Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, melyben vizsgálta a város aktuális szegregációs helyzetét. Az ITS része, külön fejezete az Antiszegregációs program. A HEP szegregátumokra vonatkozó fejezetének sorai az ITS megállapításain alapszik.

A városban három alacsony státuszú lakosságot koncentrálnó terület található ebből a kettő belterületi terület (Régi Vásártér, Váralja) már 2001-es adatok alapján is szegregátumként kezelt, míg a külterületi Postaszállás a szegregációs mutató értékének szigorodásával került kimutatásra.

a) a telep/szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Azok az aktív korú személyek minősülnek alacsony státuszúnak, akiknek iskolai végzettsége nem magasabb 8 általános iskolai osztálynál, és nem rendelkeznek rendszeres munkajövedelemmel. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is. A lehatárolás a 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.

Mivel Siklós város járásszékhely, a következő szegregációs mutatók érvényesek rá:

- ✓ szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 35%;
- ✓ szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%.

A kormányrendelet azt is meghatározta, hogy szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

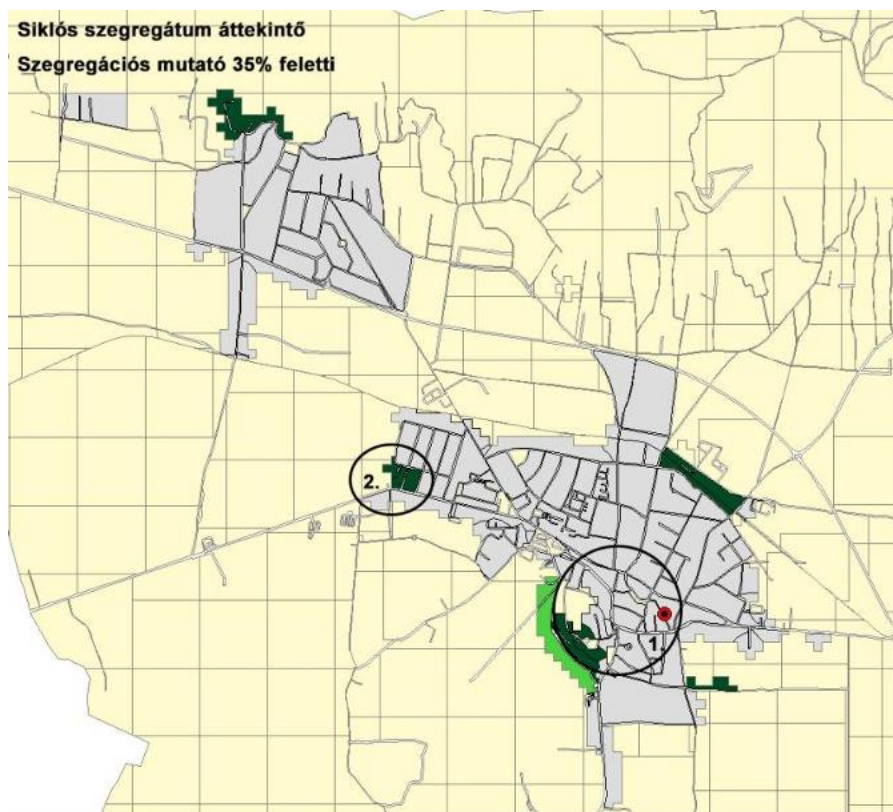
A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet különböző típusú antiszegregációs intézkedéseket különböztet meg:

1. a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések;
2. a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések;
3. a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban KSH), a Belügyminisztériummal megkötött adatszolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján Siklós városra vonatkozóan is szolgáltatott információt a szegregátumokkal, illetve a szegregációval veszélyeztetett területekkel kapcsolatban. A KSH elvégezte a 2011-es népszámlálási adatokból a

település szegregáció-szűrését és megállapította, hogy Siklós településen jelen vannak mind szegregált, mind szegregációval veszélyeztetett területek.

KSH tízévente frissülő adataira támaszkodó, végletesen leegyszerűsített területi szegregációs mutató egyik legkomolyabb hiányossága ugyanis az, hogy csupán a már kialakult problémákat jelzi, de csak kismértékben támogatja e problémák kialakulásának időben történő felismerését, a szegregációt eredményező tendenciák befolyásolására irányuló helyi erőfeszítéseket. A mutató részlegesen deprivált helyzethez való kapcsolása csak a területi szegregáció erősen leegyszerűsített aspektusait veszi figyelembe. Mi egy tágran értelmezett szegregációs értelmezést használunk, mind a HEP, mind az ITS vonatkozó fejezeteiben.

Siklós város szegregátum áttekintő (forrás: KSH, 2011-es népszámlálási adatok)

TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

Szegregációs mutató 35% feletti:

1. szegregátum: Váralja utca keleti része - Vajda János tér Batthyány Kázmér utcáig

2. szegregátum: Pozsonyi utca - Korvin utca - belterületi határ - Harkányi út

Postaszállás (külterület): A KSH térképen csak a belterületi szegregátumokat ábrázolja

Szegregációs mutató 35% feletti, de a lakosságszám 50 fő alatt van:

Siklós-Máriagyűd ÉNy-i része

Siklós ÉK vasút melletti terület

Siklós DK (temető alatt, Deák utca)

Szegregációs mutató 30-34% között:

Váralja utca nyugati rész

A városvezetés és a várost ismerő városfejlesztési szakemberek „mentális térképe” alapján szegregációval veszélyeztetett, szlömösödő terület (mely a komplexebb megközelítés miatt nem felel meg a KSH kétdimenziós megközelítésének):

- Siklós, Gordisai út vége

Ez a terület az egyik Siklóst megközelítő közúti közlekedési útvonal mentén elhelyezkedő lakóterület (hasonlóan a Harkányi út menti és a Baross Gábor utca menti lakóterületekhez), mely a Megalapozó vizsgálatban mélyfekvésű területként került azonosításra, ahol az árvíz- és belvízvédelmi feladatok kiemelt jelentőséggel bírnak. Itt a csapadék a lakott területekről nagyobb esőzéssel járó viharok után lassan vezetődik el. A múltban engedélyezett vízenyős, belvízveszélyes területek beépítése – mint pl. a Gordisai út két oldala - mára a védekezés feladatát és anyagi terheit rója a városra és az ingatlan tulajdonosokra. Természetszerű, hogy a lakóterület emiatt a kevésbé keresett, leszakadó, konfliktussal terhelt területek közé sorolódott.

Fenti jövőkép az egész városra vonatkozó víziót mutatja be. Területi megközelítésben, a KSH által igazolt szegregátumok és veszélyeztetett területek területi szegregációjának oldására szociális célú komplex városrehabilitációs program megvalósítására, tehát földrajzilag körülhatárolható – akcióterületi – fejlesztésre van lehetőség, azonban Siklós 2030-ig ilyen program megvalósítását nem tervezi. Ennek oka, hogy a Váralja szegregátum és veszélyeztetett terület komplex rehabilitációját két összefüggő projekt keretében, 2017-2023 években megvalósította, azonban maradtak még megoldásra váró feladatok, melyet a lezárt uniós projektek folytatásaként az Önkormányzat meg kíván valósítani (további ingatlanok megvásárlása, bontása/funkcióváltása, további közterületi fejlesztések, közfoglalkoztatotti telephely kialakítása, stb.) és az integrációs után követés is leköti a rendelkezésre álló humán kapacitásokat, így új szociális célú komplex program megvalósításába nem kezd az Önkormányzat a jelen fejlesztési időszakban. Emiatt antiszegregációs fejlesztési célú akcióterületet nem határoltunk le jelen ITS felülvizsgálat során.

Ezzel szemben a szegregált, a veszélyeztetett és szlömösödő városi területekre fókuszált infrastrukturális fejlesztések megvalósítása, továbbá a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek – mint célcsoportok - számára megfogalmazott intézkedések, programok megvalósítása ezen időszakban is szerepel az azonosított beavatkozások, projektek között.

A szegregációval érintett területek részletesen

1. szegregátum (Váralja utca keleti része - Vajda János tér Batthyány Kázmér utcáig)

2. szegregátum: (Pozsonyi utca - Korvin utca - belterületi határ - Harkányi út)

3. szegregátum: (Váralja utca nyugati rész)

Postaszállás szintén Siklós szegregátuma, azonban a KSH a külterületi szegregátumokat (azok lakosságszámától függetlenül) térképen nem ábrázolja.

Az 2. szegregátum területe voltaképpen a régi vásártér, mely a Harkány felé vezető út mentén, a település szélén helyezkedik el, jellemzően hátrányos helyzetűek, mélyszegénységben élők lakják. A területen az ivóvízzel ellátott lakások aránya megfelelő, a közvilágítás megoldott. A területet az önkormányzat nem szegregátumként, inkább fokozottan veszélyeztetett területként kezeli.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján ezeken a területeken összesen 401 fő él, mely a város lakónépességének több, mint 4%-a. A korösszetételt vizsgálva megállapítható, hogy mind a négy szegregátum esetében a legnagyobb számban a 15-59 évesek (aktív korúak) vannak jelen. Az aktív, munkaképes korúakon (15-59 évesek) belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az 1., 2. szegregátumban, valamint Postaszállás területén több, mint 50%, de a 3. szegregátumban is jelentősen meghaladja a város területére jellemző értéket. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában mutatót vizsgálva látható, hogy arányuk 3 szegregátum esetében 1,5 és 3,5 % között van, azonban meglepő módon a 3. szegregátum esetében megegyezik a város egészére jellemző értékkel (14,3%). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező munkaképes korúak aránya minden szegregátum esetében meghaladja a településre jellemző 41%-os értéket, a 2. szegregátum esetén több, mint 80%.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya meglehetősen magas, több, mint 66%-os értéket mutat az 1. és 2. szegregátumban. A munkanélküliségi ráta mind a négy terület esetén meghaladja a városi értéket. Alacsony komfortfokozatú lakások főként a 2. szegregátumra, valamint Postaszállásra jellemzőek.

Szegregátumok adatai – szegregációs mutató 30% feletti, Forrás: KSH 2015 évi adatszolgáltatás

Mutató megnevezése	Siklós összesen*	1. szegregátum (Váralja utca keleti része - Vajda János tér Batthyány utcáig)	2. szegregátum (Pozsonyi utca - Korvin utca - belterületi határ - Harkányi út)	3. szegregátum (Váralja utca nyugati rész)	Postaszállás (Külterület)
Lakónépesség száma	9574	85	99	112	105
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,6	10,6	18,2	17,9	21,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,2	78,8	66,7	68,8	65,7
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	25,2	10,6	15,2	13,4	12,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,9	55,2	56,1	41,6	58,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	14,3	3,2	1,7	14,3	3,2
Lakásállomány (db)	4041	33	25	35	32
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,0	27,3	8,0	20,0	31,3
Rendszeres munkajövedelem mel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,1	74,6	80,3	57,1	58,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelem mel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,6	44,8	54,5	31,2	39,1

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	54,2	24,6	18,8	41,2	41,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	40,1	66,7	66,7	47,4	46,9
Állandó népesség száma a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	9690	-	-	-	-
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	30,8	76,5	30,8	30,6	39,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül	55,1	62,4	81,8	59,8	59,0
Munkanélküliek aránya/ráta	15,2	46,9	27,8	20,0	23,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 nap)	8,7	9,4	22,2	11,1	9,3
Komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	4,1	28,1	8,0	18,8	26,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	4,9	9,4	4,0	3,1	6,7

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A szegregátumokban élők száma és a számukban bekövetkező változás a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatát mutatja. Fel kell tárnunk a szegregátumokban élő népesség életkori és foglalkoztatottságbeli megoszlását nemek szerint. A szegregációval veszélyeztetett területek körülhatárolását, az önkormányzati adatgyűjtést frissíteni kell, ami természetesen a partnerekkel való együttműködésben valósulhat meg.

2017-ben Siklós Város Önkormányzata támogatást nyert társadalmi együttműködést elősegítő komplex programok, valamint az ehhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések megvalósítására. A TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004 kódszámú, Siklós - Váralja szegregátum rehabilitációja elnevezésű projekt célja a Váralja szegregátumban és szegregációval veszélyeztetett területen telepszerű körülmények között élők életkörülményeinek javítása, a hátrányos helyzetűek alapvető szociális készségeinek erősítése, valamint önszerveződésre, stratégiai jövőformálásra képes helyi és térségi közösségek kialakítása volt, ennek keretében 18 db önkormányzati szociális bérlet került felújításra. Ezenkívül megújultak a Váralja utca zöldfelületei, közösségi tér és játszótér került

kialakításra. A közterületek biztonságos használata és rendezettségének érdekében közlekedési és közbiztonsági fejlesztések valósultak meg (pl. térfigyelő kamerák telepítése, útburkolat javítása), a vár alatti térség statikai biztonságát is javítandó megvalósult a hiányzó bel- és csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése. Parkolóhelyek kerültek kialakításra, valamint az utcában gyalogos sétány, túraútvonal és pihenőtér is helyet kapott.

A leromlott városi területek rehabilitációját és az ott élő lakosság felzárkóztatását elősegítő projekt szorosan kapcsolódott a „Társadalmi együttműködés erősítését szolgáló komplex program Siklós – Váralja szegregátum társadalmi, gazdasági integrációja érdekében” elnevezésű, TOP-5.2.1-15-BA1-2016-00003 kódszámú projekthez, melynek keretében az önkormányzat a Baranya Vármegyei Önkormányzattal, valamint a MIOK a hátrányos helyzetű emberekért Alapítvánnyal olyan programok megvalósítását tervezte, melyek célja a váraljai lakosság fizikai és társadalmi kirekesztettségének csökkentése, távlatosan ennek megszüntetése, társadalmi integrációja az alábbi tevékenységek által:

- közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése
- folyamatos szociális munka biztosítása
- foglalkoztatás elősegítése
- koragyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztés és oktatás fejlesztés
- egészségfejlesztő programok
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása
- közbiztonság javítását elősegítő, antidiszkriminációs programok

A projekt által érintett családok új életlehetőséget kaptak, azonban a munkaerőpiaci reintegráció nehéz feladat. A projekt hosszú távú fenntartása, további felzárkóztatást elősegítő programok megvalósítására lenne szükség.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ (1) bekezdése tartalmazza a települési önkormányzat kötelező feladatait az egészségügyi alapellátás vonatkozásában az alábbiak szerint:

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény (a továbbiakban Öotv.) előírja (2. § (1) bekezdés), hogy a háziorvos önálló orvosi tevékenységet – akadályoztatásának jogszabályban meghatározott eseteit kivéve – csak személyesen folytathat az önkormányzat által meghatározott háziorvosi körzetben, a praxisjogot engedélyező határozat jogerőre emelkedésétől.

Az Öotv. rendelkezik arról is (1. § (2) bekezdés a) pont), hogy önálló orvosi tevékenység a területi ellátási kötelezettség körében a háziorvos, a házi gyermekorvos, a fogorvos (a továbbiakban együtt: háziorvos) által nyújtott egészségügyi ellátás.

Az Öotv. az 1. § c) pontjában meghatározza, hogy a praxisjog az egészségügyi államigazgatási szerv által az a) pontban szerinti orvos részére adott önálló orvosi tevékenység nyújtására jogosító

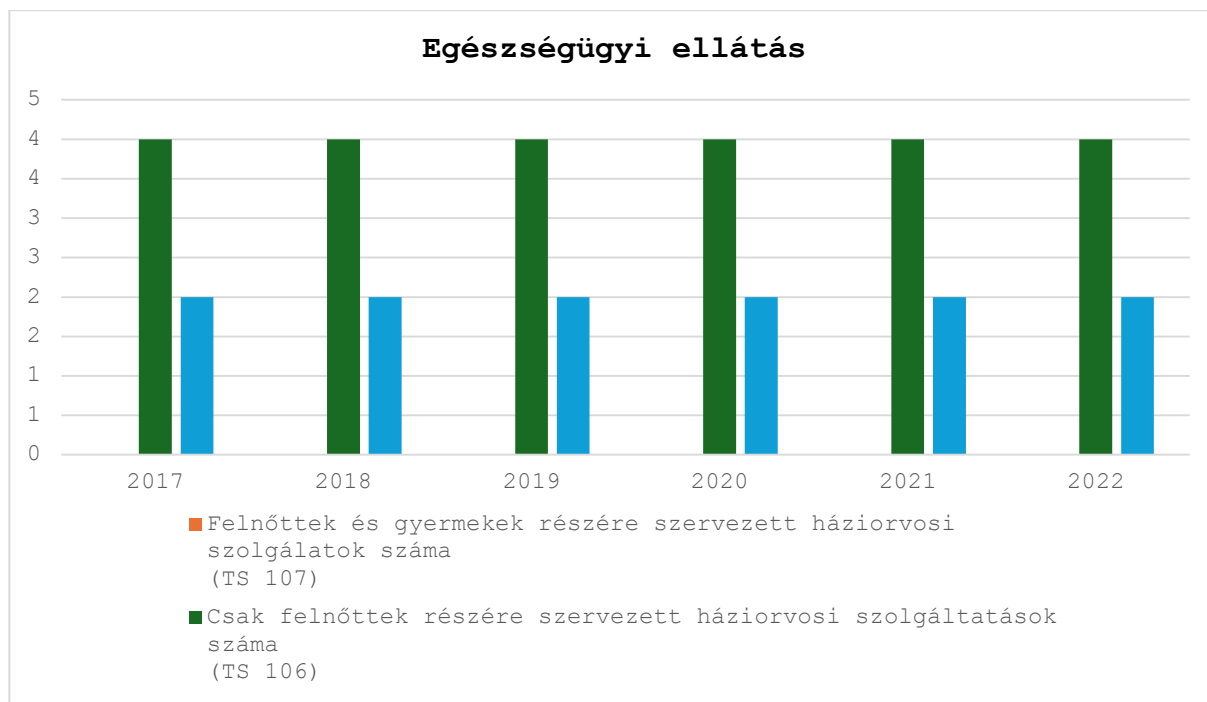
engedélyben foglalt jog, amely alapján önálló orvosi tevékenység területi ellátási kötelezettséggel, meghatározott körzetben végezhető.

Siklós város közigazgatási területén a területi ellátási kötelezettségű háziorvosi körzetekről és körzethatárokról szóló 15/2004. (V. 14.) számú önkormányzati rendelet rendezi az egyes háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzethatárokat.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás teljes köréről gondoskodik, azaz biztosítja a háziorvosi, házi gyermekorvosi, a fogorvosi, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti, a védőnői, az iskola-egészségügyi ellátást. Az orvosi alapellátáshoz tartozó szolgáltatások működtetése a vállalkozóként dolgozó négy háziorvossal, kettő gyermekorvosi praxissal, három fogorvossal biztosított.

Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	4	2	3	305	46,90
2018	0	4	2	3	247	54,20
2019	0	4	2	3	322	31,83
2020	0	4	2	3	241	35,74
2021	0	4	2	3	255	33,25
2022	0	4	2	3	213	37,32

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A hétközi és hétvégi orvosi ügyelet 2023 szeptember 1-től az OMSZ gondoskodik. Az ügyelet telephelye maradt az önkormányzati ingatlanban, az Iskola u. 36-40. címen. Az anya-, gyermek-, csecsemővédelmi ellátásról 5 fős védőnői szolgálat gondoskodik.

A városban egy, több, mint 100 éves múlttal rendelkező kórház található, mely jelentős szerkezeti átalakításon és fenntartó váltáson is keresztül ment az elmúlt időszakban. 2024-ben Pécsi Tudományegyetem ellátási körzetéhez tartozik Siklós városa és a Siklói Kórház is. Jelenleg 2 osztállyal működik, egy 65 ágyas mozgásszervi rehabilitációs és egy 60 ágyas krónikus osztállyal. Közel 20 szakrendelést biztosít a helyi és a térségben élő lakosság részére. A településen 1 db járóbeteg-szakellátó vállalkozás is működik, modern, korszerűen felszerelt, magán tulajdonban álló épületben.

Előrelépésként értékelhető, hogy immár Siklóson is elérhető egy hallókészülékeket forgalmazó vállalkozás. Mind az időskori, mind a veleszületett halláskárosultak részére biztosítanak hallókészülékeket, közgyógyellátás keretében is.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott:

- ✓ egyes gyógyszerekre, gyógyszerkerete erejéig
- ✓ gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre (ideértve a javítás költségeit is), valamint
- ✓ az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

A közgyógyellátásra alanyi jogon és normatív módon lehet jogosultságot szerezni. Míg az előző HEP-ben 2008-ról 2012-re aggasztó mértékben - háromszorosára nőtt - a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, a fenti táblázatban viszont azt tapasztalhatjuk, hogy ez a szám jelenleg folyamatosan csökken. Ez sajnos nem az egészségi állapot javulását, hanem a jogosultságból való kiszorulást vagy a szigorúbb jogosultsági ellenőrzést jelentheti.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen élők egyenlő eséllyel jutnak hozzá az összes prevenció és szűrőprogramhoz, melyet a Siklói Kórházban és a Medi-Home Bt. járóbeteg szakellátás, illetve a háziorvosi rendelések keretében tudnak igénybe venni. A gyermekek részére a prevenció és szűrőprogramokat a védőnői szolgálat szervezi. A koragyermekkori kötelező szűrővizsgálatokra a szülők elviszik gyermekeiket, mind a védőnői, mind az orvosi szűrésre. Ebben nagy segítséget nyújtanak az oktatási-nevelési intézmények is.

Általános orvosi szűrővizsgálatokra mind a háziorvosi rendelésen, mind az évente 1-2 alkalommal megrendezett egészségnapon van lehetőség, bár probléma, hogy a lakosság ilyen programokra nehezen mozdítható meg.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátás egyrészt a nevelési-oktatási intézmények keretén belül megoldott a Baranyai Pedagógiai Szakszolgálatok és Szakmai Szolgáltatások Siklói Kirendeltsége bevonásával, másrészt a Siklói Kórház, illetve a Medi-Home Bt. járóbeteg szakellátásában.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat 2013. év elején a köznevelési intézményekben tanuló gyermekek közétkeztetésének biztosítása érdekében közbeszerzési eljárás keretében „kiszervezte” a közétkeztetési feladatait. A képviselő-testület célja ugyanis az volt, hogy az önkormányzat pénzügyi racionalizációs intézkedései mellett reformálja át az iskolai étkeztetést. Elsődleges szempont volt a költségek hosszú távú szinten tartása, illetve csökkentése, és a minőség javítása. A közétkeztetést biztosító vállalkozás nagy hangsúlyt fektet az egészséges táplálkozásra az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet ajánlásait és előírásait figyelembe véve. 2016-ban, a szerződés lejártát követően újra kiírásra került a gyermekétkeztetés, a korábbi közétkeztetést biztosító vállalkozás látja el a feladatot 2023-ig.

Az étrendek összeállításánál alapvető szempont, hogy az adott korcsoport számára javasolt energia, fehérje, szénhidrát, zsír, vitamin, ásványi anyag és élelmi rost bevitel teljesítése. További szempont, hogy az étrend összeállítása során az egészségmegőrző és betegségmegelőző táplálkozás szemléletének érvényesülése, a változatosság, az idényszerűség és a korszerűség, mind a felhasznált nyersanyagok, mind az alkalmazott konyhatechnológiai eljárások esetében.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen a közoktatási intézményeinkhez 2 db sportcsarnok tartozik:

- ✓ Hajdu Imre úti Sportcsarnok
- ✓ Táncsics Mihály Gimnázium Sportcsarnok

Továbbá 1 db tornaterem tartozik a Batthyány Kázmér Általános Iskolához, illetve az egyházi fenntartású Szent Imre Katolikus Iskola is rendelkezik 1 db, a közelmúltban felújított tornateremmel.

Ezeket a sportlétesítményeket a tanulók elsősorban a testnevelési órákon, illetve egyéb sportszakkörök keretében használják, de szabadidősportra is igénybe vehetők mind a Tankerület fenntartásában álló tornatermek, mind az önkormányzati sportpálya. A településen a futball,

kézilabda, judo sportoknak van a legnagyobb múltja, de számos más sportág is jelen van. A siklói csapatok, egyesületek sport területén nemzetközi szintű eredményeket érnek el.

A sport az életre is tanítja a fiatalokat, segíti a nevelést, így a településen működő nagyobb egyesületeket az önkormányzat anyagilag is igyekszik támogatni.

Az önkormányzat tulajdonában lévő 2,5 ha területű Sportpálya a legnagyobb sportlétesítmény a településen, mely a Siklói Futball Club Egyesület használatában van. A területen 2016-ban egy 22x42 műfüves futballpálya épült az MLSZ labdarúgó pályaépítési programot támogató nyílt pályázata keretében. Új lelátó és öltöző épült 2017-ben az ún. TAO támogatásból és jelentős önkormányzati önerőből. A 3. ütemből álló beruházás az MLSZ 2015. és 2016. évi sportfejlesztési program támogatása keretében valósult meg, s Városi Sportcentrum nevet viseli.

Az elmúlt időszakban 4 szabadtéri fitnessz park is létesült a településen.

- ✓ Családi Szabadidő és Fitnessz Park a Siklós Térségi Könyvtár és Ismeretközpont mellett (DDC Zöld megoldás program keretében)
- ✓ Szabadtéri Fitnessz Park a Sportpálya mellett (2016. évi sportfejlesztési program)
- ✓ Sportpark a volt Kenyérgyár épülete mellett (Nemzeti Szabadidős – Egészség Sportpark Program keretében)
- ✓ Mehring Lajos Siklói Városi Sportcentrum – Óvodai, iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra fejlesztés, felújítás (Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása – 2021.) – Öntött gumiburkolatú többfunkciós sportpálya létesítése

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ha az ellátást igénylő személy cselekvőképtelen, a kérelmet, illetve indítványt - az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve - a törvényes képviselője terjeszti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy indítványát a törvényes képviselőjének beleegyezésével vagy - ha e tekintetben a bíróság a cselekvőképességét nem korlátozta -önállóan terjesztheti elő. Ha a törvényes képviselő ideiglenes gondnok, intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelméhez, indítványához a gyámhivatal előzetes jóváhagyása szükséges.

A településen az alábbi szociális alapszolgáltatás, szakosított ellátás, illetve gyermekjóléti alapellátás vehető igénybe:

- ✓ Nappali ellátás
- ✓ Házi segítségnyújtás
- ✓ Szociális étkeztetés
- ✓ Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás (család-és gyermekjóléti központ, család-és gyermekjóléti szolgálat)
- ✓ Idősek otthona
- ✓ Rehabilitációs intézmény

Az idősek otthona feladatellátását 2019-től a Centomilla Kft. végzi (Máriagyűdi Idősek Otthona).

A Bethánia Rehabilitációs Otthon Alapítvány 2017 óta látja el szenvedélybetegek ellátását. Az intézmény feladata az ellátást igénybe vevők önálló életvezetési képességének kialakítását, helyreállítását.

Jó együttműködés alakult ki a Közösségért Alapítvány munkatársaival, akik nyitva álló helyiségként mind az Idősek Klubja, mind a család- és gyermekjóléti szolgálat és központ helyiségeit használhatják gondozottak, ellátottal való kapcsolattartásra, szakemberekkel történő megbeszélésre.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Siklós városában nem érhető el drogprevenciós szolgáltatás.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szociális és egészségügyi szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye. Erre vonatkozó bejelentés önkormányzatunkhoz nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításakor a pozitív diszkrimináció érvényesülhet a vizsgált célcsoportok mindegyikénél. Ide tartozhat a korábban már említett rendkívüli települési támogatás, a közfoglalkoztatottaknak nyújtott pénzbeli támogatás, a 65 éven felülieknek nyújtott évi egyszeri kifizetések, a Bursa Hungarica pályázatok, a szülési támogatás stb., továbbá magas szakmai színvonalon működik városunkban a szociális ellátás terén a házi segítségnyújtás és a nappali ellátás. Kifejezett pozitív diszkriminációs céllal vezette be az önkormányzat a Váralja szegregátum felszámolására irányuló önkormányzati projekt (TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004) keretében felújított bérlakások bérlőinek juttatott lakbértámogatást, melynek mértéke a lakbér mindenkorinak összegének 75%-a.

Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A vizsgált években nem működött Népkonyha a településen. Szociális étkezés van Siklós területén belül.

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A településen a közösségi élet színtereit biztosító létesítmények:

- ✓ Siklói Várszínház Nonprofit Közhasznú Kft.
- ✓ Siklói Térségi Könyvtár és Ismeretközpont

Kulturális műsorok, programok mellett az önképzés, önkifejezés fontos helyszínei, segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, városunk természeti értékeinek megismerését, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását. Különböző tanfolyamok, művészeti csoportok működnek az intézmények keretében. De helyet adnak a helyi egyesületeknek, kluboknak is. A könyvtár és a művelődési ház nyilvános, közösségi Internet-hozzáférést biztosít az odalátogatók számára. Mindenhol kiemelt figyelmet fordítanak az egyenlő bánásmódra.

Intézményi ellátottság (2024)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	Sportcsarnok, sportpálya léte	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	Közművelődési intézmények száma
db	van/nincs	db	db
5	igen	14 044	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település irányítás és a helyi törvényhozás színtere a képviselő-testület. Jelenleg egy női képviselő van a képviselő-testület tagjai között. A női egyenjogúság érdekében a nők szerepét növelni kell a helyi közeletben és a politikai döntéshozatalban.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Településünkön nem fordultak elő nagyobb jelentőségű, nyilvánosságot kapó etnikai konfliktusok, viszont – tekintettel a szegregált területen élők helyzetére - nagy hangsúlyt kell fektetni ennek megelőzésére.

c) *helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;*

Településünkön a helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai közül legjellemzőbb a különböző intézmények, szervezetek egyházak által szervezett adományozások, illetve önkéntes munka szervezése. Kiemelkedő szervezet jelenleg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat siklói csoportja, mely 2023-ban kezdte meg munkáját a városban.

d) *a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;*

A településen az alábbi négy nemzetiségi önkormányzat van jelen:

- ✓ Szerbek Siklói Önkormányzata
- ✓ Siklói Horvát Önkormányzat
- ✓ Siklói Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ Siklói Német Nemzetiségi Önkormányzat

A fenti Önkormányzatok a várossal, városvezetéssel együttesen, együtt gondolkodva működnek. Mindegyik nemzetiségi önkormányzattal van az önkormányzatnak hatályos együttműködési megállapodása (2019. november). Kis Jelen vannak a városi rendezvénynaptárban is, vannak, akik saját nemzetiségi napot, táborokat szerveznek éves szinten. Jelen vannak egy-egy városi ünnepségen, programon is.

2024-ben hagyományteremtő jelleggel indult el Siklóson a **Nemzetiségi Piknik** (június 1-én). A rendezvény létjogosultságát mutatta, hogy minden, a városban bejegyzett nemzetiség képviseltette magát a családias, főzőprogrammal és fellépőkkel színesített délutánon, estén.

Nagy jelentőséggel bírhat a nemzetiségi hagyományok ápolásának területén, hogy két siklói általános iskolában is aktív, működő **nemzetiségi oktatás** zajlik. A Batthyány Kázmér Általános Iskolában a német nemzetiség, a Kanizsai Dorottya Általános Iskolában a horvát nemzetiségi oktatás zajlik, 1-1 osztállyal évfolyamonként.

e) *helyi lakossági önszerveződések*

A helyi lakossági önszerveződés a széles spektrumú és aktív civil szektorban nyilvánul meg elsősorban. A siklói kulturális, sport, hagyományőrző és egyéb civil szervezetek a társadalom széles rétegét fogják össze városunkban.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen működik Siklói Cigány Nemzetiségi Önkormányzat.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

Siklós Város Önkormányzata a legutolsó együttműködési megállapodását 2023. május hónapban kötött a Siklói Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, mely rögzíti a nemzetiségi önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítását az alábbiak szerint:

1. „A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat – írásbeli kezdeményezésének kézhezvételét követő 30 napon belül – igény szerint, de legalább havi harminckét órában ingyenesen biztosítja az önkormányzati feladat ellátásához szükséges tárgyi és technikai eszközökkel felszerelt helyiség használatát a Siklós, Köztársaság tér 8. I. emelet 10. szám alatt. A helyiség használatához kapcsolódó tárgyi infrastruktúra és rezsiköltséget a helyi önkormányzat viseli.
2. A helyi önkormányzat közös önkormányzati hivatala (a továbbiakban: hivatal) útján biztosítja a nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzati működéshez szükséges tárgyi és személyi feltételeket, melynek keretében a hivatal a jegyző által kijelölt köztisztviselők útján ellátja:
 - a) a nemzetiségi önkormányzat testületi üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat (meghívók, előterjesztések, hivatalos levelezés előkészítése, postázása, a testületi ülések jegyzőkönyveinek elkészítése, benyújtásában való közreműködés);
 - b) a testületi és tisztségviselők döntéseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat, a döntéshozatalhoz szükséges nyilvántartási, sokszorosítási és postázási feladatokat;
 - c) a nemzetiségi önkormányzat működésével, gazdálkodásával kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatokat.
3. A 2. pontban meghatározott feladatellátáshoz kapcsolódó költségeket – a testületi tagok és tisztségviselők telefonhasználatára költségeinek kivételével – a helyi önkormányzat viseli.
4. A helyi önkormányzat szakmai segítséget nyújt a különböző pályázati lehetőségek feltárásában, közreműködik a helyi, regionális és országos pályázatok elkészítésében és elszámolásában.
5. A helyi önkormányzat biztosítja, hogy a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületi ülésein a jegyző, vagy annak – a jegyzőjével azonos képesítési előírásoknak megfelelő – megbízottja a helyi önkormányzat megbízásából és képviseletében részt vesz és jelzi, amennyiben törvénysértést észlel, továbbá a nemzetiségi önkormányzat kérésére szakmai segítséget nyújt annak ülésén és azon kívül is a nemzetiségi önkormányzat működését illetően.”

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegregátumokban és a szegregációval veszélyeztetett területeken nincsenek vagy kis számúak a közösségi szerveződések, civil szervezetek.	Egy több évre tervezett közösségfejlesztési folyamat jó alapot jelent a jól és fokozatosan önállóan működő közösségek, illetve az együttműködések, partnerségek,

A szegregátumban élők szociális, közösségi, kulturális, oktatási, képzési, egészségügyi, munka-erőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférése nem megfelelő, sokszor akadályba ütközik. A mélyszegénységben élők körében magas a tartós munkanélküliek száma. A mélyszegénységben élők egészségi állapota rosszabb a város egészéhez viszonyítva, kevesebben járnak szűrőprogramokra, ritkábban sportolnak. A mélyszegénységben élők alacsony iskolai, illetve képzettségi szinttel rendelkeznek, a hagyományos képzési rendszerbe nehezen motiválhatóak. Személyek, családok komplex problémákkal rendelkeznek (adósságrendezés, jogsegély igények stb).	döntéshozatali mechanizmusok kialakításához. A mélyszegénységben élők nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének segítése. A szegregátumban élők szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése javítása. A településen élethosszig tartó tanulási lehetőségek biztosítása, alternatív tanulási központ kialakítása és működése. Városi Esélyegyenlőségi Iroda elindítása, önkormányzati HEP referens kinevezése. A segélyezési, szociális szolgáltatási városi rendszer összegyűjtése, digitalizálása (Szociális Térkép kidolgozása)
---	--

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, a gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Siklós város állandó lakosság száma a 2022. december 31-jei adatok szerint 9 401 fő, melyből a 0-17 éves gyermekek száma, 1663 fő. A kiskorúak aránya Siklós városában hasonlóan alakul, mint az országos tendencia, folyamatos csökkenés tapasztalható. A város gyermeklakosságának egészségi állapota, fejlettsége, képzettségi szintje általánosságban megfelel az országos átlagnak.

Siklós járási székhelyként a gyermekeket ellátó intézményeivel, szolgáltatásaival kiemelkedik a térségben. A városban élő gyermekek és fiatalok számára lehetőséget biztosít a napközbeni ellátások igénybe vételére, az oktatás területén számos köznevelési intézmény biztosítja a tankötelezett kiskorúak nevelését. Siklós városban a képzettségi szint a legmagasabb a kistérségben. A gyermekek hasznos szabadidejének eltöltését különböző oktatási és gyermekjóléti szolgáltatóintézmények biztosítják. A biztos anyagi körülmények között élő és átlagos kondíciókkal rendelkező családok gyermekeinek fejlődéséhez a helyi szolgáltatások megfelelő körülményeket tudnak biztosítani a gyermekek fejlődésének teljes kibontakozásához, életpályájuk szükség szerinti alakításához.

A KSH 2022. évi adatai szerint az állandó népességben belül a 18 évnél fiatalabbak aránya 17,8%. Siklóson a gyermekkorú népesség lélekszáma folyamatosan csökken, követve a lakosságszám alakulását.

Gyermekek korú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma	4 363	4 948	9311	46,86%	53,14%
0-2 évesek			232	2,49%	
0-14 éves	611	553	1164	6,56%	5,94%
15-17 éves	136	131	267	1,46%	1,41%

Forrás: TelR, KSH Tstar

a) *veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;*

Értelmező részként elsőként a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást tekintjük át.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés). A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Siklóson a védelembe vett gyermekek száma az előző HEP-ben szereplő adatok alapján, vagyis 2012-2015 között 64 fő, 2016-2019 között pedig 29 fő, 2015-2020 között 59 fő, 2017-2022 között 45 fő vagyis hullámozó tendenciát mutat. Ugyanezen időszakokat tekintve a veszélyeztetett gyermekek száma 2012-2015 között 292 fő, 2016-2019 között pedig 140 fő, 2015-2020 között 208 fő, 2017-2022 162 fő, mely vélelmezhetően követi az előző adat hullámozását (két év adata hiányos).

Hiba! Érvénytelen csatolás.

A szociális és gyermekjóléti feladatok ellátását a HEP folyamatok időpontjában a **Siklói Mikrotérségi Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás látja el**. Vagyis Siklós városa jelenleg a szociális alapszolgáltatásokat (házi segítségnyújtás, idősok, demens betegek nappali ellátása, szociális étkeztetés) és gyermekjóléti alapellátást (család és gyermekjóléti központ, család-és gyermekjóléti szolgálat) egy szervezeti keretben történő feladatellátással biztosítja. 2019. január 1-vel történt jelentős átalakulás következtében, az integrált intézményből kiszervezésre került a máriagyúdi Idősok Otthona, melyet a Centomilla Nonprofit Kft működtet.

2019. január 1-jétől létrejött integrált intézmény a Siklói Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ (székhelye: Siklós, Köztársaság tér 8., az intézmény vezetője 2024. január 01-től Szabadi Anita Vivien).

Az intézményhez több tagintézmény tartozik:

Család-és Gyermekjóléti Központ

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A Család-és Gyermekjóléti Központ egy 2016. január 1-i törvényváltozás alapján jött létre, mellyel a települési szinten működő család-és gyermekjóléti szolgálatok kialakítása mellett egy járás szintű intézményt is működtet. Önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik. A családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet, járási szinten a család-és gyermekjóléti központ keretében. A Család-és Gyermekjóléti Központ két különálló szakmai egységben látja el a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait.

- család-és gyermekjóléti központ
- család-és gyermekjóléti szolgálat

A család-és gyermekjóléti központ feladatellátása tekintetében 2018. szeptember 1-től, a törvényi rendelkezéseknek megfelelően óvodai és iskolai segítő tevékenység bevezetésére került sor. Intézményünk tekintetében 4 fő óvodai és iskolai segítő alkalmazását írta elő a jogszabály. Az előírt számot intézményünk sikeresen tudta teljesíteni 2019. december 15. napjával.

Az intézmény szakmai egységeinek elérhetőségei és ellátási területei:

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai egység

(7800, Siklós, Köztársaság tér 8., Telefon: 72/579-134, E-mail:csaladsegito@siklos.hu)

Ellátott települések: Siklós, Matty

Település	0-17 éves	18 év feletti	Összes
Siklós	1538	8289	9827

Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egység

(7800 Siklós, Köztársaság tér 8, Telefon: 72/579-135Készenléti szolgálat telefonszáma: 06/20 210 30 70, E-mail: gyejokozpont@siklos.hu)

Ellátási terület (53 település): Alsószentmárton, Babarcszölös, Beremend, Bisse, Cún, Csarnóta, Diósvizsló, Drávacsehi, Drávacsepey, Dráwapalkonya, Dráwapiski, Drávaszabolcs, Drávaszerdahely, Egyházasharaszti, Garé, Gordisa, Harkány, Illocska, Ipacsfa, Ivánbattyán, Kásád, Kémes, Kisdér, Kisharsány, Kisjakabfalva, Kiskassa, Kislippó, Kistapolca, Kistótfalu, Kovácshida, Lapáncsa, Magyarbóly, Márfa, Márok, Matty, Nagyarsány, Nagytótfalu, Old, Palkonya,

Pécsdevecser, Peterd, Rádfalva, Siklós, Siklósbodony, Siklósnagyfalu, Szaporca, Szava, Tésenfa, Túrony, Újpetre, Villány, Villánykövesd, Vokány.

Család-és gyermekjóléti központ

A feladatellátásban dolgozó szakemberek átlagosan heti 40 óra munkaidőben végzik a feladataikat. A **családsegítő/ esetmenedzser** esetében a 1998. évi NM rendelet 7. §-nak megfelelően a heti munkaidőkeretének legalább a felét kötetlen munkaidő-beosztás keretében, a szociális segítőmunka, illetve az adatgyűjtés helyszínen való elvégzésével tölti. A rugalmas munkaidőt a munkatársak az általuk ellátott családok igényeinek és a feladat jellegének megfelelően osztják be. Az **óvodai és iskolai szociális segítő** teljes munkaidőben heti 40 órában látja el tevékenységét, részben kötött munkaidő beosztással, 7.00 és 20.00 óra közötti munkaidőkeretben, igazodva a köznevelési intézmények munkarendjéhez, a munkakörhöz kapcsolódó feladatokhoz, tevékenységekhez, programokhoz.

A **személyi feltételek** a család-és gyermekjóléti központ szakmai egységben egy-egy fő intézményvezető és pénzügyi munkatárs mellett:

1. 5 fő esetmenedzser (ebből 1 fő szakmai vezető)
2. 4 fő óvodai és iskolai szociális segítő
3. 1 fő szociális asszisztens
4. 1 fő tanácsadó (pszichológus- megbízási szerződéssel) látja el a szakmai feladatokat.

Személyi feltételek család-és gyermekjóléti szolgálat

1. 3 fő családsegítő
2. 2 fő szociális asszisztens

Család-és gyermekjóléti szolgálat és központ szakmai egység tárgyi feltételei

A törvényi előírásoknak alapján (**tárgyi feltételek**) az épület akadálymentesített. A központ épületében található:

- Ügyféltér, ügyfélváró
- Ügyfélszoba (ügyintézés, interjú, adományosztás) - a szolgálat munkatársaival közös használatban
- Esetmenedzserek irodája
- Esetmenedzserek irodája
- Ügyfélszoba/Tanácsadói iroda (interjú, kapcsolatügyelet, jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás) - a szolgálat munkatársaival közös használatban
- Ügyfélszoba (Konferenciaterem, közösségi helyiség) – a szolgálat munkatársaival közös használatban
- 5. Tanácsadói iroda (pszichológus) - a szolgálat munkatársaival közös használatban
- 6. Családsegítők irodája (szolgálat munkatársainak irodája)
- 7. Egyéb (WC, konyha)

Az intézmény 2019. januárjában több irodával is bővült, újonnan kialakított helyiségek:

- Esetkonferencia terem (*család-és gyermekjóléti szolgálat és család-és gyermekjóléti központ közös használat*)
- Iroda – Adományosztásra (*család-és gyermekjóléti szolgálat és család-és gyermekjóléti központ közös használat*)
- Iroda (*család-és gyermekjóléti szolgálat*)
- Ügyfélszoba (*család-és gyermekjóléti szolgálat és család-és gyermekjóléti központ közös használat*)

A család-és gyermekjóléti központ informatikai eszközökkel való ellátása megfelelő. Telefon, fax, internet-szolgáltatás biztosított. A család-és gyermekjóléti szolgálattal közös használatban egy szolgálati gépjármű állt a munkatársak rendelkezésére. Az intézmény dolgozói részére 2019. december óta 3 gépjármű áll rendelkezésre a feladatellátáshoz.

Problématípusok, esetkezelések

A gondozott családok jelentős hányada sokproblémás családban él, többsége nehéz anyagi körülmények között él, az anyagi problémák mögött munkanélküliség, a térség rossz munkaerő-piaci helyzete, alacsony iskolázottsági szint, a munkavállalási kedv alacsony szintje, motiválatlanság, rossz életvezetési szokások (pénzkezelési nehézség, számlatartozások, hitel) rejtőznek. A családok egy részénél rosszak a lakáskörülmények, nem megfelelő higiéniai viszonyok figyelhetők meg, több esetben a hosszú távú lakhatás sem biztosított, gyakori költözködés tapasztalható.

A gondozott családok egy részénél a tudás, a tanulás, mint érték szerepének csökkenése látható. A szülők nem motiválják megfelelően gyermekeiket a tankötelezettség teljesítésére, az iskolai tudás megszerzésére. Magas azoknak a gyermekeknek az aránya, akiknek 50 órát meghaladó az igazolatlan hiányzása. A fiataloknak nincs jövőképe, célja, motiválatlanok, többen magatartásproblémával küzdenek. A szülők nevelési elveiket tekintve sokszor következetlenek, engedékenyek, kialakult magatartásszabályok, nincsenek, napi rutin nem figyelhető meg jelentős hányaduknál.

Problémát jelent a térségben a fiatalkorúak várandósága, a felelőtlen, nem kellően megfontolt családtervezés és az ebből adódó problémák halmozódása (pl. iskolából való kimaradás, alacsony jövedelmi helyzet, lakhatási problémák).

A gondozottak körében egyre nagyobb arányban található szenvedélybeteg vagy alkalmi szerhasználó felnőtt, ill. gyermek. Sok esetben a családi működéshez szükséges feltételek nem biztosítottak nemcsak fizikai, hanem érzelmi szinten sem (pszichés és mentális betegségek, családi konfliktusok). A családi kapcsolatok itt szinte kivétel nélkül rendezetlenek, konfliktusokkal terhelték, diszfunkcionális működés figyelhető meg.

Jellemző általánosságban is a konfliktusokkal terhelt házastársi-élettársi kapcsolatok, kapcsolatfüggőség, kapcsolatok felelőtlen megválasztása, a gyakori párváltás.

A bűncselekményt elkövető gyermekek száma évek óta magas, amely szintén nagy kihívást jelent a szociális segítő munka során.

A család-és gyermekjóléti központnál megjelenő veszélyeztető tényezők megszüntetéséhez hosszabb távú szociális segítő munka biztosítása szükséges. Sajnos megfigyelhető, hogy a családok jelentős aránya a szoros kontroll, a jelzőrendszer együttműködése és a segítő munkafolyamat ellenére csak időlegesen tudja rendezni életkörülményeit, a problémák visszatérő jellegűek.

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vettek korösszetétele (Siklós)

	0-2	3-5	6-1	14-17	18-24	25-34	35-49	50-61	62+	összesen
ffi	3	4	11	7	1	1	8	5	2	42
nő	1	1	8	9	1	9	16	5		50
összesen	4	5	19	16	2	10	24	10	2	92

Együttműködési megállapodás alapján 92 fő (Siklós) 3 fő (Matty) esetében végzett szolgálatunk segítő tevékenységet.

Eseti ügyintézés történt: 198 fő + 9 fő (Matty)

Gondozási forma	Alapellátás	Védelembé vétel	Utógondozás	Eseti gondozás	Összes
Siklós	23	21	0	198	242
Matty	1	1	0	9	11

Családok sz.	12	10	0	163	185
--------------	-----------	-----------	----------	------------	------------

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek és az érintettek száma

Tevékenység	Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma	Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenység keretein belül érintettek száma
Szociális segítő tevékenység	607	359
Esetkonferencia szervezése, azon való részvétel	130	176
Esetkonzultáció	371	369
Esetmegbeszélés	241	318
Egyéni gondozási-nevelési terv készítése	50	78
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	54	63
Felülvizsgálat tárgyaláson való részvétel – nevelésbe vétel	17	35
Felülvizsgálat tárgyaláson való részvétel – védelembe vétel	51	90
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	8	16
Családlátogatás	795	622
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	84	111
Környezettanulmány készítése önállóan	34	56

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenység

Siklói Járási ellátási területére vonatkozó gondozotti mutató (2023. december 31-i állapot szerint)

Település	Védelembe vett	ID	Nevelésbe vett	Utógondozott	Családba-fogadott *	Eseti jelleggel gondozott
Siklós	21	3	10	0	1	10

Védelembe vétel

Intézményünk védelembe vétel keretén belül 122 gyermeket gondozott 2023-ban (2023. december 31-én folyamatban lévő vagy lezárt állapot szerint). Védelembe vétel elrendelésére 29 gyermek ügyében került sor a vizsgált időszakban

- iskolai hiányzás

- családi konfliktus, családi-kapcsolati
- bűncselekmény elkövetése
- életviteli problémák
- szülői elhanyagolás
- magatartás - probléma miatt

Az év folyamán 63 gyermek ügyében került sor a felülvizsgálat után a védelembe vétel fenntartására, mivel a veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló, a gondozási-nevelési tervben megfogalmazott feladatok nem valósultak meg.

Védelembe vétel megszüntetésére 2023-ban 12 gyermek ügyében került sor a szociális segítő munka eredményessége, nagykorúság, illetve esetátadás miatt. A járás területén működő család-és gyermekjóléti szolgálatok alapellátás eredménytelensége miatt 13 gyermek esetében javasolták a védelembe vételi eljárás megindítását.

Eseti jelleggel „gondozott” gyermekek

Védelembe vétel, védelembe vétel és megelőző pártfogó felügyelet, veszélyeztetettség ügyében indított eljárás, illetve egyéb hatósági intézkedéshez kapcsolódó megkeresések során (pl. környezettanulmány, családba fogadás ügyében megkeresés) végzett tevékenység, amelyet nem követ később hatósági intézkedés, eseti gondozottként tartja intézményünk nyilván.

A 2023. évben az eseti jelleggel gondozottak száma 36 fő volt.

Ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel

A 2023. évben súlyos veszélyeztető okok, tényezők miatt 10 gyermek esetében került sor családból történő kiemelésére központunk javaslata alapján. Ennek következtében a 2023. december 31-én folyamatban lévő vagy lezárt állapot szerint 92 gyermek nevelésben vétel alatt állt.

Utógondozás: a nevelésbe vétel megszüntetését követően a gyámhivatal 0 gyermek esetében rendelt el utógondozást. A gyermek családba történő visszailleszkedésének elősegítése érdekében cselekvési-gondozási nevelési terv készül.

Speciális szolgáltatások

Pszichológiai tanácsadás

Fontos, és elengedhetetlen a hatékonyság szempontjából a pszichológiai háttér erőteljesebb kiépítése és működtetése. Számtalan esetben az intézménynél megjelenő családoknál mélyen húzódo pszichológiai problémák állnak. Ennek kezelése és megoldása nélkülözhetetlen az intézmény hatékony munkavégzéséhez, mivel eredményes munkát csak akkor tud elérni, ha ezekre a problémákra is megoldást tud nyújtani.

A család- és gyermekjóléti központ pszichológusi végzettséggel rendelkező tanácsadót foglalkoztat a szolgáltatás biztosítására. A szakmai feladatok hatékony ellátása érdekében a tanácsadók az ellátási körzetben élők igényeihez alkalmazkodva a család-és gyermekjóléti központ, a járásban működő család-és gyermekjóléti szolgálatok hivatali helyiségeiben, illetve egyéb a járásban található település együttműködési szerződésben megállapított helyiségeiben nyújthatnak tanácsadást előre meghatározott munkanapokon.

Pszichológiai tanácsadáson részt vett egyének száma: 81

Pszichológiai tanácsadások száma: 663

Jogi tanácsadás (jelenleg nem elérhető)

A jogi segítségnyújtást együttműködési megállapodás által látja el intézményünk.

Az ellátási körzet lakossága egyre nagyobb számban fordul az intézményhez, szolgálatokhoz segítséget kérve egy-egy jogi probléma megoldásában, jogi természetű ügyek intézése miatt.

A járás ellátási területén két településen ingyenes jogsegélyszolgálat (JOGPONT) működik. A jogsegélyszolgálat elérhetőségéről, ügyfélfogadási idejéről honlapunkon, illetve a településeken nyújtunk tájékoztatást. A szolgáltatást együttműködési megállapodás keretében biztosítja a jogi segítséget nyújtó alapítvány intézményünk számára.

Készenléti szolgálat

A Család-és Gyermekjóléti Központ a nyitvatartáson túli időben telefonos készenléti ügyeletet működtet. Ügyeleti idő: hétfőtől – péntekig este 16.00 órától másnap reggel 7.30 óráig, szombat – vasárnap, illetve egyéb munkaszüneti és ünnepnapokon: 0-24 óra között. A készenléti szolgáltatás célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása, illetve segítség mozgósítása, kapcsolatfelvétel olyan intézményekkel, szolgáltatókkal (rendőrség, gyermekvédelmi szakszolgálat, kórház, családok átmeneti otthona, anyaoththonok, utcai szolgálat,) akik krízishelyzet esetén azonnali, konkrét segítséget tudnak nyújtani. A készenléti szolgálatot állandóan hívható telefonszám biztosításával szervezzük meg, oly módon, hogy a készenléti munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani. A család- és gyermekjóléti központ tájékoztatást nyújt a lelkisegély-telefonvonal elérhetőségeiről is.

A készenléti szolgálatot a központ szakmai egységének munkatársai heti turnusokban végzik. Amennyiben a tervezett beosztásban változás történik, azt a szakmai vezetőnek kell jelezni előre, akinek gondoskodnia kell a helyettesítő személyről. A szolgálat biztosítása során valamennyi hívásról (akár érkezett, akár kezdeményezett) feljegyzést készítünk az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon.

Gyermekvédelmi közvetítői eljárás, mediáció, kapcsolatügyelet feladatai:

- a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása
- az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása, vagy
- konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, vagy önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyeleti szolgáltatás biztosítása
- a felügyelt kapcsolattartást elrendelő gyámhivatallal történt előzetes egyeztetést követően - a felügyeletet ellátó szakember biztosítása vagy más felügyeletet ellátó szakember jelenlétének lehetővé tétele.

Gyermekvédelmi közvetítői eljárás a 2023. évben nem indult, megkeresés nem érkezett, mediációra intézményünkben nem került sor, igény nem merült fel az ügyfeleknél ilyen jellegű szolgáltatásra. Intézményünk jelenleg nem foglalkoztat olyan személyt, aki szociális továbbképzések rendszerében minősített konfliktuskezelő vagy mediációs program keretében vett volna részt képzésben. Amennyiben közvetítői eljárás indulna, illetve igény merülne fel mediációra, konfliktuskezelésre, akkor megbízási szerződéssel lehetne foglalkoztatni szakembert intézményünknel eseti jelleggel.

Az intézményben kapcsolattartási ügyelet működik. A kapcsolattartáshoz szükséges tárgyi feltételek (önálló kapcsolattartó helyiség, tárgyi eszközök – pl. játékok) biztosítottak.

Központunknál az esetelosztás, területi elv alapján működik. Minden esetmenedzsernek meghatározott területen, településeken kell ellátnia a feladatokat. Ennek értelmében amennyiben felügyelt kapcsolattartás elrendelésére kerül sor, úgy a területileg illetékes esetmenedzser, illetve a család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítője felügyelte, hogy zavartalan, konfliktusmentes legyen a kapcsolattartás. Intézményünkben a 2023. évben a nevelésbe vett gyermek és vér szerinti

szülő közötti, illetve a Bíróság által leszállított szülő-gyermek közötti kapcsolattartásra került sor. Utóbbit a családban kialakult súlyos konfliktusok, családon belüli erőszak indokolták. Összesen 3 gyermek volt érintett a szülővel való kapcsolattartásban, ebből 3 gyermek esetében felügyelt kapcsolattartást szabályozott le az illetékes hatóság.

A jelzőrendszer

A jelzési és együttműködési kötelezettséget a gyermekvédelmi törvény, illetve a különböző ágazati jogszabályokba foglalt rendelkezések szabályozzák. Az észlelő-és jelzőrendszer működésének célja a veszélyeztető okok feltárása, problémák időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése, megoldása. A jelzések érkezhettek írásban, telefonon, ill. személyes felkeresés útján. A jelzés beérkezését követően intézkedési, cselekvési terv kidolgozására van szükség. **A jelzőrendszer tagjai:**

- Egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- Köznevelési intézmények,
- Rendőrség,
- Ügyészség,
- Bíróság,
- Pártfogó felügyelői szolgálat,
- Áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- Menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- Egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- Munkaügyi hatóság,
- Javítóintézet,
- Gyermekjogi képviselő

A központhoz érkezett jelzések, megkeresések (2023)

Jelzést küldő	Jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	0
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	9
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	0
Köznevelési intézmény	45
Rendőrség	72
Ügyészség, bíróság	1
Kórházi Szociális munkás	1
Járási hivatal (gyámhivatal)	38
Állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	3
Összesen	169

A rendőrségtől szabálysértés/ bűncselekmény elkövetése miatt az alábbi okok miatt indított eljárást gyermek/ fiatalok ellen:

- Lopás, tulajdon elleni erőszak: 20
- Kábítószer birtoklás: 1
- Csoportosan elkövetett garázdaság: 20
- Könnyű testi sértés: 4
- Kábítószer fogyasztás: 3
- Szülők közötti konfliktus: 12
- Szülői elhanyagolás: 1
- Kiskorú eltűnése: 5
- Nagyszülői bántalmazás: 1
- Zaklatás: 1
- Zsarolás: 2
- Szabálysértés: 2

A siklói járási hivatal 42 esetben indított védelembe vételi eljárást a 2023. évben, amely 53 gyermeket érintett. Védelembe vételi és megelőző pártfogó felügyelet elrendelése ügyében pedig 18 esetben került sor az eljárás megindítására, összesen 20 gyermek ügyében. Megelőző pártfogó felügyelet elrendelése, illetve gondozási nevelési terv felülvizsgálata ügyében 6-11 esetben kereste meg központunkat a gyámhatóság.

A közoktatási intézményekből 45 esetben érkezett megkeresés központunkhoz, ebből 37 esetben iskolai hiányzás miatt. Magas azoknak a gyermekeknek az aránya, akiknek 50 órát meghaladó az igazolatlan hiányzása. A törvényi előírásoknak megfelelően ilyen esetekben a járási hivatal védelembe vételi eljárás indít.

A család-és gyermekjóléti szolgálatoktól/központoktól 13 esetben érkezett intézményünkhöz megkeresés, jelzés, összesen 23 gyermek ügyében.

- Védelembe vételre javaslat: 8
- Veszélyeztetettség: 1
- Intézkedés kérése: 4

Az észlelő és jelzőrendszer által küldött jelzések

Siklós és Matty

	0-17 éves	Nagykorú
Védőnő	4	1
Család és Gyermekjóléti szolgálat/központ	4	1
Iskola	24	0
Gyámhivatal	0	0
Rendőrség	11	34
Állampolgár	3	2
Önkormányzat	3	4

Újként keletkezett gondozási esetekben érintett kiskorúak kapcsolatfelvétel módja szerint
Siklós, Matty

Önkéntes (gyermek kezdeményezte)	-
Önkéntes (szülővel közösen)	-
Más család- és gyermekjóléti szolgálat vagy központ által kezdeményezett	9
Jelzőrendszer által kezdeményezett	12
Gyámhatóság által kezdeményezett	2
Összesen	23

A kezelt probléma típusa az együttműködési megállapodás alapján ellátott családok tekintetében

Probléma típusa	Elsődleges probléma szerint családok száma (Siklós)	Problémák halmozott száma (Siklós)
Szülők vagy a család életvitele	3	13
Családi, kapcsolati konfliktus	8	11
Családon belüli bántalmazás	1	1
Elhanyagolás	5	51
Gyermekeknevelési	3	16
Gyermekeintézménybe történő beill. nehézség	2	6
Magatartászavar, teljesítményzavar	1	4
Fogyatékoság, retardáció	3	5
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	2	9
Szenvedélybetegség	2	5
Egészségi probléma, egészség károsodás következménye	2	5
Foglalkoztatással kapcsolatos	0	0
anyagi (megélhetési, lakhatási)	3	15
Ügyintézéssel kapcsolatos	0	6

Információkéréssel kapcsolatos	0	3
Összesen	35	122

A gyermekjóléti szolgálat szakmai mutatói az esetkezelés jellege szerint

Tevékenység megnevezése	Szolgáltatásban részesülők száma (Siklós)	Szakmai tevékenység halmozott száma (Siklós)
Információnyújtás	178	238
Segítő beszélgetés	186	244
Tanácsadás	130	178
Ügyintézéshez segítség nyújtás	58	153
Konfliktuskezelés	4	8
Kríziskezelés	2	3
Közvetítés más ellátáshoz	17	17
Esetkonferencia	9	7
Esetmegbeszélés	8	14
Esetkonzultáció	29	57
Környezettanulmány készítése	24	24
Családlátogatás	184	378
Kapcsolattartási ügyelet	2	5
Adomány közvetítés	203	265
Munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás	2	2

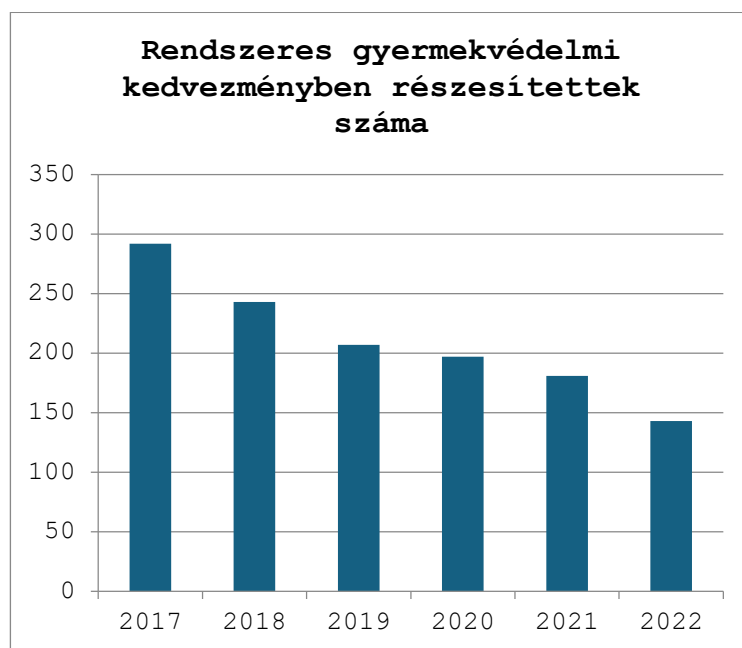
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma

A települési önkormányzat jegyzője, törvény szerinti jogosultság esetén, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg egy év időtartamra, az arra rászoruló gyermekek részére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult Gyvt. 21/B. § -ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, és- ha megfelel a 21/C. §- ban foglalt feltételeknek- a szünidei gyermekétkeztetésnek, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevitelére. Az alábbi táblázatban és oszlopdiagrammon azt láthatjuk, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma folyamatosan csökken Siklóson.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
	Fő
2017	292
2018	243
2019	207
2020	197
2021	181
2022	143

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A kedvezményre való jogosultságnál a jövedelemhatár gyermekét egyedül nevelő, vagy tartósan beteg gyermeket nevelő esetében 41.325 Ft/fő, családban élők esetében 38.475 Ft/fő.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal pénzbeli támogatásra is jogosultak, melyek augusztusban és novemberben kerülnek kifizetésre. A támogatás (RGYVK esetében: 6000,- Ft, a HH/HHH-s gyermekek esetében: 6500,- Ft/gyermek).

*c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;
átalakuló segélyezési rendszer-a Siklóson elérhető segélyek*

Siklós Városában a szociális ellátásokat és szociális szolgáltatásokat (alapszolgáltatások és szakosított ellátások) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és az egyes szociális ellátási formák szabályozásáról szóló Siklós Város Önkormányzatának 24/2020. (VIII.31.) rendelete szabályozza, a helyi sajátosságok figyelembevételével. A rendeletben foglaltak alapján a szociális ellátás formái lehetnek: pénzbeli ellátás, természetbeni ellátás, pénzbeli ellátás és természetbeni ellátás, valamint személyes gondoskodás nyújtása.

Az önkormányzat aktuális rendelete alapján szociális rászorultság esetén pénzbeli ellátásként a következő jogcímenek állapítható meg:

- Lakbértámogatás a szegregátum felszámolására irányuló önkormányzati projekt (TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004) keretében felújított bérlakások bérlőinek,
- rendkívüli települési támogatás,
- rendszeres települési gyógyszer-támogatás,
- 65 éven felüliek részére települési támogatás,
- tanévkezdési támogatás,
- temetési támogatás,
- közfoglalkoztatottak települési támogatása. Természetbeni ellátásként
- lakásfenntartási települési támogatás,
- tanévkezdési támogatás.

Pénzbeli ellátás és természetbeni ellátásként

- szülési támogatás.

A támogatás igénylésének feltételei a városi rendeletben a következők:

Lakbértámogatás a szegregátum felszámolására irányuló önkormányzati projekt (TOP-4.3.1-15-BA1-2016-00004) keretében felújított bérlakások bérlőinek az általa bérelt és lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadása – lakbér – viseléséhez. A lakbértámogatás havi összege a lakbér mindenkor összegének 75%-a. 1 évre lehet megállapítani.

Rendkívüli települési támogatást állapítható meg annak, aki a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került (betegség, elemi kár, válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása érdekében, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások miatt, vagy aki a gyermek/ek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorul) vagy aki önhibáján kívül időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd, és minden tőle elvárhatóat megtesz, hogy élethelyzetének megfelelő jövedelemhez jusson. támogatás ugyanannak a családnak évente több alkalommal is adható. Összege 10 000- 50 000 Ft-ig adható.

Rendszeres települési gyógyszer-támogatás nyújthat a 65 év feletti kérelmezők gyógyszerkiadásának csökkentésére. támogatás havi mértéke legfeljebb 5.000 Ft, mely legfeljebb 6 hónap időtartamra állapítható meg.

65 éven felüliek részére települési támogatás A képviselő-testület a városban lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező 65 éven felüli lakosai részére évente egyszer támogatást nyújthat. A támogatás egy családban csak egy jogosult részére állapítható meg. támogatás mértékéről és a kérelem benyújtásának határidejéről a képviselő-testület külön határoz a költségvetési rendeletben tervezett keret terhére.

Tanévkezdési támogatásban a tanévkezdéssel járó többletkiadások enyhítése érdekében évente egy alkalommal részesíti az igénylés időpontjában legalább 6 hónapja siklói lakóhelyű vagy tartózkodási helyű. Támogatás mértéke: 10.000,- Ft/gyermek vagy nagykorú jogosult.

Temetési támogatás a szociálisan rászorult, Siklós közigazgatási területén legalább 6 hónapja lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek részére, hozzátartozóik eltemettetésére fordított költségeik mérsékléséhez nyújtott pénzbeli ellátás. A temetési támogatás iránti kérelem a hozzátartozó elhalálozásának napjától számított 120 napon belül nyújtható be. A támogatás összege: 50.000, - Ft.

Szülési támogatás képviselő-testület egyszeri szülési támogatásban részesítheti a városban lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen ott lakó szülő nőt. támogatás összege gyermekenként 20.000 Ft, melyet eredeti születési anyakönyvi kivonat benyújtása alapján külön eljárás nélkül kérelemre kell kifizetni. A pénzbeni támogatással együtt természetbeni támogatásként egy darab Siklós stílizált címerével ellátott babatakaróra is jogosult az újszülött édesanyja.

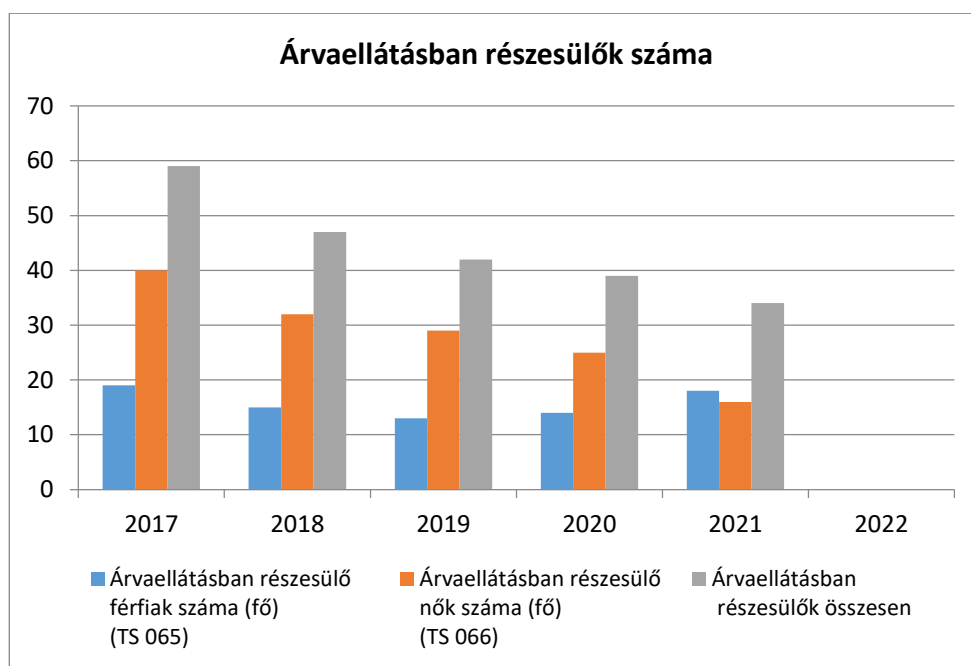
Közfoglalkoztatottak támogatása önkormányzatnál közmunkaprogram keretében legalább három hónapja foglalkoztatott munkavállaló részére évente támogatást nyújthat, a költségvetési rendeletben meghatározott keretek között.

Lakásfenntartási települési támogatást igényelhet a szociálisan rászorult személye és családok az általuk életvitelszerűen lakott lakás fenntartásával összefüggő rendszeres kiadásaihoz. A támogatás összege 5.000-10.000 Ft/hó, legfeljebb 12 hónapra állapítható meg.

A kifizetett támogatások hároméves statisztikája Siklóson a következő táblázat foglalja össze.

Támogatás jogcíme	2021		2022		2023	
temetési támogatás	50 fő	2 500 000 Ft	36 fő	1 800 000 Ft	30 fő	1 500 000 Ft
gyógyszertámogatás	2 fő	81 000 Ft	1 fő	60 000 Ft	2 fő	70 000 Ft
lakásfenntartási támogatás	20 fő	920 000 Ft	16 fő	930 000 Ft	6 fő	568 000 Ft
rendkívüli támogatás	191 fő	2 350 000 Ft	64 fő	1 515 000 Ft	104 fő	1 500 000 Ft
születési támogatás	47 fő	1 198 024 Ft (+babatakaró)	34 fő	883 660 Ft (+babatakaró)	39 fő	1 035 610 Ft (+babatakaró)
tanévkezdési támogatás	190 fő/ 346 gyermek	3 460 000 Ft	170 fő/ 300 gyermek	3 000 000 Ft	146 fő/ 261 gyermek	2 610 000 Ft
65 év felettiek támogatása	1140 fő	17 095 000 Ft	1004 fő	15 060 000 Ft	965 fő	19 300 000 Ft
közfoglalkoztatottak támogatása	34 fő	2 058 000 Ft	átlag 26 fő	5 880 000 Ft	átlag 22 fő	5 280 000 Ft
lakbértámogatás	nem élő támogatás	---	12 fő	1 490 619 Ft	13 fő	2 787 670 Ft

Hiba! Érvénytelen csatolás.

A településen élők közül alacsony számban és csökkenő tendenciában részesülnek árvaellátásban, az árvaellátásban részesülők között a nők magasabb számban jelennek meg, mint a férfiak.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 21/A. § (1) bekezdése értelmében, ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkeztést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkeztést kell biztosítani.

A Gyvt. 21/A. § (3) bekezdése szerint, az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá

ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben.

A Gyvt. szabályozza az étkezési térítési díjkedvezményre való jogosultság feltételeit.

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése alapján, az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése kimondja, hogy az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig, vagy jogosultsága fennállásáig kell biztosítani.

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A Gyvt. 21/C. § (2) bekezdés kimondja, hogy a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az intézményi gyermekétkeztetés feladat ellátását szerződött szolgáltatóként 2012. óta a TS Gastro Kft. jogutódjaként az Eatrend Kft. végzi. A szünidei étkeztetéssel kapcsolatos közétkeztetési feladatokat vállalkozási szerződés keretében szintén az Eatrend Kft. látja el

Siklós Város Önkormányzata a 2017-2023. években, az alábbi számú **szünidei étkeztetéseket** szervezte és bonyolította le. A számokból **egyértelmű csökkenés látszik.**

2023. tavaszi szünet: 30 fő, melyből 20 fő HH-s, 7 fő HHH-s gyermek, 3 fő RGYVK-s,
2023. nyári szünet: 56 fő, melyből 39 fő HH-s, 10 fő HHH-s gyermek, 7 fő RGYVK-s,
2023. őszi szünet: 36 fő, melyből 30 fő HH-s, 6 fő HHH-s gyermek.
2023. téli szünet: 38 fő, melyből 34 fő HH-s, 4 fő HHH-s gyermek.

2022. tavaszi szünet: 56 fő, melyből 36 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 4 fő RGYVK-s,
2022. nyári szünet: 55 fő, melyből 39 fő HH-s, 11 fő HHH-s gyermek, 5 fő RGYVK-s,
2022. téli szünet: 37 fő, melyből 25 fő HH-s, 8 fő HHH-s gyermek, 4 fő RGYVK-s.

2021. tavaszi szünet: 58 fő, melyből 38 fő HH-s, 12 fő HHH-s gyermek, 8 fő RGYVK-s,
2021. nyári szünet: 68 fő, melyből 47 fő HH-s, 14 fő HHH-s gyermek, 7 fő RGYVK-s,
2021. őszi szünet: 55 fő, melyből 35 fő HH-s, 17 fő HHH-s gyermek, 3 fő RGYVK-s,
2021. téli szünet: 58 fő, melyből 39 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 3 fő RGYVK-s.

2020. tavaszi szünet: 74 fő, melyből 47 fő HH-s, 17 fő HHH-s gyermek, 10 fő RGYVK-s,
2020. nyári szünet: 89 fő, melyből 59 fő HH-s, 20 fő HHH-s gyermek, 10 fő RGYVK-s,
2020. őszi szünet: 57 fő, melyből 37 fő HH-s, 12 fő HHH-s gyermek, 8 fő RGYVK-s,
2020. téli szünet: 66 fő, melyből 43 fő HH-s, 12 fő HHH-s gyermek, 11 fő RGYVK-s.

2019. tavaszi szünet: 81 fő, melyből 41 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 24 fő RGYVK-s,
2019. nyári szünet: 104 fő, melyből 61 fő HH-s, 21 fő HHH-s gyermek, 22 fő RGYVK-s,
2019. őszi szünet: 71 fő, melyből 48 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 7 fő RGYVK-s,
2019. téli szünet: 99 fő, melyből 72 fő HH-s, 20 fő HHH-s gyermek, 7 fő RGYVK-s.

2018. tavaszi szünet: 95 fő, melyből 60 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 19 fő RGYVK-s,
2018. nyári szünet: 117 fő, melyből 79 fő HH-s, 13 fő HHH-s gyermek, 25 fő RGYVK-s,
2018. őszi szünet: 76 fő, melyből 41 fő HH-s, 15 fő HHH-s gyermek, 20 fő RGYVK-s,
2018. téli szünet: 118 fő, melyből 74 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 28 fő RGYVK-s.

2017. tavaszi szünet: 75 fő, melyből 42 fő HH-s, 5 fő HHH-s gyermek, 28 fő RGYVK-s,
2017. nyári szünet: 135 fő, melyből 68 fő HH-s, 20 fő HHH-s gyermek, 47 fő RGYVK-s,
2017. őszi szünet: 96 fő, melyből 61 fő HH-s, 16 fő HHH-s gyermek, 19 fő RGYVK-s,
2017. téli szünet: 130 fő, melyből 80 fő HH-s, 26 fő HHH-s gyermek, 24 fő RGYVK-s.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten

hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáféréseinek javítása az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július, megtalálható a: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e9bf50615.html> oldalon.)

A magyar állampolgársággal nem rendelkező családok jelentős számban élnek a településen (a délszláv háború miatt) azonban a gyermekek számáról nincs pontos adat, hiszen ezek a gyermekek a magyar nyelvet elsajátították, zökkenő mentesen illeszkedtek be a közoktatási intézményekbe.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Siklós városában magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért gyermekről nem tudunk.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A városban két terület található, ahol nagyobb számban élnek a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek. Főleg roma származású fiatalok. Ez a terület a „Váralja” illetve „Vásártér”-ként emlegetett városrész. Az utóbbi években kezdett kicserélődni a lakosság, sok beköltözés történt – házfelújítással -, de költöztek el innen jobb szociális körülmények közé családok. Erre lehetőség nyílt a szociális bérlakások átadásával kapcsolatosan is. Az infrastrukturális fejlesztés is folyamatos. Súlyosbítja a helyzetet az e területeken fokozottabban jelentkező munkanélküliség.

Lényeges kitérni e ponton belül a gyermekjóléti alapellátás keretében végzett feladatokra, különösen a gyermekjóléti szolgáltatásokra (ld. Gyvt. VI. fejezet). A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai fokozott figyelmet fordítanak ezekre a területekre.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata, melynek Siklós Város Önkormányzata maradéktalanul eleget tesz.

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése értelmében halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Siklós városában a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet oka jellemzően a szülő, illetve a gyám alacsony iskolai végzettsége és alacsony foglalkoztatottsága volt. az elégtelen lakókörnyezet miatt a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet nem került megállapításra.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése megoldott. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés alapját az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják.

Az ellátások részletezése a 4. a pontban olvasható.

Valamennyi köznevelési intézmény a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek, tanulók fejlesztési lehetőségeit biztosítja az alábbiak szerint:

Ha a gyermek, tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető rendellenességével küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás az iskolai

nevelés-oktatás keretében valósul meg. A pedagógiai szakszolgálat közreműködésével, a szakértői vélemény figyelembevételével egyéni fejlesztési tervet készítenek, új tanulási módszerek alkalmazásával, az esélyegyenlőségre való törekvéssel zajlik a BTMN gyermekek fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók együtt nevelése egyrészt nagy kihívást jelent a pedagógusok számára, másrészt az intézmény oktató-nevelő munkájának fontos feladata a másság elfogadása, egymás iránti empátia, tolerancia kialakítása, erősítése. Nevelők a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszik az SNI-s tanulásra jellemző módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásaikat elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba.

Az SNI tanulók rehabilitációs foglalkozásai az iskolai nevelés-oktatás keretében, a szakértői véleményben javasolt gyógypedagógus szakemberek közreműködésével biztosított.

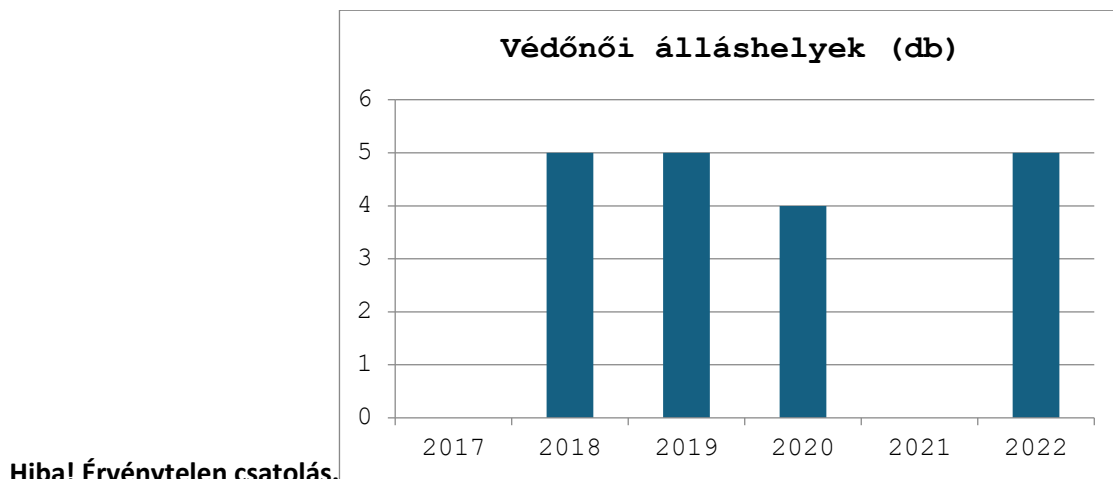
Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	189	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	201	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	233	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	216	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	228	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	227	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatok

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Településünkön a Védőnői Szolgálat területi védőnőkre vonatkozó feladatait a PTE alkalmazásában álló 5 területi védőnő látja el. A 1,5 iskolavédőnői körzetben pedig 1 főállású, és 1 félállású védőnő dolgozik Siklós Város Önkormányzata megbízásában.

A táblázatban az egy védőnőre jutó gyermekek számában benne van az általános iskolások száma is.

A védőnők leterheltsége igen magas, a fenti táblázat szerinti védőnőnkénti átlagos gyerekszám nagyon árnyalt, hiszen a területi védőnők nemcsak a 0-3 éves korcsoportot, hanem a 3-6 éveseket, és a várandósokat is ellátják, valamint a felsorolt 4,5 betöltött álláshelyből 1,5 iskolavédőnői, a főállású iskolavédőnő csak az oktatási intézményekbe járó tanulókkal foglalkozik, a táblázatban szereplő 0-3 éves korcsoporttal nem. A védőnői körzetek helyzetét tovább nehezíti, hogy jelenleg két körzet feladatainak ellátása csak helyettesítésben valósul meg.

Saját, önkormányzati adatgyűjtésünk a 0-3 éves korcsoport tekintetében a HEP elfogadásakor a következő:

- I. védőnői körzet: 96 gyermek
- II. védőnői körzet: 80 gyermek
- III. védőnői körzet: 83 gyermek

Összesen: 259 fő 0-3 éves korcsoportú siklói gyermekről tudunk a védőnői nyilvántartás alapján.

A gyermekek egészségügyi alapellátása a védőnői várandósgondozással kezdődik. A várandós gondozás célja nemcsak a várandós egészségének megőrzése, hanem a magzati élet védelme is. A várandósgondozás kereteiben történik meg a szülésre, szoptatásra, csecsemőgondozási feladatokra, és a szülői szerepekre történő felkészítés. A várandós tanácsadások alkalmával a védőnő számos vizsgálatot végez, miközben a várandós tájékoztatása is megtörténik az igénybevehető családtámogatási ellátásokról, valamint a függőségek magzati ártalmat okozó hatásairól. Az újszülött érkezését követően a védőnők a család látogatások alkalmával támogatják a gyermekágyas édesanyákat az újszülött gondozási feladatok és a kizárólagos anyatejes táplálás elsajátításában. Ezt követően 1, 3, 6, 12 hónapos, valamint 2, 3, 4, 5 és 6 éves korban történik védőnői és gyermekorvosi szűrővizsgálat, melynek során a gyermekek testi, szellemi és szociális fejlődését vizsgálják. Elváltozás esetén a védőnő tájékoztatja a gyermekorvost, az ő kompetenciája eldönteni, hogy járóbeteg ellátásba szükséges-e küldeni a gyermeket. Csecsemő és kisgyermekkorban történő kötelező folyamatos védőoltásokkal kapcsolatban a védőnők elsődleges feladata a szülők tájékoztatása, valamint a védőoltások adminisztrációja. A védőnők társzakmákkal együttműködve (pszichológus, mentőiszt, dúla), baba-mama kör keretében támogatják a csecsemőt és kisgyermeket nevelő családokat a gyermekek neveléséhez és egészségéhez kapcsolódó kérdésekben. Legnépszerűbb és meggyőzőbb esemény ezek közül az Adventi családi délután. A csoportfoglalkozás jelenleg humánerőforrás problémák miatt átmenetileg szünetel.

A védőnők – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülés-nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális

veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg.

Az iskolai védőnői szolgálatot 2 fő látja el a település valamennyi 4 általános iskolájában (beleértve az egyházi fenntartású intézményeket), illetve a 2 középiskolában a gimnáziumban és a szakiskolában.

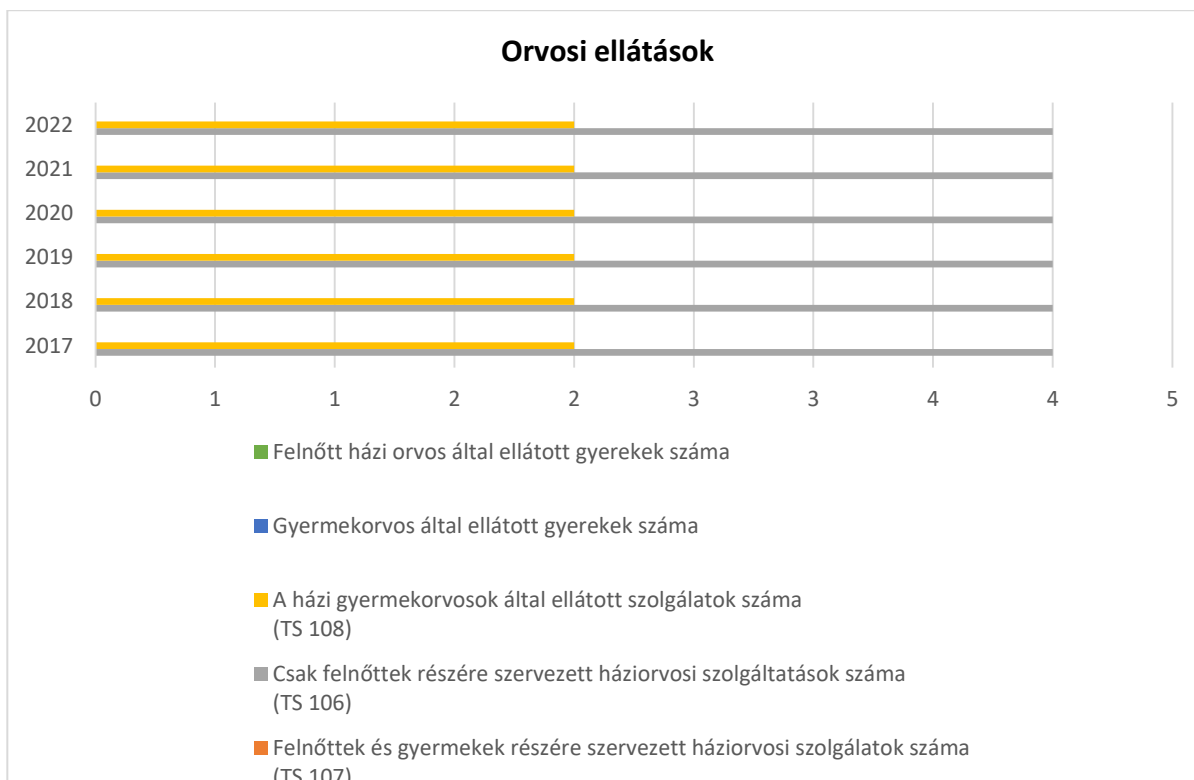
Az oktatási intézményekben az iskolavédőnő és iskolaorvos látja el az iskola-egészségügyi feladatokat. Az iskola-egészségügyi ellátás megelőző jellegű tevékenység, melynek során a tanulók kétféleképpen szűrővizsgálaton vesznek részt, valamint a krónikus beteg tanulók gondozása folyamatosan zajlik. A 6. és 7. osztályokban történik a tanulók kötelező és önkéntesen igénybevehető kampányoltása, melynek koordinációja, jelentése és a szülők tájékoztatása az iskolavédőnő feladata. Az iskolavédőnő kiemelt feladata az egészségnevelés, mely a családi életre és harmonikus párkapcsolatra neveléstől, kiterjed a függőségek megelőzésére, az egészséges életmód népszerűsítésére, és a laikus szintű elsősegélynyújtás oktatására is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi gyermekorvosi szolgálat elsődleges, személyes és folyamatos ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából a 14. életévet be nem töltött személyek számára, felkérésre a 14-18 év közötti lakosokat is elláthatja.

Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	4	2	n.a.	n.a.
2018	0	4	2	n.a.	n.a.
2019	0	4	2	n.a.	n.a.
2020	0	4	2	n.a.	n.a.
2021	0	4	2	n.a.	n.a.
2022	0	4	2	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztály speciális ellátása helyben biztosított. A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb nyolcéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ szolgáltatásainak biztosításával cél, hogy a működési területükön élő, szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk miatt rászorult emberek intézményi szolgáltatások keretében történő ellátásban részesüljenek. Cél továbbá a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és megszüntetéséhez nyújtott széles körű, szükség esetén alternatív eszközöket is alkalmazó szociális munka. Támogatás nyújtása a gyermekek ellátására, gondozására, testi, szellemi fejlődésére, szocializációjára vonatkozó szülői, gondozói, támogatói tevékenység ellátásához különböző szolgáltatások nyújtása útján.

Feladatai teljesítése érdekében együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátó tevékenységhez kapcsolódó más szervezetekkel és intézményekkel. Tevékenységük eredményessége érdekében figyelemmel kísérik a szociális és gyermekjóléti ellátások jogszabályi környezetének változását, más szolgáltatók eredményeit. A megfogalmazott célhoz kapcsolódóan az intézmény a preventív és korrektív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségeinek erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásával.

Siklós Városában Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda és a gyermekszegénységet csökkentő egyéb speciális szolgáltatás nem működik.

e) *gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;*

Gyermekek napközbeni ellátása: A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődei és óvodai nevelés keretén belül valósul meg. Városunk területén Siklós Város Önkormányzata a Siklói Városi Óvoda és Bölcsőde intézmény keretein belül óvoda 1 székhelyen és 1 telephelyen, míg bölcsőde 1 telephelyen működik.

Az adatok alapjául az „Összesítő kimutatás a bölcsőde éves működéséről” szóló dokumentum szolgált. A naptári évek lettek figyelembe véve az alábbi módon úgy, hogy minden hónap utolsó napján beírt gyermekek száma (januártól-decemberig) összeadva, majd elosztva 12-vel, ez az átlag látható a táblázatokban.

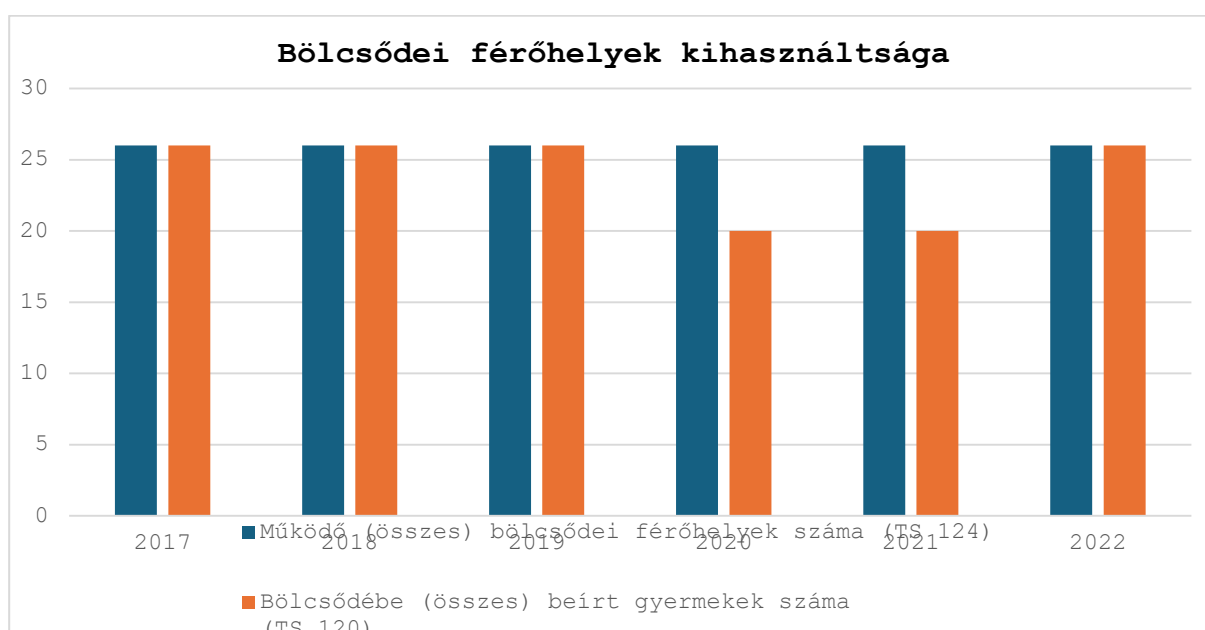
Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	26	22/26
2018	26	24/26
2019	26	23/25
2020	26	21/20
2021	26	14/22
2022	26	18/26

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	26	26
2018	0	0	0	0	0	0	26	26
2019	0	0	0	0	0	0	26	26
2020	0	0	0	0	0	0	26	20
2021	0	0	0	0	0	0	26	20
2022	0	0	0	0	0	0	26	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

27. ábra: Bölcsődei férőhelyek kihasználtsága

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- ✓ az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői -szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- ✓ a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- ✓ a köznevelési intézmények,
- ✓ a rendőrség,
- ✓ az ügyészség,
- ✓ a bíróság,
- ✓ a pártfogó felügyelői szolgálat,
- ✓ az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- ✓ a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- ✓ a munkaügyi hatóság.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- ✓ jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- ✓ hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az észlelő, -és jelzőrendszer jól működik településünkön, együttműködésünket megfelelőnek tartjuk. Esetkonferenciákat az esetben érintett szakemberek és családok bevonásával tartják. A jelzések a gyermekjóléti szolgálathoz elsősorban közoktatási intézményekből érkeztek, valamint jelzett, illetve értesített a rendőrség, fiatalkorúak pártfogó felügyelője, védőnői szolgálat.

Közoktatási intézménytől leginkább a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos problémák, és a passzív tanórai részvétel miatt érkeznek jelzések, illetve jeleztek súlyos szülői elhanyagolás miatt is. Továbbra is emelkedő tendenciát mutatnak a gyermekek magatartási problémái miatti esetek, mely egymáshoz és a felnőttekhez való problémás viszonyukban nyilvánul meg.

Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, mind a szakmai, mind pedig a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben a legfontosabb teendő az azonnali beavatkozás. A Család és Gyermekjóléti Központ szakemberei feltérképezik a beavatkozás lehetőségeit, felkutatják és mozgósítják a kliensek belső és külső erőforrásait, illetve szükség szerint gondoskodnak intézményi elhelyezésről. Gyermek esetében a szülő kérelmére vagy beleegyezésével segítséget nyújtanak a gyermek átmeneti gondozásának megszervezéséhez, illetve az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetéséhez. A szülővel közösen kiválasztják a gyermek, illetve a család helyzetének megfelelő gondozási formát, segítik a kérelem benyújtását, együttműködnek az átmeneti gondozást nyújtó szolgáltatóval. Emellett együttműködnek, segítik, illetve szervezik a szülő – átmeneti gondozást szükségessé tevő – életvezetési problémája, egészségügyi vagy más körülménye megoldását, illetve a gyermek mielőbbi hazakerülését.

Amennyiben sem az alapellátásban, sem a védelemben vétel keretében történő gondozás nem bizonyul eredményesnek, a gyámhivatal a gyermeket nevelésbe veszi.

A nevelésbe vétel elrendelése után az esetmenedzser a szülőkkel közösen megtervezi a nevelésbe vett gyermek és a szülők közti, a gyámhivatal által szabályozott kapcsolattartás gyakorlati megvalósítását, valamint a szülőkkel való együttműködést, a gondozási tervet, amely tartalmazza a vérszerinti család-és életkörülményeinek alkalmassá tételére vonatkozó feladatokat.

Az esetmenedzser a nevelésbe vétel során a teljes segítő folyamatért felel, és bevonja a segítő szakembereket a munkájába a gyermek hazagondozása érdekében (többek között a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársát vagy saját speciális szolgáltatást nyújtó szakembereit, külső ellátásokat, szakembereket).

A nevelésbe vételt követően a gyermeket gondozási helyén felkeresi a gyermekvédelmi gyámmal közösen, és tájékozódik a gyermek és a szülők kapcsolattartásának alakulásáról. A nevelésbe vétel megszűnését követően, az utógondozás során az esetmenedzser szükség szerint együttműködik az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel. Segíti a gyermek családjába történő visszailleszkedését, lakókörnyezetébe történő beilleszkedését, tanulmányai folytatását vagy az iskolai végzettségének, szakképzettségének megfelelő munkahely-felkutatását.

Térségünkben nem teljesen megoldott a hajlék nélküli vagy bántalmazott nők optimális ellátása, nincs lehetőségünk nehéz élethelyzetbe került családok, kisgyermekes édesanyák átmeneti elhelyezésére.

Siklóson, illetve a járáshoz tartozó településeken anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik. A legközelebbi intézmény a Bólyi Családok Átmeneti Otthona, ezen kívül a megyében még Pécsen, Máriakémen, Komlón és Szigetváron található intézmény a krízishelyzetben levők megsegítésére. A rászorulóknak sok esetben kénytelenek lakóhelyüktől távolabbi szolgáltatások igénybevételére.

A Szolgálat munkatársai kapcsolatban állnak az ország több pontján működő, krízishelyzetben igénybe vehető intézményekkel, így szükség esetén – akár átmeneti jelleggel, amíg egy közelebbi Otthonban nem üresedik meg férőhely – segítséget nyújtanak a családoknak a sürgős, azonnali problémakezelésben.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A diákok tanórán kívül eltöltött ideje a „szabadidő”. Ez a kifejezés nem a legszerencsésebb, hiszen napjaink rohanó világában ennek, az iskolán kívül eltöltött időnek nagy részét a házi feladatok elkészítése, a következő napra való felkészülés, valamint a különórákon való részvétel tölti ki. Ez nem meglepő, mivel a továbbtanulás szempontjából a diáknak érdeke az egész napos tanulás, minden előnyével és hátrányával együtt. A városban élő gyermekek által a közoktatási intézményrendszeren keresztül elérhetőek az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programok.

A program 3.6 pont e) pontjában már kifejtettük a gyermekek sport programokhoz való konkrét hozzáféréseinek lehetőségeit.

A településen 15 játszótér van, az önkormányzat ellátja a karbantartási munkákat, a törvényi előírás szerinti bevizsgálásokat elvégzi. Az elmúlt években folyamatosan újította az játszótérieszközparkokat. A 15 játszótér közül 9 felújításra került, egy pedig újonnan épített.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei);

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A 4.1. pontban a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos adatokat bővebben kifejtettük.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Siklós Város Önkormányzata nem tesz különbséget az eltérő kultúrájú gyermekek, illetve hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között sem.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Család és Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szülei szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Az óvodai nevelésben az SNI, BTMN-es gyermekekkel eddig gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozott, esetleges gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben.

Az óvodai és az általános iskolai oktatásban az SNI gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás. A középiskolai oktatásban integrált oktatás érhető el az SNI gyermekek számára.

Hátránykompenzáló juttatások - tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvételére - minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

A Siklósi Rendőrkapitányság 2022-2023-as évben is kiemelt figyelemmel kezelte a gyermekek tekintetében a bűn- és baleset-megelőzési feladatok teljesítését, mely több szakterületre kiterjedő tevékenység volt és az alább részletezett megelőzési feladatokat foglalta magában.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó a Pécsi Szakképzési Centrum Siklósi Garai Miklós Szakgimnázium és Szakközépiskolájában a tanév során referensi feladatokat látott el. A szakterületi munka mellett az illetékességi területen működő valamennyi általános iskolában iskolarendőrök tartottak folyamatos kapcsolatot a diákokkal, tanárokkal.

4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
 (Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;*

Különleges bánásmódot igénylő gyerekek:

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók (SNI)

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók (BTMN)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

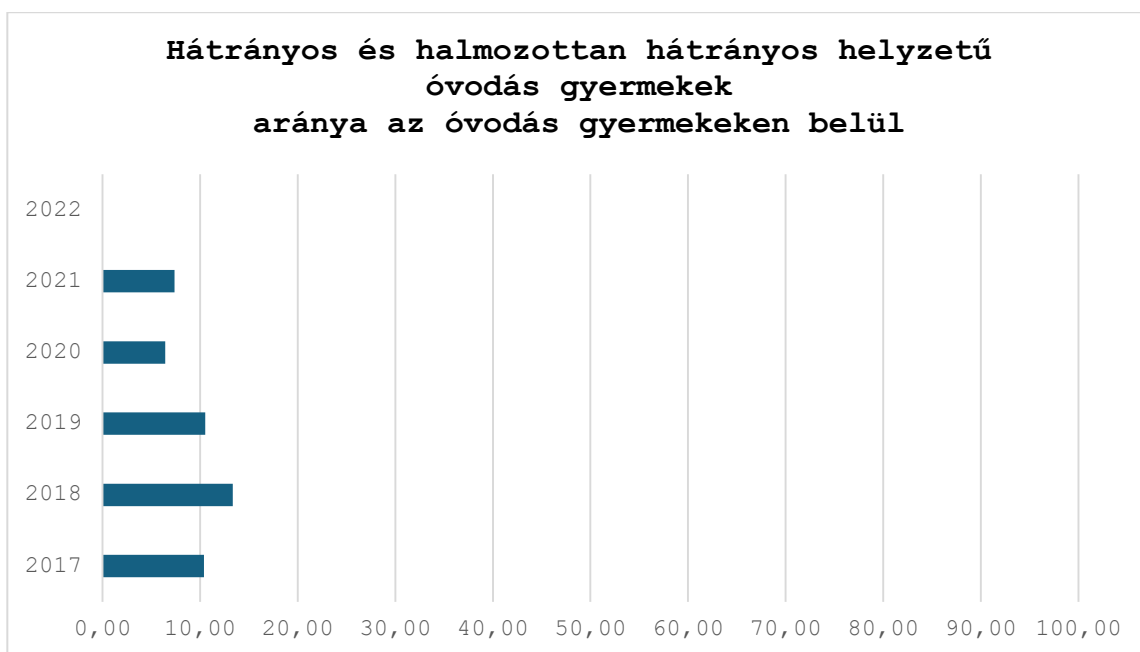
A 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és a helyi önkormányzatokról szóló 2011.évi CLXXIX. törvény megerősítette az óvodák helyzetét azáltal, hogy a fenntartói jogot az Önkormányzat gyakorolja. A jogszabály 3 éves kortól teszi lehetővé az óvodai nevelést és meghatározza a tankötelezettség időpontját. Növekszik a nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak köre. Az óvodai komplex fejlesztések következtében a HHH gyermekek minőségileg egy hatékonyabb fejlesztésben részesülnek.

A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül, diszfunkcionális családi minták generációról – generációra történő átöröklését, a minták rögzülését eredményezi, mely tendencia hatása a segítő tevékenység folytatása során már jelenleg is tapasztalható. A gyermekek fizikai, egészségügyi, értelmi, érzelmi és szocializációs fejlődéséhez szükséges feltételeket a szülők nem képesek biztosítani, melynek következményeként a gyermekek hátrányai behozhatatlanná válnak. Egyre több a magatartási-beilleszkedési-tanulási zavar már óvodáskortól, a kamaszok körében egyre gyakrabban jelenik meg az alkohol- és szerfogyasztás, a falcolás, a kortárs csoport negatív hatása. A szülői kompetenciák fejlesztése elmarad. Az a tapasztalat, hogy a gyermeknevelési problémák megjelenésének elsődleges színtere az óvoda és az iskola, azonban a pedagógusoknak sem idejük, sem kompetenciájuk nincs a szülőket nevelési tanácsokkal ellátni. A szülői kompetenciák fejlesztése lényegesen csökkentené a magatartászavarok, viselkedészavarok mértékét.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül

	Fő	Fő	%
2017	298	31	10,40
2018	300	40	13,33
2019	304	32	10,53
2020	281	18	6,41
2021	285	21	7,37
2022	237	9	3,79

Forrás: TeIR, KSH Tstar, intézményi adatgyűjtés a 2022-es évre vonatkozóan

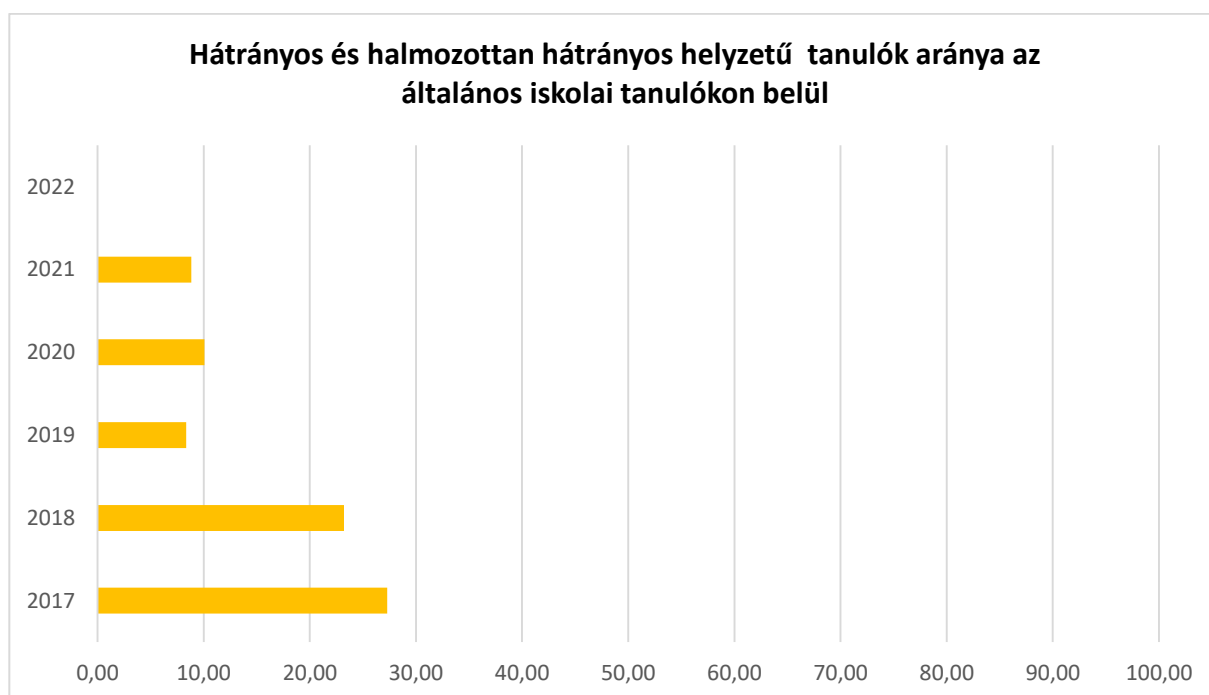

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógynevelési oktatással együtt)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül

	Fő	Fő	%
2017	n.a.	240	27,30
2018	n.a.	199	23,22
2019	n.a.	73	8,34
2020	n.a.	90	10,07
2021	n.a.	76	8,84
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

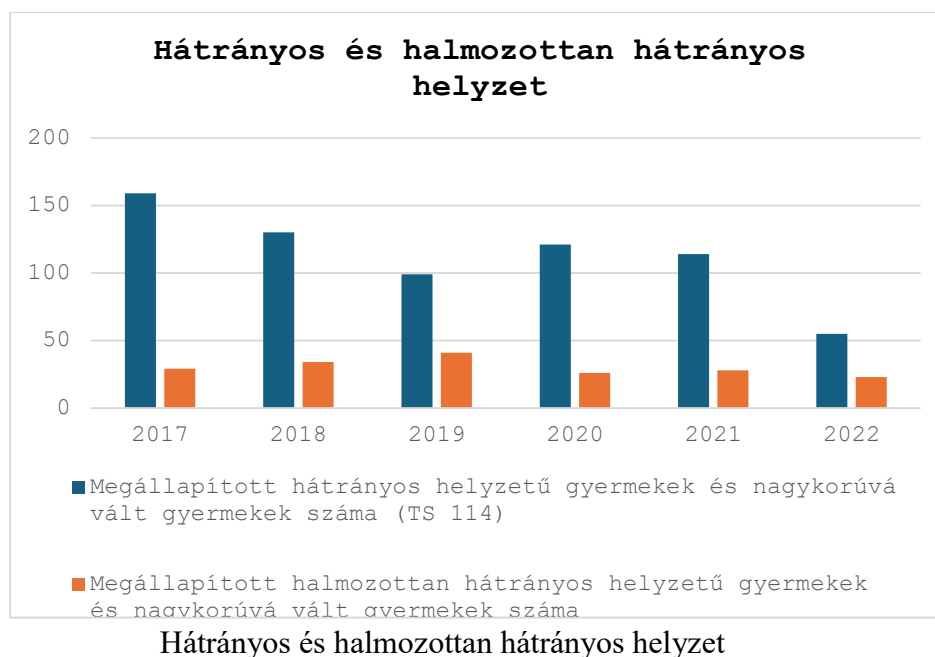
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	14	7	57	37	17	23
2018	21	10	16	10	3	7
2019	15	7	15	9	1	3
2020	8	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	10	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	14	7	57	37	17	23
2018	21	10	16	10	3	7
2019	15	7	15	9	1	3
2020	8	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	10	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2017	159	29
2018	130	34
2019	99	41
2020	121	26
2021	114	28
2022	55	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A Siklói Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központnál 1 fő klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológus (felnőttek részére nyújtott szolgáltatás), illetve 1 fő pszichológus (gyermekek és szüleik részére nyújt segítséget) látja el a pszichológiai tanácsadást.

Önkormányzati fenntartásban és működtetésben lévő óvodák a következők:

- ✓ Siklói Óvoda és Bölcsőde (7800 Siklós, Dózsa u. 33. székhely óvoda), óvodai kapacitás: 175 fő
- ✓ Köztársaság Téri Tagóvoda (7800 Siklós, Köztársaság tér 7.), óvodai kapacitás: 125 fő

Egyházi fenntartásban és működtetésben lévő óvodák:

- ✓ Sztárai Mihály Református Általános Iskola és Óvoda (7800 Siklós, Vörösmarty utca 13.), Fenntartó: Siklós-Máriagyűd Református-Társegyházközség, óvodai kapacitás 50 fő

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai ellátásában az intézmények feladata.

Siklói Óvoda és Bölcsőde (7800 Siklós, Dózsa u. 33. székhely óvoda) és a Köztársaság Téri Tagóvoda (7800 Siklós, Köztársaság tér 7.) aktuális adataik, létszámaik a következők:

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG Óvodai nevelés adatai		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	2	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	17	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	300	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	12	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30.	16:30 (Dózsa) 17:00.(Köztér)
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	20	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	25	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	25	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/ gondozónő	12	0
Pedagógiai asszisztens	3	0
Óvodatitkár	1	0
Kisegítő személyzet	n.a.	n.a.

Forrás: intézményi adatok

Az önkormányzat által fenntartott óvodákba jelenleg 17 településről járnak be gyermekek. Ez 51 fő gyermeket jelent, mely teljes gyermeklétszám több mint 17%-a. Az érintett települések a következők:

Nagytótfalu: 10 fő

Nagyharsány: 9 fő

Harkány: 7 fő
Kisharsány: 6 fő
Túrony: 3 fő
Matty: 2 fő
Szava: 2 fő
Drávaszabolcs: 2 fő
Egyházasharaszti: 2 fő
Csarnóta: 1 fő
Diósviszló: 1 fő
Ipacsfa: 1 fő
Kásád: 1 fő
Kistapolca: 1 fő
Márok: 1 fő
Old: 1 fő
Pécs: 1 fő

A siklói óvodások körében ugrásszerűen megnőtt a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek száma. Tapasztalatok szerint egyre kevesebbet mesélnek és beszélnek az óvodáskorú gyermekeikkel a szülők, melynek eredményeképpen egyre később kezdenek el beszélni a gyermekek. A beszéd fogyatékos gyermekek száma irreálisan magas az intézményben. Ebben a nevelési évben emelkedett az autista specifikummal diagnosztizált gyermekek száma is. Sajnos az Ő ellátásukat a következő nevelési évben autista specifikumú szakember hiánya miatt, „csak gyógypedagógus” által tudjuk biztosítani. Az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus közös feladata a hiányosságoknak a csökkentése, kompenzálása. Sok esetben nincs meg a támogató szülői háttér, a probléma megoldását az óvodától várják.

Jellemzően a helyi óvodákban évek óta növekszik a **BTMN-es** gyermekek száma is. Nagyon különböző problémák jellemzik ezeket a gyermekeket. Az intézmény alkalmazásában álló gyógypedagógus segítségével megvalósult a gyermekek heti rendszerességgel történt fejlesztő foglalkoztatása. A szakember irányításával valósították meg az egyéni fejlesztésüket, a gyermekcsoportba történő beilleszkedésüket a pedagógusok. A gyermekeknek nagyon sokat segít az óvodapedagógusok által megvalósított egyéni képességfejlesztés és mozgásfejlesztés.

Az **SNI** foglalkozásokat a szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területekre és a fejlesztéshez szükséges szakemberekre (EGYMI + saját alkalmazásban foglalkoztatott gyógypedagógus + megbízási szerződéssel foglalkoztatott autista specifikumú gyógypedagógus) vonatkozó javaslat figyelembevételével biztosított. A rendelet kimondja, hogy az egyéni fejlesztés tartalmáról, valamint a fejlesztés eredményéről a szülőt rendszeresen tájékoztatni kell. A beszámolási kötelezettségüknek az óvodapedagógusok és a speciális szakemberek (gyógypedagógus) egyaránt eleget tettek.

Óvodák életében hatalmas segítséget jelentett, hogy 2022. október 1-je óta gyógypedagógust tudtak alkalmazni. A megnövekedett esetszámok feltételezték, hogy saját segítő kolléga legyen. A gyógypedagógus ebben a nevelési évben (2023-2024) is, emberfeletti erővel látott munkának és 26 fő SNI és 14 fő BTMN gyermeket fejlesztett az év folyamán.

Sajátos nevelési igényű (SNI) és Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek számának alakulása a 2023-2024-es nevelési évben

	október 1.	december 31.	május 31.	augusztus 31.
Székhelyen lévő óvoda (SNI)	17 fő	19 fő	20 fő	20 fő
Köz. Téri Tagóvoda (SNI)	3 fő	3 fő	5 fő	6 fő
Székhelyen lévő óvoda (BTMN)	10 fő	10 fő	8 fő	8 fő
Köz. Téri Tagóvoda (BTMN)	3 fő	5 fő	6 fő	6 fő
Összes:	20 fő SNI 13 fő BTMN	22 fő SNI 15 fő BTMN	25 fő SNI 14 fő BTMN	26 fő SNI 14 fő BTMN

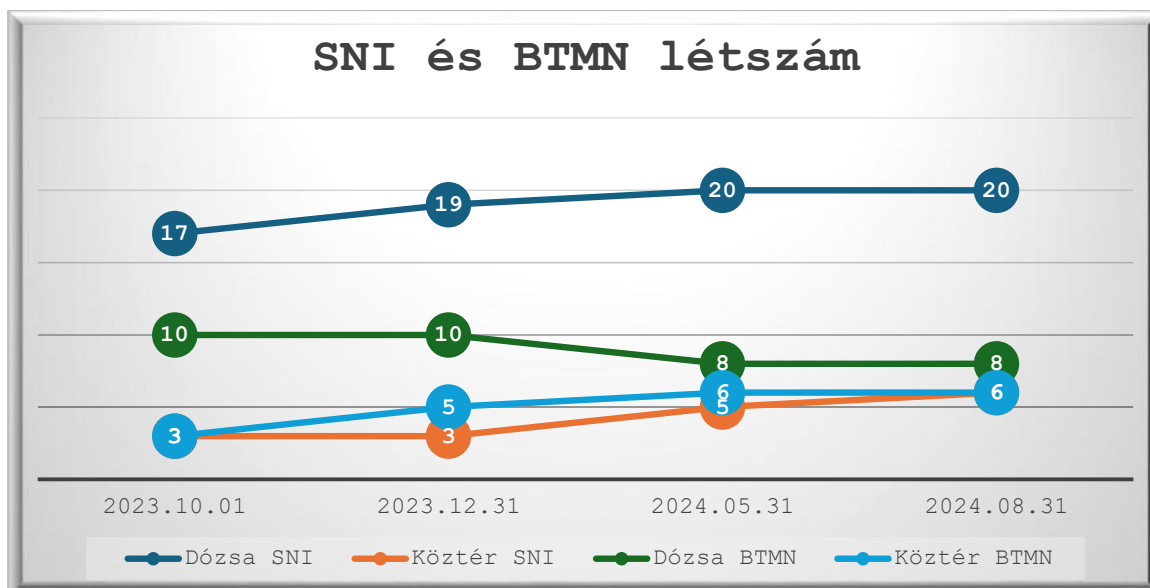
Forrás: intézményi adatok

Beszéd fogyatékos, kevert specifikus fejlődési zavar gyermek: 19 fő (BNO F80.9, F83))

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek: 2 fő (BNO F70)

Kétoldali hallásvesztés: 1 fő (BNO H90.0)

Autista specifikum: 4 fő (BNO F84)

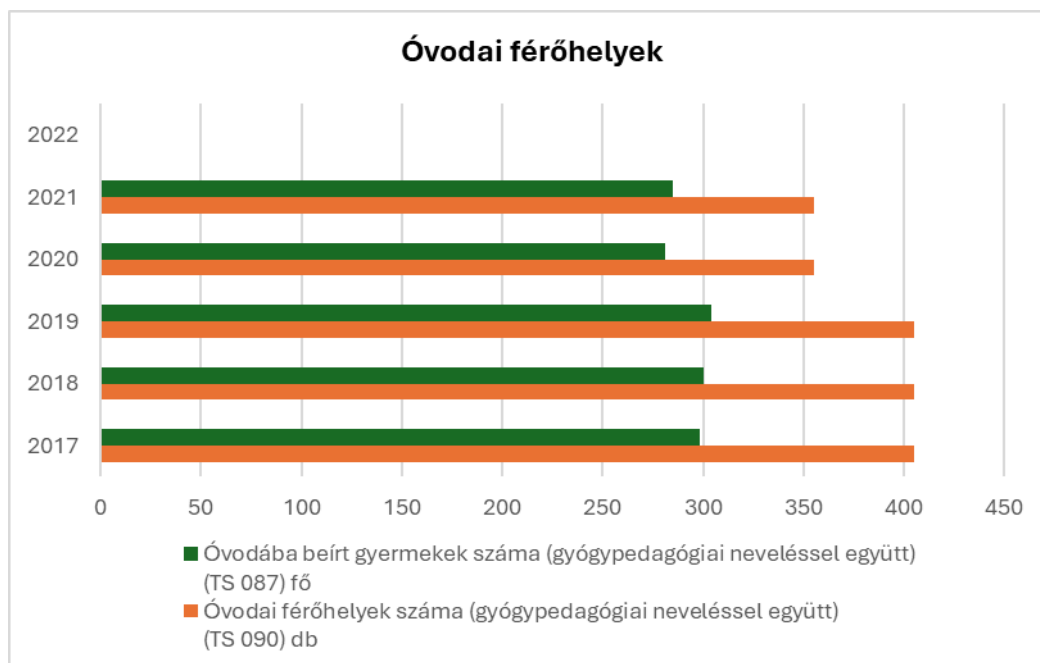
Forrás: intézményi adatok

Minden változástól függetlenül az óvoda és a család kapcsolattartása továbbra is kiemelt feladatként jelenik meg nevelőmunkában. E kapcsolat a nevelésben nem lehet alárendelt, csakis mellérendelt viszony, hiszen a kettő együttműködése nélkül lehetetlen a gyermekek kiegyensúlyozott nevelése. Az elfogadó, bizalmat ébresztő, támaszt nyújtó magatartás tegye

lehetővé, hogy a szülők az óvónővel együtt találjanak megoldást a gyermekükkel kapcsolatos kisebb-nagyobb gondjaikra. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda fő törekvése, hogy a szülőkkel kölcsönös bizalom alapuló kapcsolatot teremtsen, nevelő partnerként megnyerje őket. Sajnos az egyre több családban végbemenő negatív hatások következtében az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele mellett a családi nevelésben felmerülő hiányosságok pótlása is egyre fontosabbá válik.

Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	14	405	3	298	0	0	21
2018	n.a.	14	405	3	300	0	0	21
2019	n.a.	14	405	3	304	0	0	22
2020	n.a.	14	355	3	281	0	0	20
2021	n.a.	14	355	3	285	0	0	20
2022	237	12	300	2	237	0	0	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, intézményi, önkormányzati adatgyűjtés 2022-re vonatkoztatva

Óvodai férőhelyek

Oktatás köznevelés területén jelentős átalakulás történt az utóbbi években. Az átalakulás az alap- és középfokú oktatást és szakmai intézményeket érinti, hatóköre nem tejed ki az óvodai intézményekre és a nem közszféra fenntartásában lévő (egyházi és alapítványi) oktatási nevelési, szakképzési intézményekre. A törvény nyomán a korábban önkormányzati fenntartású oktatási intézmények 2013. január 1-én a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) fenntartásába kerültek az SKI (Siklói Közoktatási Intézmény) általános iskolai nevelési oktatási feladatot ellátó intézményegységei, a gimnázium és szakiskolai oktatás, valamint az alapfokú művészeti oktatás. „Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról” szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet alapján a köznevelési intézmények fenntartásával és működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából a KLIK- ből a területi szervei 2017. január 1-jével kiváltak, és a Korm. rendeletben meghatározott tankerületi központba olvadtak be, a KLIK központi szerve 2017. január 1-jétől Klebelsberg Központ (továbbiakban: Átvevő) néven működik tovább. Az Átvevő illetékességi körébe tartozó Siklói

Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola köznevelési intézmény fenntartói jogai és kötelezettségei tekintetében 2017. január 1-jétől az Átvevő Tankerületi Központra szálltak át.

A Mohácsi Tankerülethez tartozó többcélú intézmény iskolái:

- ✓ Batthyány Kázmér Általános Iskola (7800 Siklós, Köztársaság tér 6.)
- ✓ Kanizsai Dorottya Általános Iskola (7800 Siklós, Hajdú u. 13.)
- ✓ Siklói Táncsics Mihály Gimnázium (7800 Siklós, Gyúdi u. 2.)
- ✓ Alapfokú Művészeti Iskola (7800 Siklós, Iskola u. 25.)

A Mohácsi Tankerületi Központ a hátránykompenzáció elősegítése és a minőségi oktatás megteremtése érdekében nagy ívű fejlesztést hajtott végre a siklói közoktatási intézményekben, amihez 837 Mft vissza nem térítendő támogatásban részesült. A fejlesztés két iskolát érintett: a Siklói Táncsics Mihály Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Kanizsai Dorottya Általános Iskoláját és Batthyány Kázmér Általános Iskoláját. A projekt keretében természettudományos- és nyelvtanítói szaktantermek, a művészeti oktatást támogató tánc-és képzőművészeti termek kerültek kialakításra. Olyan bővítéssel járó, hiánypótló elemek is megvalósultak, mint a megfelelő méretű tornacsarnok a Batthyány Kázmér Általános Iskolában. Fejlesztésre kerül az informatikai hálózat, jelentős eszközbeszerzés is megvalósult és természetesen a meglévő épületrészek felújítására is sor került.

A tankerület különös figyelmet fordít minden szakmai fejlesztés támogatása esetén a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére.

A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása (EFOP-3.2.15-VEKOP-17-00001) című kiemelt uniós projekt „Tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tanulási formák módszertani megalapozása” alprojektjében részt vett mindkét siklói általános iskola pedagógusai, tanulói, akik a projektben kifejlesztett tartalmakat módszertan közösségi programok keretében próbálták ki 2018 és 2019 nyarán. A fejlesztés javítja a tanulók eredményességét, támogatja a kompetenciák fejlesztését, elősegíti az iskolai lemorzsolódás csökkentését és az esélykülönbségek mérséklődését.

A köznevelési intézmények a sokféle különbségből fakadó hátrányoknak az oktatás eredményességére gyakorolt, összegző negatív hatásának ellensúlyozása érdekében az eltérő képességű és eltérő szociális helyzetű tanulók felzárkóztatását, a tehetséges tanulók felkészítését, integrált oktatással biztosítják. A társadalmi hátrányok kiegyenlítését a tanulók egyéni adottságaihoz igazodó pedagógiai folyamatokkal segítik a hátrányos helyzetű tanulóik iskolai sikerességének, eredményességének növelése érdekében. Az általános iskolák kiemelt figyelmet fordítanak az indulási hátrányok mérséklésére, a felső tagozatos tanulóikat pályaaorientációs programmal segítik a sikeres továbbtanulásban, számos tehetséggondozó szakköri programot kínálnak. Kiemelt figyelmet fordítanak a versenyszerű-, és a tömegsportra, az informatikai tudás fejlesztésére valamint a művészeti oktatásra.

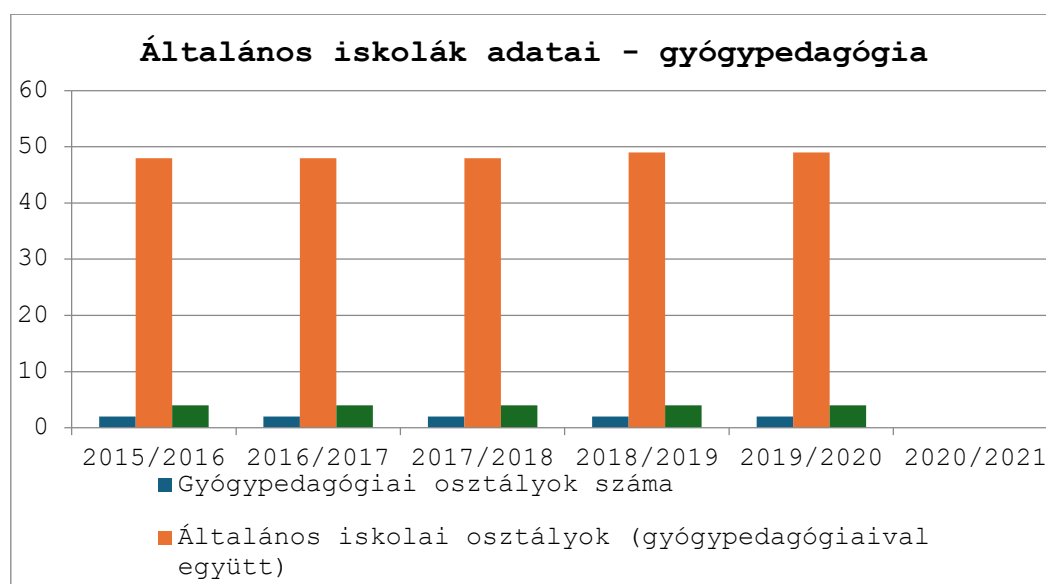
Siklóson két egyházi fenntartású iskola is működik:

- ✓ Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola (7800 Siklós, Kossuth tér 8.), Fenntartó: Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye,
- ✓ Sztárai Mihály Református Általános Iskola és Óvoda (7800 Siklós, Vörösmarty utca 13.), Fenntartó: Siklós-Máriagyűd Református-Társegyházközség.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása integráltan folyik a város köznevelési intézményeiben. A jogszabályokban illetve a szakértői véleményekben előírt speciális fejlesztést a Meixner Ildikó EGYMI utazó gyógypedagógusi hálózata látja el.

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2017	2	48	4	18,31	31,51
2018	2	48	4	17,85	31,51
2019	2	48	4	18,23	32,80
2020	2	49	4	18,24	33,45
2021	2	49	4	17,55	33,60
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

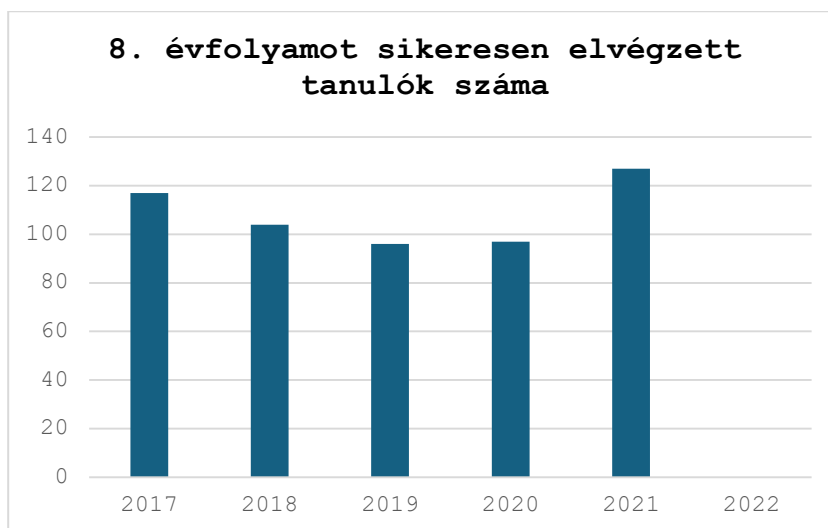

Általános iskolák adatai - gyógypedagógia

Az általános iskolai tanulók száma évről évre csökken, sőt a 8. évfolyamot eredményesen zárók száma is. Míg a 2014/2015-ös tanévben 136 fő zárt eredményesen az általános iskolát, addig ez a szám a 2018/2019-es tanévre 96 főre csökkent. Majd 2021-ben 127 főre növekedet. A gyermeklétszám hullámváz városi tendenciája jelenleg nem járt együtt az általános iskolai osztályok számának csökkenésével.

A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2017	117
2018	104
2019	96
2020	97
2021	127
2022	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

8. évfolyamot sikeresen elvégzett tanulók száma

Az oktatási rendszer átalakításának megértését bonyolítja az is, hogy a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképző intézmények átadásáról, valamint egyes kormányrendeleteknek a szakképzés intézményrendszerének átalakításával összefüggő módosításáról szóló 146/2015. (VI.12.) Korm. rendelet alapján a KLIK szervezetéből kiváló köznevelési intézményekből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXVII. törvény 4/B. § (1) bekezdése szerinti szakképzési centrumokat alapított 2015. július 1. hatállyal. Így, az Nkt.76. § (5) bekezdés a) pontja alapján az önkormányzat tulajdonában lévő, az intézmények feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon a szakképzési centrum ingyenes vagyonkezelésébe került 2015. július 1-jei hatállyal. A Pécsi Szakképzési Centrum Garai Miklós Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (7800 Siklós, Iskola u. 10/a) munkáját saját pedagógiai programja alapján végzi.

A gyermekvédelmi szolgálattal történő együttműködés módját a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős munkaköri leírása határozza meg. Az iskolaorvossal, a védőnővel a rendszeres a kapcsolattartás. Az iskolai védőnő az osztályfőnökök kérésére a tanulók egészséges életmódra nevelése érdekében felvilágosító előadásokat tart. A kötelező orvosi vizsgálatok, a védőoltások időpontjának szervezése osztályonként történik, a tanítás lehető legkisebb mértékű zavarásával. Az osztályfőnökök gondoskodnak arról, hogy osztályuk tanulói az orvosi vizsgálaton megjelenjenek.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A város valamennyi általános iskolája fogad hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulókat. Siklós oktatási intézményeiből 2023-2024-es friss adattal egy tankerületi általános iskolából, egy felekezeti és egy közép fokú oktatási intézményből rendelkezünk, melyeket a következő táblázat foglal össze.

	felekezeti általános iskola	tanterületi általános iskola	közép fokú oktatási intézmény
HH	8,8%	2,9%	4,7%
HHH	2,6%	1% alatt	5,1%
SNI	11,5%	8,7%	3,9%
BTMN	8,8%	7,4%	7,1%
Gyvkedvezmény	22,1%	6,1%	11%
egyszülő család	na	na	27,5%
védelembe vett gyermek	1,7%	1% alatt	na

Az adatokból látható, hogy kiugró eltérés nincs az iskolák között. Az HH-s, HHH-s és BTMN-es adatok nem tekinthetők magas százalékos értéknek. A korábban részletezett önkormányzati óvodában megfigyelhető 11-13%-os SNI-BTMN-es adattal összhangban van. Kijelenthetjük, hogy településen belüli, oktatásban megjelenő szegregáció nincs Siklóson. Több figyelmeztető és további vizsgálatra, adatgyűjtésre érdemes jelzés azonban van. Ilyen a felekezeti általános iskolának a gyermekvédelmi támogatásban részesülők magas adata, mely egy sérülékenyebb társadalmi, szociokulturális gyermekösszetételt feltételez. Külön adatgyűjtésre érdemes lenne a siklósi másik felekezeti általános iskola, mert jelenlegi tudásunk szerint ott még inkább jellemző lehet ez a megállapítás.

Külön adatgyűjtésből származó információ, hogy Siklós két tankerületi általános iskolájában a Máltai Szeretetszolgálat 2024-ben először iskolai, tanévkezdési felszerelési támogatással tud segíteni. Az itt felsorolt adatokon, gyermekeken kívül további 5%-nyi olyan tanuló volt 2024. augusztusában, aki (iskolaigazgatók jelzése alapján) rászorulóknak a törvényi előírások alapján nem minősül, de annak határán él.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések;

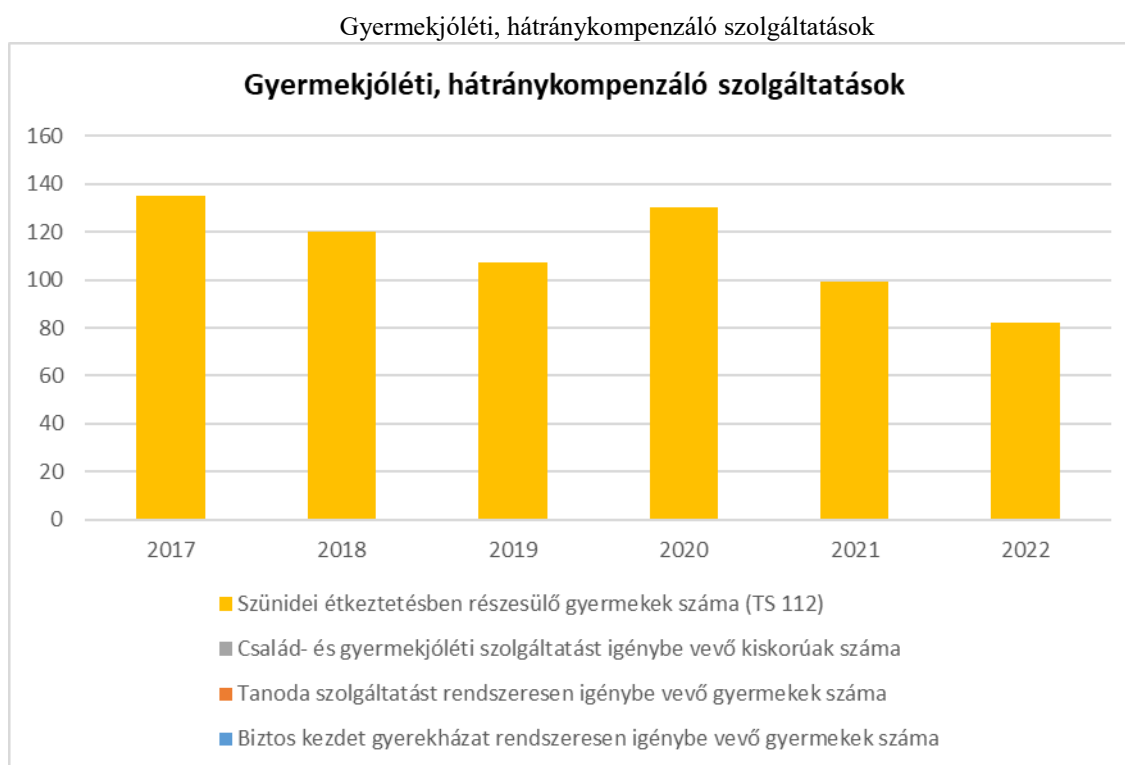
A kompetencia mérések alapján jelentős különbségek vannak az iskolák között. Az alapszintet el nem érők arányában 30-40-50 százalékpontnyi különbségek is vannak az intézmények között. S minden esetben rosszabbul teljesítenek azok az iskolák, ahol a hátrányos helyzetű gyermekek nagyobb arányban vannak jelen.

f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Biztos kezdet gyermekház, Tanodai szolgáltatás Siklóson jelenleg nem elérhető. A Család- és gyermekjóléti szolgáltatás részletes adatait a HEP egy másik fejezetében már leírtuk. A szünidei gyermekétkeztetésben résztvevőket (HHH-s kategóriákra bontva) szintén.

Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	135
2018	n.a.	n.a.	n.a.	120
2019	n.a.	n.a.	n.a.	107
2020	n.a.	n.a.	n.a.	130
2021	n.a.	n.a.	n.a.	99
2022	n.a.	n.a.	n.a.	82

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A

Család- és Gyermekjóléti Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami

információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékos gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

2020. évtől az ingyenes tankönyvellátás valamennyi nappali rendszer nevelés-oktatásában résztvevő tanuló számára biztosított. A családok számára jelentős kedvezmény az étkezési térítési díjukhoz a térítésmentes vagy az 50% kedvezmény, melyben a sajátos nevelési igényű tanulók is részesülnek.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
SNI és BTMN-es, különleges bánásmódot igénylő gyermekek száma emelkedik	Az önkormányzati fenntartású óvodákban még nagyobb figyelem és több szakember az SNI és BTMN-es gyermekekre. A Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján a tankerületi fenntartású általános iskolai feladatellátási helyek Intézményfejlesztési és Intézkedési Tervet készítenek hátránykompenzációs feladataik beazonosítása és megvalósítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése, az oktatási minőség javítása érdekében. A fejlesztő beavatkozások az eredményességi, továbbtanulási, hiányzási, lemorzsolódási mutatók javítását célozzák.
A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül, diszfunkcionális családi minták generációról – generációra történő átörökítését, a minták rögzülését eredményezi. A gyermekek ellátására vonatkozó statisztikai adatok csak részben állnak rendelkezésre. A szolgáltató intézmények és szervezetek összehangolt tevékenysége szükséges a problémák hatékonyabb kezelése az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.	Szülői kompetenciák erősítését célzó programok beindításának támogatása. A szülői kompetenciák fejlesztése lényegesen csökkentené a magatartászavarok, viselkedészavarok mértékét. A gyermekvédelemmel összefüggésben statisztikai adatok és szakmai anyagok egységes szempontrendszer szerinti összegyűjtése (állami és nonprofit szervezetek is), városi adatbázisba foglalása. Szervezetek együttműködésének javítása önkormányzati koordinációval.
Siklós idősödő társadalmának tendenciát meg kell fordítani, a fiatalokat helyben kell tartani	Siklói Fiatalokért Program elindítása, (Önkormányzati Diáktanács elindítása, ifjúsági közösségi tér kialakítása)

Ma az Európai Unió egyik alapvető célja és értéke a nők és a férfiak közötti egyenlőségre való törekvés (mely nem mellékesen a gazdasági fejlődés egyik mozgatórugójaként is interpretálódik). Ugyanakkor a nők szerepvállalása még mindig egy, az Unióban is problémás kérdés. Jogszabályok szintjén létezik az egyenjogúság, melyből nem következik annak gyakorlati érvényesülése. A nemi szerepekhez társított sztereotípiákat – lassú változás mellett – nehéz eloszlatni (Šilovic, 2012: 81). Nyilatkozatokba, nemzetközi szerződésekbe 1966-tól már megjelent és fokozatosan be is épült a női egyenjogúság (ENSZ, EU dokumentumok). Az Európa Tanács 1994-ben emelte be politikájába a *gender mainstreaming* elvét és egy folyamatot irányító bizottságot hozott létre, a nemek egyenjogúsítása érdekében. Az 1997-ben aláírt és 1999-ben ratifikált Amszterdami Szerződés 2. cikke a "férfiak és nők egyenlőségét" a Közösség központi feladataként jelölte meg. A 3. cikk úgy fogalmaz, hogy "a Közösség ...valamennyi tevékenység folytatása során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítására." A nemek egyenlősége itt került először rögzítésre egy olyan jogszabályban, amely a Közösség elsődleges jogán alapul. 2010-ben az EU *A Nők és férfiak közötti Társadalmi Egyenlőségre Vonatkozó Stratégiát* (2010-2015)⁸ fogalmazott meg. Ebben pozitívnak értékelték, hogy az oktatás és képzés területén egyre nagyobb számban vannak jelen a nők, ám számos területen további intézkedést tartanak szükségesnek. Az Európai Bizottság (a 2016-2019-es időszakra) *Nemek Közti Egyenlőségre Vonatkozó Stratégiai Kötelezettségvállalást* (Strategic engagement for gender equality) adott ki, melyben a nemek közti egyenlőséget „lezáratlan ügynek” nevezik. A dokumentum úgy fogalmaz: „Távol állunk az egyenlőség megvalósításától, különösen olyan területeken, mint a munkaerő-piaci részvétel, a gazdasági függetlenség, a bérek és a nyugdíjak, a vezető pozíciókban érvényesülő egyenlőség”⁹.

Az említett dokumentumokból, irányelvekből látható, hogy a normarendszerek szintjén egyre hangsúlyosabban jelent meg a nemek közti egyenjogúság szempontja¹⁰ és történtek lépések a nők társadalmi helyzetének javítására. A leginkább hangsúlyos az EB 2016-2019-es stratégiájában¹¹ továbbra is a gazdasági vezető pozíciókon belüli kiegyensúlyozottabb nemi szerepvállalás – különösen a tőzsdén jegyzett társaságok nem ügyvezető igazgatói körében. Adatgyűjtést és a döntéshozatali pozícióin belüli férfi túlréprezentáltság kezelését célzó intézkedéseket, valamint a politikai döntéshozatalban, közéletben érvényesülő nemi egyensúlyt előmozdító intézkedéseket tartanak szükségesnek. (Konkrét cél például, hogy 2019 végére a felső és a középvezetésben 40%-os női részvétel legyen). A politikai döntéshozatalra vonatkozóan kevésbé egzakt javaslatok olvashatók, ilyen például: a nemi egyensúly javítását célzó intézkedések mérlegelésének tagállami ösztönzése, illetve a politikai és a közéleti döntéshozatali pozíciókon belül a nemek közötti egyensúlyt előmozdító tagállami hatósági tevékenységek támogatása (2018-ig).

Magyarországon hasonló elvek mentén 2010-ben született kormányrendelet (1004/2010, 01.21.) *A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Segítő Nemzeti Stratégiáról* (2010–2021). Ebbe a harmadik prioritási terület a „férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén” volt. Ezt követte a 1095/2010. (IV. 21.) kormányhatározat¹², a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia I. Intézkedési Tervével. A megvalósításról, pontosabban annak hazai

⁸ COM (2010) 491

⁹ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=52696, 5.

¹⁰ Az Amszterdami szerződésben lefektette gender mainstreaming elv megvalósítását minden tagállam vállalta (Illonszki, 2005, 59-60.).

¹¹ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=52696, 14.

¹² <http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/33/PDF/2010/5.pdf>, 776-780.

hiányosságairól egy 2013-as Női Érdek (Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség) jelentés alapján tudunk¹³, melyet az ENSZ CEDAW bizottságához nyújtottak be.

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- ✓ Magyarország alaptörvényének XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- ✓ a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- ✓ a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- ✓ a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

Még számos területen érezhetők a nemek közötti aránytalanságok, és a munkaerőpiacon a nők aránya még mindig túl magas az alulfizetett ágazatokban, számuk pedig igen alacsony a döntéshozó pozíciókban. Az anyák foglalkoztatási aránya tartósan alacsony, és a nők továbbra is több fizetetlen munkaórát teljesítenek odahaza, mint a férfiak. A nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek sértik az alapvető jogokat. Ezenkívül nagy terhet rónak a gazdaságra, és a tehetségek pazarlását eredményezik. A nemek közötti egyenlőség előmozdítása révén viszont gazdasági és üzleti előnyöket nyerhetünk. Az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek – azaz az intelligens, fenntarthat és inkluzív növekedésnek – a megvalósítása érdekében jobban és hatékonyabban ki kell használni a nők potenciálját és képességeit. A nemi szerepek továbbra is befolyásolják a legfontosabb személyes döntéseket, legyen szó akár az oktatásról, szakmai pályafutásról, munkaidő-beosztásról, családról vagy gyermekvállalásról. Ezek a döntések pedig hatással vannak mind a gazdaságra, mind a társadalomra. Ezért mindannyiunk érdeke, hogy tényleges választási lehetőséget kínáljunk a nők és a férfiak számára egyaránt életük különböző szakaszaiban. Az egyenlőség az Unió alapját képező öt érték egyike. Az Unió kötelessége, hogy valamennyi tevékenysége során előmozdítsa a nők és férfiak közötti egyenlőséget (a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia 2010-2015)

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

¹³ <https://nokjoga.hu/sites/default/files/filefield/noi-erdek-errc-un-cedaw-alternativ-jelentes-hu.pdf>

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

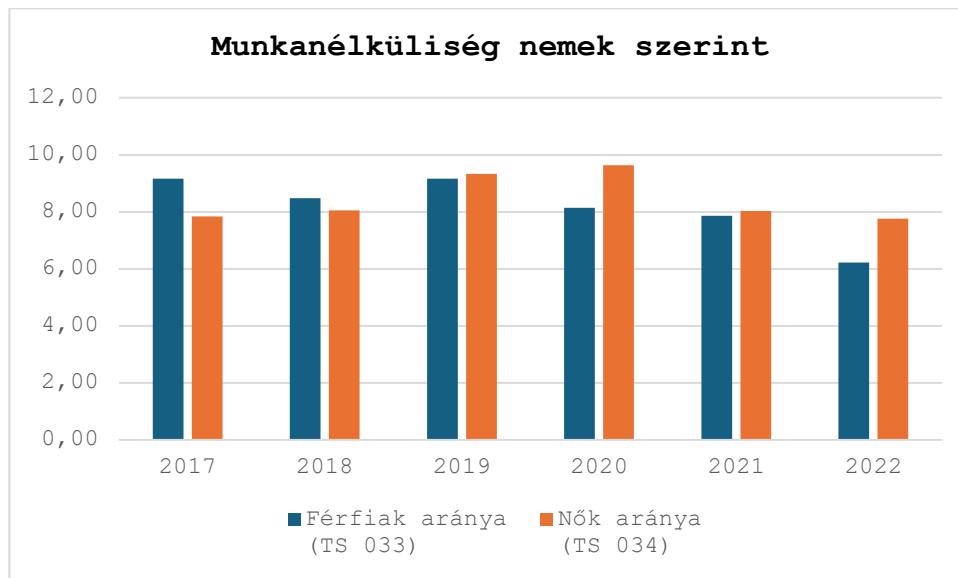
Míg korábban a nők foglalkoztatási szintje Magyarországon jelentős mértékben elmarad az Unió átlagától 2023-ra változás figyelhető meg. Szalai Piroska munkaerőpiaci szakértő, az NKE Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézetének munkatársa¹⁴ az Eurostat legfrissebb, 2023.06.15-i adataira hivatkozva azt írta, hogy a 20–64 éves korú nők foglalkoztatási rátája Magyarországon 76%, ami a 7–8. legmagasabb az Európai Unió tagállamai között. Az unió átlaga jóval alacsonyabb hazánk számához képest, mindössze 70,1%. Hazánkban a nők munkaerőpiaci helyzete 2010 óta Európa második legnagyobb javulását produkálta. A munkaerőpiaci helyzettel együtt javultak az életkörülményeik is, hasonló mértékben csökkent a szegénységben élők aránya.

Ha korcsoportok szerint, külön vizsgáljuk a női munkavállalókat, akkor látható, hogy a 15–24 és az 55–64 évesek esetében az eurózána adatai jobbak az eurózána kívüli országoknál. Mindkét korcsoport esetében a magyarországi elsődleges oka, hogy a nálunk magasabb foglalkoztatású országokban nagyobb arányban dolgoznak a nők részmunkaidőben. Magyarországon nagyon kevés a részmunkaidős lehetőség. Míg nálunk a 20–64 éves foglalkoztatott nőknek mindössze 5,9%-a dolgozik részmunkaidőben, ez a negyedik legalacsonyabb érték a tagállamok között, addig például Hollandiában 60,4%, Ausztriában 50,8%, Németországban 48,6%.

Siklós adataiból látható, hogy a városban 2019 óta folyamatosan csökken a nyilvántartott álláskereső aránya, úgy hogy szintén 2019-től a női álláskeresők vannak minden évben többen.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	9,17	7,84	8,51%
2018	8,48	8,05	8,27%
2019	9,17	9,33	9,25%
2020	8,14	9,64	8,89%
2021	7,86	8,03	7,95%
2022	6,22	7,76	6,99%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

¹⁴ <https://www.ludovika.hu/blogok/ludeconblog/2023/06/21/a-noi-foglalkoztatasi-helyezete-tartalek-a-reszmunkaidoben/>

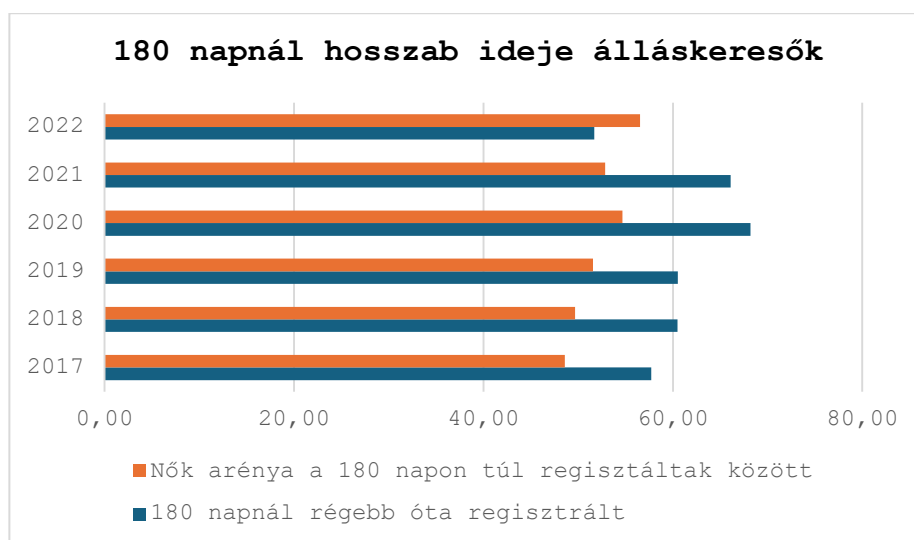

Munkanélküliség nemek szerint

Amennyiben a tartósan, azaz 180 napnál tovább állást keresők között a nőket vizsgáljuk, egy későbbi, 2022-től megfigyelhető női többlet látszik a férfiakéhoz képest. A vizsgált időszakban először figyelhető meg ez a jelenség.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőn belül (TS 058)
	%	%
2017	57,73	48,6
2018	60,49	49,69
2019	60,52	51,57
2020	68,19	54,69
2021	66,11	52,85
2022	51,69	56,54

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

36. ábra: Munkanélküliség nemek szerint

Nem csak a gazdaság, hanem a család szempontjából is fontos a nők foglalkoztatása. Nők esetében az egyenlő jogok biztosítása nem elegendő a munkába álláshoz.

Speciális helyzetben vannak:

- ✓ kismamák és gyermeket nevelő nők,
- ✓ 45 év feletti nők,
- ✓ 3 vagy több gyermekes anyák,
- ✓ gyermeküket egyedül nevelő nők.

Leginkább veszélyeztetettek az édesanyák és az idősebbek. Szükség van speciális programokra, hogy a nők gyermekvállalást követően zökkenőmentesen vissza tudjanak térni a munka világába, mert az sok esetben nem zökkenőmentes. Ennek oka lehet, hogy nincs lehetőség rész-, vagy távmunka vállalására, az anyák szakmai ismeretei idővel megkophatnak. Emellett szignifikáns munkáltatói hozzáállás, miszerint a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyermekük betegsége, a családi kötelezettségek teljesítése miatt kevésbé kiszámíthatók, mint férfi társaik. Ennek következtében tovább csökken a nők munkaerő-piaci esélye. A nők munkaerőpiaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A nők és férfiak foglalkoztatásának mutatói csupán arról nyújtanak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

A női célcsoporttal is foglalkozó civil szervezetek gyakorlati munkájuk során azt tapasztalják, hogy egyes női munkavállalói rétegek elhelyezkedése a városban teljesen lehetetlen. Ilyen rétegek például a képzetlenek, vagy az alulképzettek, a túlképzettek (több diplomások), a kisgyermekesek, a három- vagy többgyermekesek, vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő anyukák. Nagyon nehéz a GYES-en lévő kismamák újbóli elhelyezkedése is.

Megfigyelhető még az is, hogy a munkaerő-piacon létezik a horizontális nemi szegregáció, elsősorban azokon a munkahelyeken, ahol zömében feminin, azaz tipikus női munkakörök vannak. Ilyen pl. az Önkormányzati és a Járási Hivatal, az oktatási-nevelési intézmények, ahol 80% feletti a női munkavállalók aránya.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban vizsgálatához sajnos nem állnak rendelkezésünkre helyi adatok.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyeiről nincsenek sem országos, sem helyi adatok (gender alapú kimutatás hiánya), de azt el tudjuk mondani az alábbi táblázat alapján, hogy az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-X évesek között a lányok, nők 3,5-ször többen vannak, mint a férfiak. A civil szervezetek tapasztalatai alapján egyértelműen megállapíthatjuk, hogy ezen női csoport igen nagy hátrányban van a munkaerő-piacon, hiszen képzetlenül kellene elhelyezkednie. Ugyanakkor ezen csoportra jellemző, hogy már gyermeke(i) van, így viszont nem tudnak olyan állást vállalni, ahol több műszakban kell dolgozni – ezt nehezíti a gyermekellátó intézmények hiánya, illetve a munkaerő-piaci igényekhez nem igazodó nyitvatartási ideje is.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők hátrányos helyzetével nemcsak foglalkoztatás, hanem a jövedelmi viszonyok terén is találkozhatunk. Magyarországon az alkalmazásban álló férfiak és nők átlagos fizetése között mintegy 20-25% különbség tapasztalható a férfiak javára. Egy budapesti nő átlagban 70-75%-át keresi egy azonos munkakört ellátó férfi jövedelmének, vidéken ez az arány jobb, elérheti a 80-85%-ot is.

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). Önkormányzatunknak nincs információja arra vonatkozóan, hogy tettek-e panaszt a településen hátrányos megkülönböztetés miatt a foglalkoztatás területén.

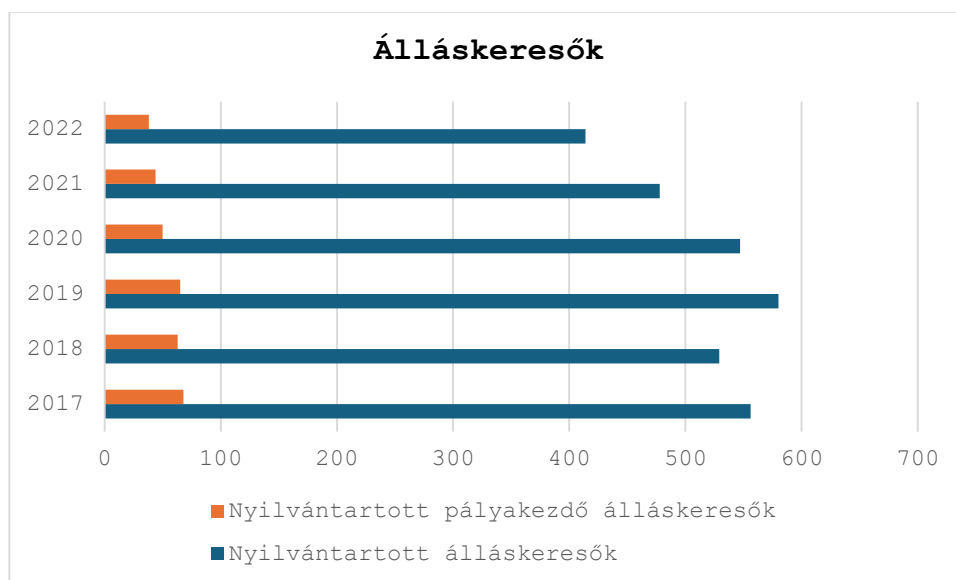
A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A városban a Siklósi Óvoda és Bölcsőde 26 bölcsődei férőhellyel és 300 óvodai férőhellyel, a Sztárai Mihály Református Általános Iskola és Óvoda pedig 50 férőhellyel rendelkezik. A férőhelyek kihasználtsága változó, de sokszor előfordult, főleg a bölcsődei ellátás kapcsán, hogy „várólistára” kellett iratkozni. A közintézményekben általában nem élnek a rugalmas munkaidőrendszerrel, nem vezetnek be és nem alkalmaznak családbarát munkahelyi megoldásokat, hiányoznak az atipikus foglalkoztatási formák.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
	556	68
	529	63
	580	65
	547	50
	478	44
	414	38

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

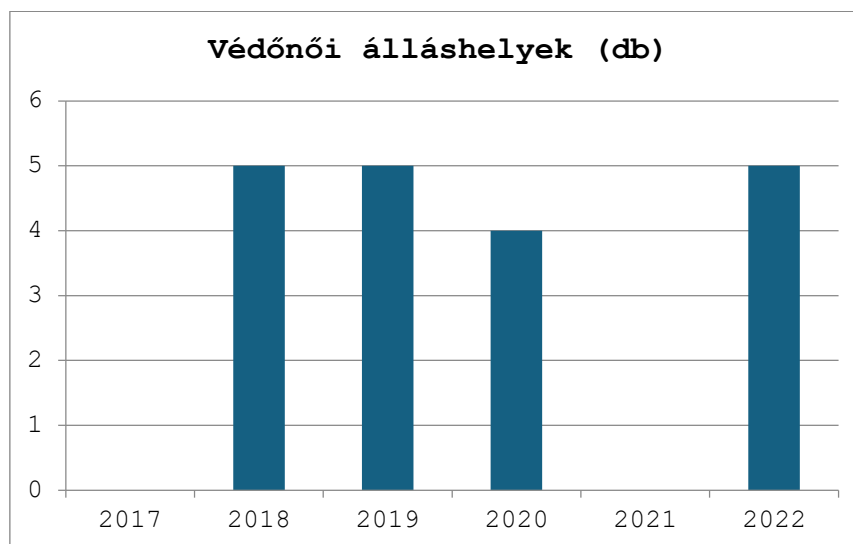

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. Jelenleg a területi védőnőkre vonatkozó feladatokat a PTE alkalmazásában álló 5 területi védőnő látja el a 3 körzetben. A 1,5 iskolavédőnői körzetben pedig 1 főállású, és 1 félállású védőnő dolgozik Siklós Város Önkormányzata megbízásában.

Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	5	n.a.	-
2019	5	n.a.	-
2020	4	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	5	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői tapasztalatok és a családsegítő szolgálat tapasztalatai alapján azt mondhatjuk, hogy a családiéletre, a szülői szerepekre való felkészítés hiánya látszik Siklóson, főleg mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű családoknál. A marginalizált családok esetében a felvilágosítás hiánya „sok gyermek” vállalását eredményezi úgy, hogy az nem tudatos családtervezés következménye. A nők nincsenek tisztában az őket érintő jogszabályokkal. Nagyon magas a fiatalok gyermekét vállaló nők aránya, a korai terhességek megelőzésére irányuló, megfelelően célzott felvilágosító kampányok a hátrányos helyzetű célcsoportok körében nem számottevő. Sajnos egyre gyakoribb probléma, hogy az alacsony iskolázottságú nők nemcsak a jogszabályokkal nincsenek tisztában, hanem a női ciklussal, termékenységtudattal sem. A célzott felvilágosító kampányok elsősorban az oktatási intézményekben zajlanak.

A HEP elfogadásakor a megadott védőnői és bölcsődei helyekre jutó 0-3 éves korosztály Siklóson a következők szerint alakul:

- I. védőnői körzet: 96 fő
- II. védőnői körzet 80 fő

III. védőnői körzet 83 fő

Összesen: 259 gyermek, vagyis a legkisebbek 10%-ának van férőhely a bölcsődében. Ehhez viszonyítva láthatók a következő táblázatban a bölcsődei létszám adatok.

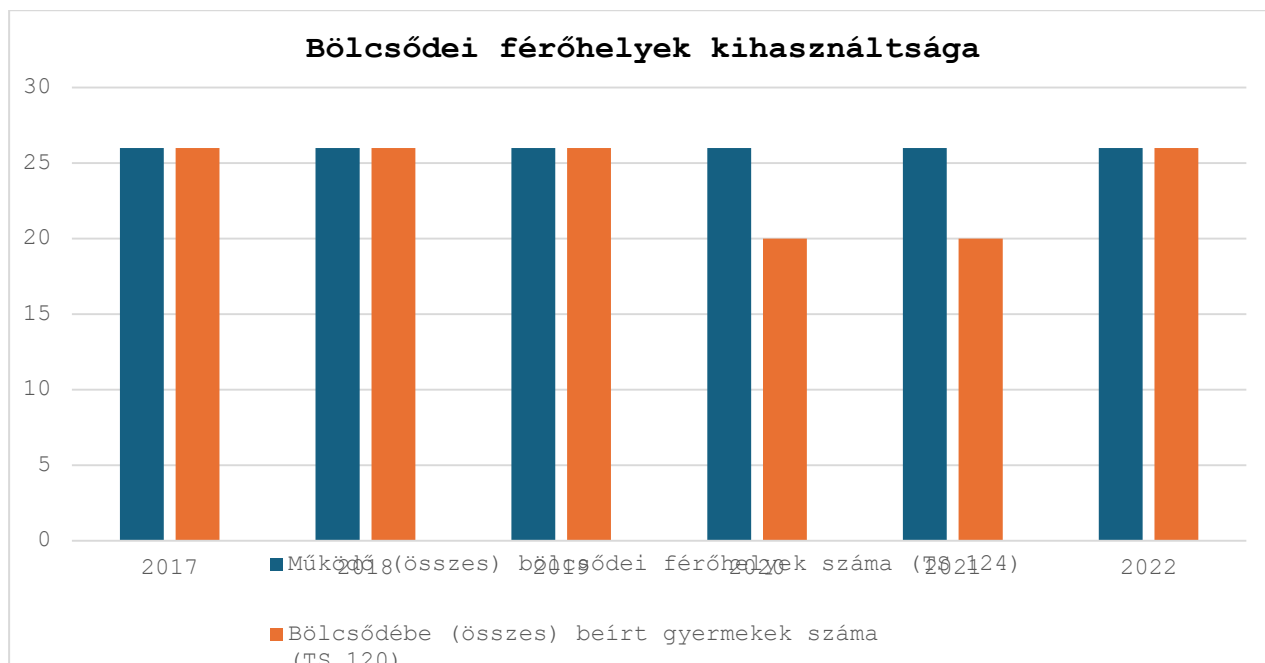
Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	fő jan.1./máj31.
2017	26	22/26
2018	26	24/26
2019	26	23/25
2020	26	21/20
2021	26	14/22
2022	26	18/26

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A következő táblázatból is látható, hogy bölcsődei lehelyezésre jelenleg Siklóson csak az önkormányzat által fenntartott és működtetett intézményben van lehetőség. Családi és munkahelyi bölcsőde nincs a városban.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	26	26
2018	0	0	0	0	0	0	26	26
2019	0	0	0	0	0	0	26	26
2020	0	0	0	0	0	0	26	20
2021	0	0	0	0	0	0	26	20
2022	0	0	0	0	0	0	26	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Adatok hiányában szintén csak a sajtóban megjelentekre és a célcsoporttal foglalkozó civil szervezetek tapasztalataira alapozva azt mondhatjuk, hogy a nők bántalmazásának kérdése nincs benne a helyi köztudatban. A bántalmazott nők nem ismerik a támogatási lehetőségeiket a városban, nem tudják kihez, milyen szervezethez tudnak fordulni, szégyenként élik meg a bántalmazást. A családsegítő szolgálat kliensei gyakran azt panaszolják, hogy a családon belüli erőszak a hatóságok által nem megfelelően kezelt, nincsenek protokollok, gyakran csak akkor intézkednek a rendőrök, ha már „vér folyik”.

A családon belüli erőszak „kezelése”, illetve megelőzése, vagy a rászorultak segítése mindig is fontos volt, ám sokáig a társadalomban ezt „családi belügyként” kezelték. Változás ezzel kapcsolatban 2004. május 1. hazánk EU-csatlakozása után történt, mivel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 1582 (2002) számú ajánlásában kifejtette, hogy a családon belüli erőszak fizikai bántalmazásként, nemi erőszakként, fenyegetésként és megfélemlítésként egyaránt megnyilvánulhat. Felszólította a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a családon belüli erőszak áldozatainak ingyenes jogi tanácsadásról, az áldozatoknak nyújtandó pszichológiai és pénzügyi segítségről, az áldozatok hatékony védelméről a sérelem elkövetése után és a jogi eljárás alatt, az áldozatokkal foglalkozó nem- kormányzati szervezetek támogatásáról és megfelelő szakemberek képzéséről.

A családon belüli gyermek, vagy házastárs (többnyire feleség) bántalmazás legnagyobb része latens marad, a legtöbbször ez a pont a sértett-bántalmazott szégyenérzete miatt nem kerül nyilvánosságra, vagy nem válik ismertté még a közeli hozzátartozók és szűkebb környezet számára sem.

Fentiek alapján ki kell alakítani egy diszkrét jelzőrendszert annak érdekében, hogy az esetleges családon belüli erőszak a rászorulóknak védelme érdekében beavatkozást eredményezhessen. A jelzőrendszerben a gyermekjóléti szolgálat, a védőnői, háziorvosi hálózat, az iskolai gyermekvédelmi felelősi kör, egyéb civil szervezetek (egyház is) komoly szerepet kaphat. Fokozottan veszélyeztetettek az idősek, a nők, a gyermekek, a hajléktalanok, vagy munkanélküliek is.

Kiemelt hangsúlyt kell kapnia a nők tájékoztatásának, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáinak (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal) megteremtésének.

A fenti célkitűzések megvalósítása az iskolavédőnői ellátás szintjén már megkezdődik, hiszen az iskolai egészségfejlesztés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók már fiatal korban elsajátítsák az egészséges kapcsolatok kialakításához szükséges érzelmi, kommunikációs, konfliktuskezelő ismereteket és készségeket.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Településünkön nincs anyaoththon, családok átmeneti otthona.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. A nők szerepét a helyi közéletben egyrészt a politikai döntéshozatalban való szerepük, másrészt a civil közéletben tudjuk leginkább bemutatni. Siklós Város Önkormányzat képviselőinek száma a 2015-2019-es ciklusban 11 fő, ebből 2 fő nő. A 2019-2023-as ciklusban pedig a 8 fős testületből 1 fő nő. Ez azt jelenti, hogy a városi döntéshozatalban kevésbé érvényesülnek a nők és férfiak azonos jogai.

Jelenleg a Siklói Közös Önkormányzati Hivatal vezetői körében már jobb a helyzet, az osztályvezetők közül 2 nő és 2 férfi van. A Hivatal jegyzője, vezetője szintén nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A városban női esélyegyenlőséggel foglalkozó, a nők érdekeit képviselő civil szervezet, a Nők Együtt Sikeresen Egyesület 2020-ban alakult meg. A városban több korcsoport által használt közösségi teret újítottak fel, pl a védőnői, gyermekorvosi kültéri várótermet, a Tenkesaalja Nyugdíjas Klub (Máriagyűd) kültéri közösségi terét. Visszatérő, nőket célzó rendezvényük a női borászokat bemutató Nők a Magyarországi Borvidékeken Konferencia, mely 2024 őszén immár harmadszor kerül megrendezésre.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A családon belüli erőszak sokszor látens marad, az esetek számáról nincsenek adatok. A bántalmazott nők nem ismerik a támogatási lehetőségeiket a városban, nem tudják kihez, milyen szervezethez tudnak fordulni, szégyenként élik meg a bántalmazást.	Kampány indítása a nők (az áldozatok) védelméért. Segítségnyújtási lehetőségek minél szélesebb körben való „terjesztése”, média, plakát, szóróanyagok, védőnők, óvodák, egészségügyi intézmények, szociális ellátások (önkormányzati és civilek) aktív bevonásával. Kiemelt hangsúlyt kell kapnia a nők tájékoztatásának, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáinak megteremtésének.
Szinte alig van lehetőség atipikus foglalkoztatási formában elhelyezkedni a városban. A helyi munkáltatói szemlélet nem családbarát.	Az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a munkavállalók és munkáltatók körében. A családbarát munkáltatói szemlélet népszerűsítése.
Jelenleg nincs közös összefogás, hálózatosodás a női érdekek, esélyegyenlőség érvényesítésének témakörében, nincs olyan civil szervezet, amely a nők esélyegyenlőségi programját tűzte volna ki célul. Alul reprezentált a nők képviselője a helyi önkormányzati döntéshozatalban.	1. Női gazdasági döntéshozókkal, női civil szervezetek vezetőivel kapcsolatfelvétel. Nők szerepének hangsúlyozása a politikai és gazdasági döntéshozatalban és a civil életben. 2. pályázati források feltérképezése, „nőprogramok” indítására.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az ENSZ 1991-ben elfogadott, idős emberekkel kapcsolatos alapelveiben az áll, hogy olyan idős politikákra van szükség, amely az egész élet során biztosítja:

- ✓ a függetlenséget,
- ✓ a részvételt,
- ✓ a gondoskodást,
- ✓ az önmegvalósítást,
- ✓ a méltóságot.

Az Európai Bizottság 2002 márciusában kiadott dokumentumában rögzíti, hogy „az idősödési politikáknak széles életpályát és a társadalomra kiterjedő közelítést kell elfogadniuk, figyelembe véve az ENSZ globális kezdeményezéseit és alapelveit”. Az uniós tagállamok elsődleges feladata az államadósság csökkentése, a foglalkoztatás javítása, ezen belül az idősök aktivitásának elősegítése, valamint a termelékenység növelése. Indokolt és elkerülhetetlen a nyugdíjrendszer, az egészségügy és a szociális ellátás rendszerének újragondolása, fejlesztése, e területek összehangolása, és minden olyan más terület középpontba helyezése, mely az idősödők és idősök életminőségét közvetlenül befolyásolja, így az élethosszig tartó tanulás, szabadidő eltöltés, önmegvalósítás, életöröm, esélyegyenlőség, valamint a nyitott és versenyképes informatikai gazdaság fejlesztése.

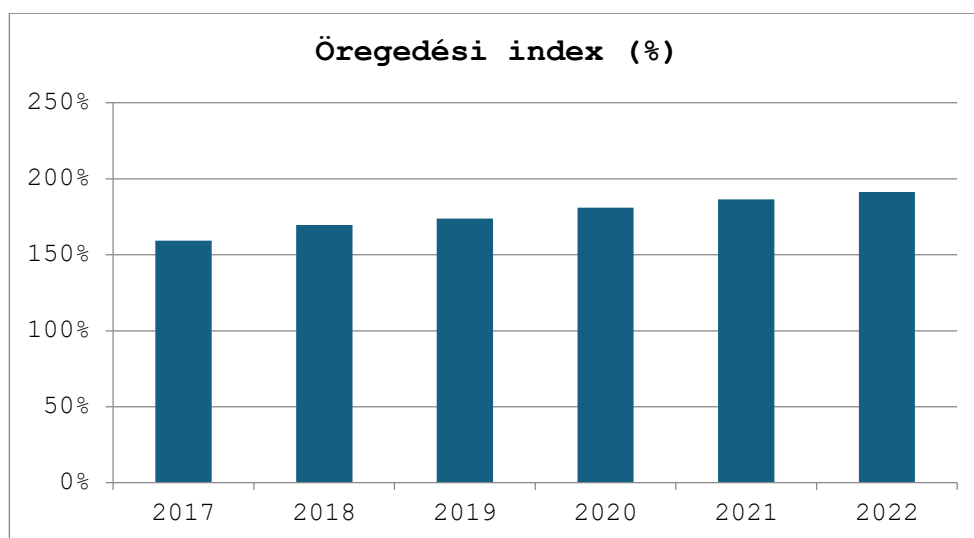
Az Európai Unió átlagéletkora jelenleg körülbelül 40 év, azonban 2060-ra 47 évre nő! Az EU 27-es tagállamokban az 55 évet betöltöttek és az 55 év feletti népességi aránya az 1990-ben jegyzett 25 %-ról 2010-re 30 %-ra nőtt. Becslése szerint 2060-ra eléri a 40 %-ot. Ez a tendencia valamennyi EU országban számos problémát vet fel: a szociális rendszerek teljes átstrukturálására van szükség, a nyugdíjrendszer, az egészségügyi hálózat szintén strukturális váltás előtt áll. Fel kell készülni a XXI. század egyik legnagyobb társadalmi-gazdasági kihívására az időskorú állampolgárok mennyiségi és minőségi összetételének ugrásszerű növekedésére. A Helyi Esélyegyenlőségi Program cél-feladatrendszere lehetőséget nyújt az időskorú lakossággal kapcsolatos szemlélet, gondolkodás, cselekvés paradigma váltására.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A megye többi településéhez hasonlóan Siklósnak is szembe kell néznie az előregedés problémájával. Városunkban a csökkenő lakosság mellett egy folyamatosan öregedő helyi társadalom képe rajzolódik ki. A következő táblázatban a 2017-2022-es évek kedvezőtlen adatai láthatóak. Siklós öregedési indexe 2022-re elérte a 191%-ot.

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2017	2 011	1 262	159,35%
2018	2 091	1 233	169,59%
2019	2 135	1 228	173,86%
2020	2 186	1 207	181,11%
2021	2 203	1 181	186,54%
2022	2 228	1 164	191,41%

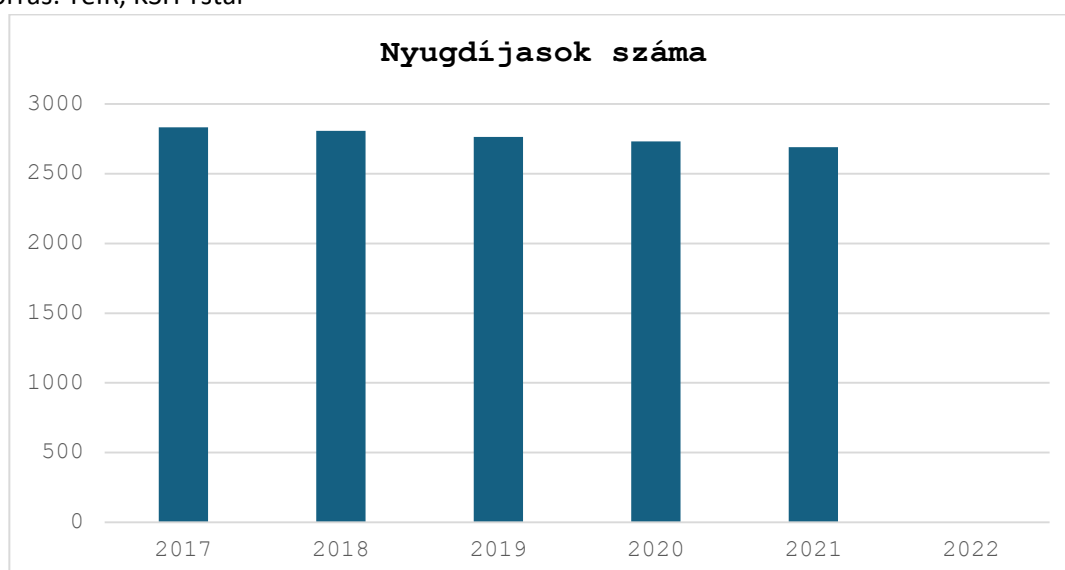
Forrás: TelR, KSH-TSTAR

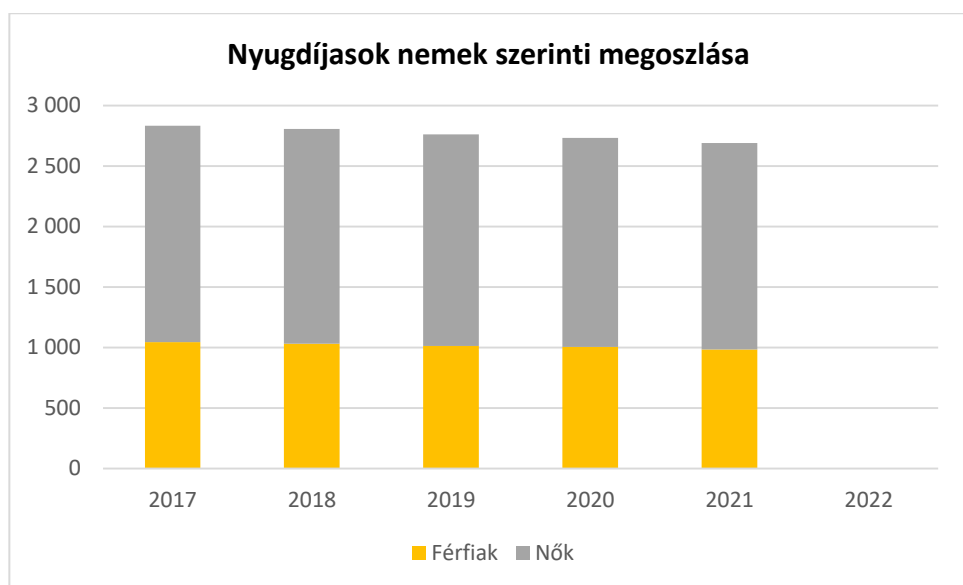
Az idős korosztály növekedésével párhuzamosan érdekes együtt vizsgálni a nyugdíjban részesülők adatait, melyben folyamatos csökkenés látható. Érdeemes lenne kutatni, hogy ez a két eltérő tendencia miből következhet.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2017	1 044	1 790	2834
2018	1 031	1 776	2807
2019	1 012	1 751	2763
2020	1 004	1 729	2733
2021	985	1 705	2690
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

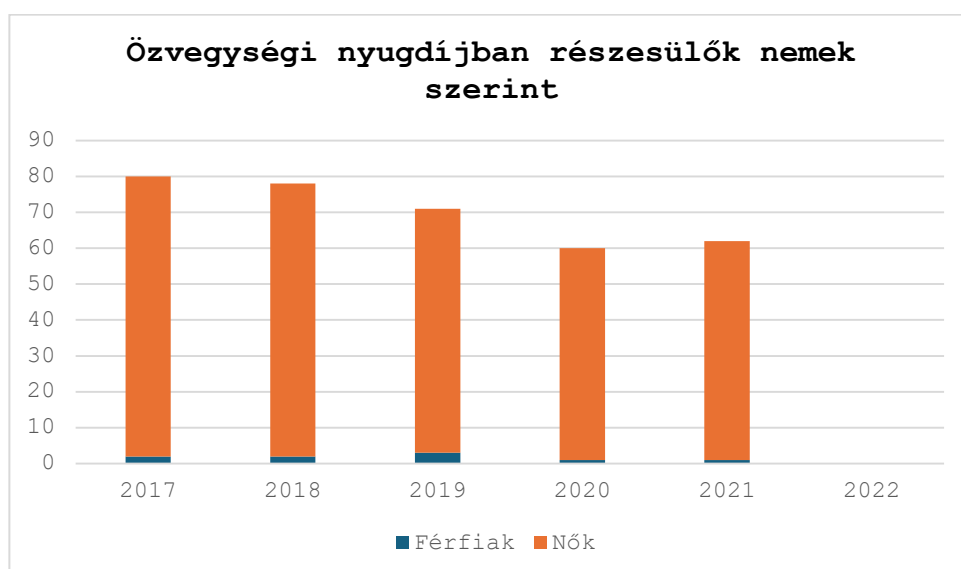
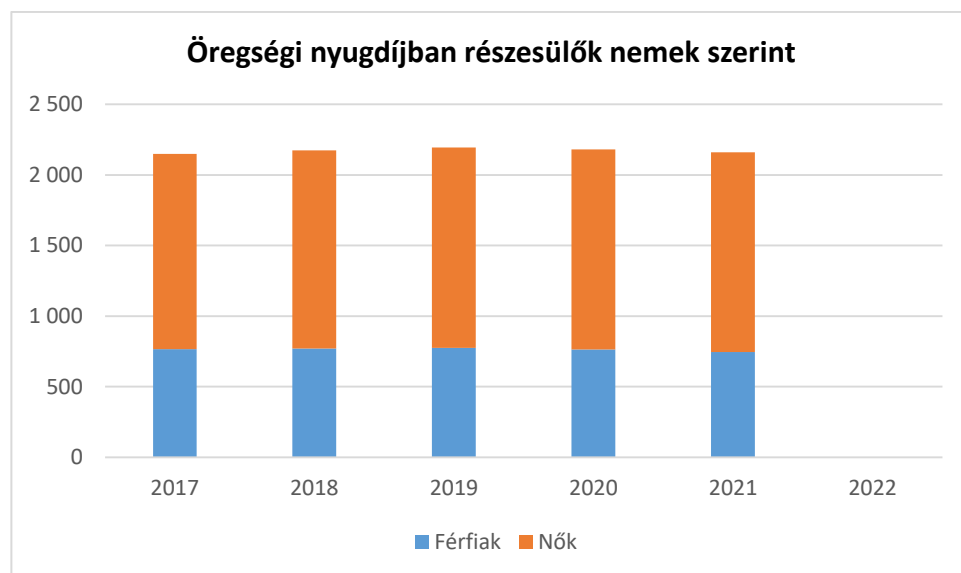
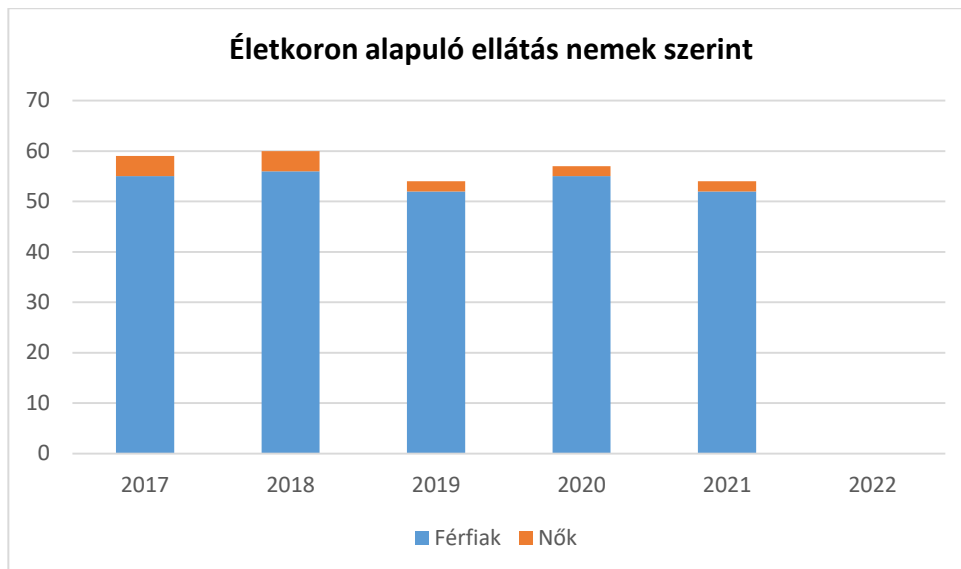
38. ábra: Nyugdíjasok száma

Ha nemek szerint vizsgáljuk a nyugdíjas korosztályt akkor egy rendkívül dinamikus, folyamatos női többséget láthatunk. Ennek magyarázata részben biztosan az, hogy a nők születéskor várható élettartama Magyarországon magasabb, mint a férfiaké. De a Siklóson látható többségnek biztosan van egyéb magyarázata is, mert nagyon nagy a különbség a nők javára.

Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők szám	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2017	55	4	765	1 383	2	78	9
2018	56	4	770	1 403	2	76	9
2019	52	2	774	1 421	3	68	11
2020	55	2	763	1 417	1	59	12
2021	52	2	745	1 416	1	61	9
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	10

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- ✓ növekszik az átlagéletkor,
- ✓ magasabb a középkorúak halandósága,
- ✓ nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”)
- ✓ csökken vagy stagnál a születések száma
- ✓ előregedő társadalom

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasságok, és növekszik az özvegyek aránya. Városunkban az egyedül élő idősek aránya igen magas. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önállósági képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Az elmúlt években az időskorúak esetében egy új folyamat indult el – igaz még csak kevés számban. Egyre többen igénylik a betegségeket megelőző szűrővizsgálatokat, az aktív időskort jellemző szellemi, fizikai, mentális frissesség megőrzését, az életen át tartó tanulás fontosságát, a minőségi időskor megélését. Ugyanakkor sajnálatos tényként kell megállapítani, hogy az időskorú népességben belül is növekszik a szegénység, a mélyszegénység, különösen az egyedül élő, kevés nyugdíjjal rendelkezők esetében. Különösen nagy gondot jelent a gyógyszerek beszerzése, a korábbi nagyobb lakásban való maradás esetén a rezsiköltség, de jelentkezik az ételmezés és a ruházat biztosítása terén is a forráshiány.

Az időskorú népességben belül külön kell hangsúlyozni a demenciával élők csoportját, akiknek aránya a népességben belül szintén folyamatos emelkedést mutat. Az ő ellátásuk, az igényeiknek megfelelő szolgáltatási rendszer kialakítása a jövőben egyre nagyobb feladatot fog jelenteni. A demencia kórképek jelentősége világszerte növekszik. Előfordulása az öregedő társadalmakban a kor előrehaladtával exponenciálisan nő. Prevalenciája 60 éves korban 1%-ra, míg 85 éves korban több, mint 20 %-ra tehető. Leggyakoribb oka az Alzheimer-kór.

A WHO előrejelzése szerint 2030-ra megduplázódik, 2050-re megtriplázódik a demenciával élő betegek száma a világon. Magyarországon a fellelhető epidemiológiai tanulmányok szerint 100.000-500.000 demens beteget tartanak nyilván, de számuk valószínűleg alulbecsült. A betegek ellátása óriási teher a családnak, a gondozó családtagoknak és óriási költség a társadalomnak. (Dr.Heim Szilvia)

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) *idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;*¹⁵

Hazánkban jelentősen nőtt az utóbbi években a 65 éves vagy annál idősebb foglalkoztatottak száma. 2015-ben közel 35 ezer 65–74 év közti foglalkoztatottat tartott számon a KSH, míg 2022-ben már közel 110 ezren dolgoztak ebből a korosztályból, vagyis több mint háromszorosára nőtt a létszámuk. Amennyiben az adatokat nemek szerinti bontásban vizsgáljuk, Magyarországon – a nemzetgazdasági szintű trendhez hasonlóan – a 60 év feletti férfiak nagyobb arányban dolgoznak, mint a nők, bármely korosztályt is vizsgáljuk. Mivel az utóbbi években meghatározóvá vált a

¹⁵ Fejezet forrása: <https://index.hu/gazdasag/geocompass/2023/09/11/nyugdij-idosek-foglalkoztatasi-munkaeropiac-elony-fizetes/>, szerző: Erdélyi Nóra

munkaerőhiány a piaci kereslet-kínálati viszonyok területén, egyre több munkáltató fedezi fel mind a verseny-, mind a közsférában a nyugdíjkorhatárt átlépő, de dolgozni szándékozó idős korosztályban lévő lehetőséget. Az idősebb korosztály számos tagja érheti úgy el az öregségi nyugdíjkorhatárt, hogy közben jó fizikai és mentális állapotnak örvend, így tovább tud dolgozni. Ennek egyéni, vállalati, társadalmi és gazdasági szinten is több előnye van. Egyebek mellett a nyugdíj mellett dolgozók a munkájuk révén tovább megőrizhetik fizikai és mentális egészségüket, a munkáltatók lojális, kevésbé mobilis szakembereket tarthatnak meg, akik tudásuk és tapasztalatuk átadásával a humántőke felhalmozásához, gyarapításához is hozzájárulnak mind vállalati, mind nemzetgazdasági szinten. További gazdasági előnyökhöz tartozik a munkaerőhiány és az idősödő társadalom által okozott problémák enyhítése, a GDP-termeléshez való hozzájárulásuk.

Magyarországon a versenyszférában semmi megkötés nem tiltja vagy korlátozza a nyugdíjkorhatárt elért személyek foglalkoztatását, vagyis annyit dolgozhatnak és kereshetnek, amennyit tudnak és akarnak. Ezzel szemben a közsférában – néhány kivételtől eltekintve – a nyugdíjkorhatárt elért közalkalmazottaknak, közszolgálati tisztviselőknek választaniuk kell a nyugdíj vagy a munka között. A nyugdíjasok foglalkoztatását ösztönző fontos tényező, hogy 2019. január 1-jétől a nyugdíjas munkavállaló keresetét kizárólag a 15 százalékos személyi jövedelemadó terheli, foglalkoztatása járulégmentes.

Továbbá érdemes és fontos megemlíteni a hazai nyugdíjrendszerrel kapcsolatban egy speciális, korkedvezményes nyugdíjba vonulási lehetőséget, mégpedig a Nők40, mely magyar sajátosságnak számít. Ennek keretében a nők 40 év jogosultsági idő után elmehetnek nyugdíjba (a 40 év szolgálati időbe beleszámít a munkában töltött idő, illetve a gyermeknevelés évei is). A KSH 2023-as adatai szerint 2022-ben közel 28 ezer nőnek állapították meg a korkedvezményes nyugellátást, míg 2012–2022 között 310 ezren vették igénybe a kedvezményt.

Azt, hogy a 65 év felettek milyen szektorokban helyezkednek el, piaci információkból, elsősorban nyugdíjas szövetkezetek adataiból tudhatjuk meg. A szövetkezetek keretein belül fellelhető munkák a leggyakrabban a (kis)kereskedelmi vagy a termelői szektorba (feldolgozóiparban) tartoznak, például bolti kisegítő, eladó, üzemekbe csomagoló, összeszerelő részlegen foglalkoztatnak nyugdíjast. Ezekben a szektorokban gyakoribb ugyanis a rugalmas, részmunkaidős foglalkoztatás. Továbbá jellemző a humán egészségügyi és szociális ellátás, valamint az oktatás területén is a nyugdíjas munkaerő foglalkoztatása.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	556	529	580	547	478	414
41-45 év (TS 042)	Fő	69	56	71	62	51	37
	%	12,41%	10,59%	12,24%	11,33%	10,67%	8,94%
46-50 év (TS 043)	Fő	85	68	74	67	60	52
	%	15,29%	12,85%	12,76%	12,25%	12,55%	12,56%
51-55 év (TS 044)	Fő	60	65	64	62	50	57
	%	10,79%	12,29%	11,03%	11,33%	10,46%	13,77%
56-60 év (TS 045)	Fő	62	53	60	67	56	45
	%	11,15%	10,02%	10,34%	12,25%	11,72%	10,87%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	38	45	51	63	66	69
	%	6,83%	8,51%	8,79%	11,52%	13,81%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) *tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;*
Adatok hiányában nem tudunk ilyen információt Siklósról.

c) *hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.*
Adatok hiányában nem tudunk Siklóson ilyen jelenségről.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

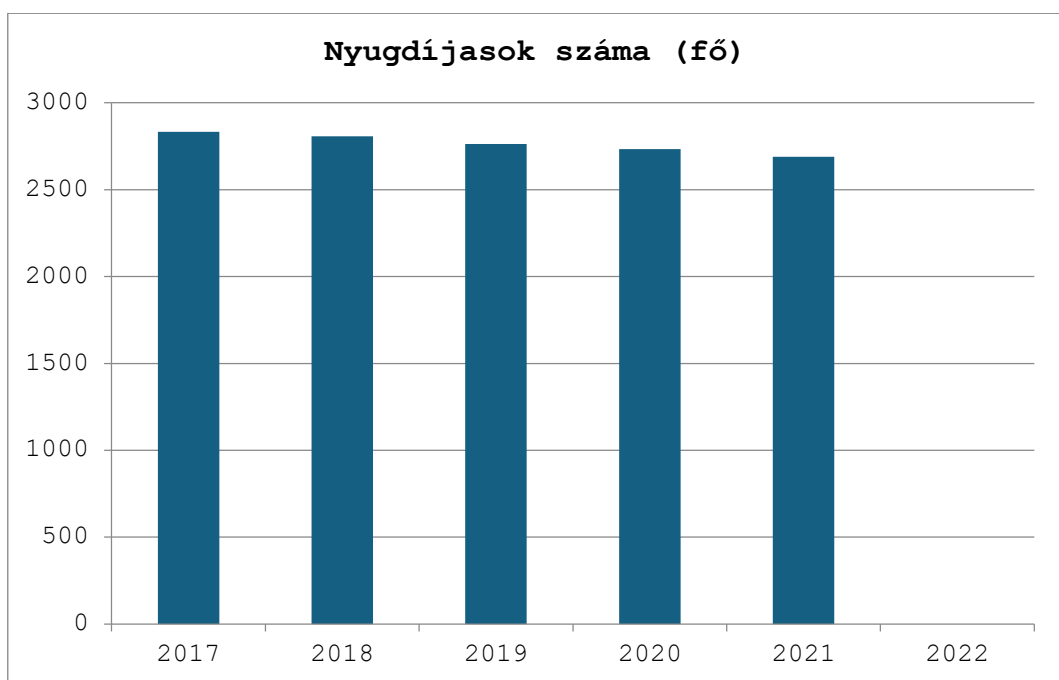
A különböző szolgáltatások modernizációja, a társadalmi bevonódás előmozdítása az idősügyi területén is időszerűvé vált. A növekvő élettartam hatással van a különböző ellátó és szolgáltató rendszerekre, a megnövekedett életkorból adódó kihívásokra stratégiai fel kell készülni. Olyan flexibilis és hatékony idős-politika kialakítása szükséges, mely épít a társadalom, illetve a szolgáltató és humán-védelmi rendszerek résztvevőire, így a szolgáltatásokat igénylők szükségleteire és véleményére. Olyan ellátórendszerre van szükség, amely mindenki számára hozzáférhetően, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat biztosít, folyamatos és megbízható módon. Az időskorúak számára világossá kell tenni, hogy jelenleg a szolgáltatások milyen köré áll rendelkezésükre. Az idősebb személyeknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése).

A Siklósi Térségi Könyvtár és Ismeretközpont biztosítja az információhoz való hozzáférést a könyvtáron belül, az idősebb, mozgásában akadályozott személyeknek házhoz viszi a könyveket, folyóiratokat.

a) *az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;*

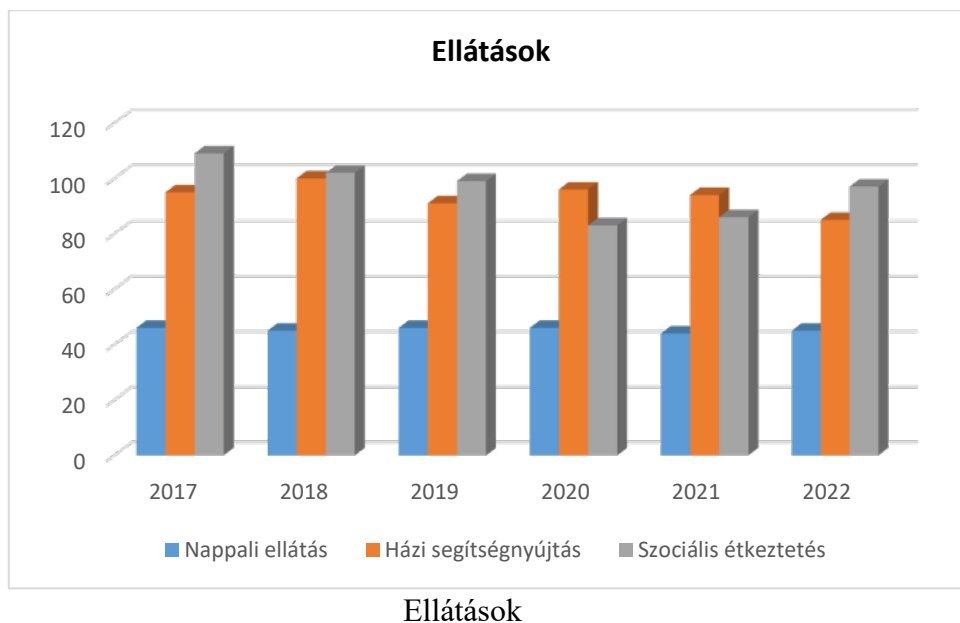
Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	1044	1790	2834
2018	1031	1776	2807
2019	1012	1751	2763
2020	1004	1729	2733
2021	985	1705	2690
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	Szociális étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	fő	fő
2017	2 011	46	95	109
2018	2 091	45	100	102
2019	2 135	46	91	99
2020	2 186	46	96	83
2021	2 203	44	94	86
2022	2 228	45	85	97

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az idősok jelenlegi egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférését az alábbiakban ismertetjük:

A településen az alábbi szociális alap- és szakszolgáltatások érhetőek el az idős korosztály részére

➤ **Idősok otthona**

Siklós Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2017. november 30. napján tartott ülésén arról döntött, hogy a Siklósi Mikrotérségi Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás (a továbbiakban: Társulás) fenntartásában működő Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Idősok Otthona feladatát nem intézményfenntartó társulásban történő részvétellel, hanem intézményt működtető fenntartóval létrejött megállapodás, illetve ellátási szerződés megkötésével kívánja ellátni. Az önkormányzat a fenti feladat ellátását és a feladat ellátását szolgáló ingatlan és ingó vagyonelemek eladását közbeszerzési eljárás keretében hirdette meg. A nyertes ajánlattevő Centomilla Kft. 2019. január 1-től látja el a feladatot.

Az Idősok Otthona céljai, feladatai: Olyan idősok emberek ellátása, akik szociális helyzetük miatt fizikai, mentális állapotukra tekintettel ápolásra, gondozásra szorulnak. Pszichiátriai- és szenvedélybetegek az Idősok Otthonában nem helyezhetők el.

Az intézmény a HEP elfogadásakor 160 fő idős ember részére nyújt ápolást, gondozást, tartós szakosított ellátást a határozatlan idejű működési engedély alapján.

Az intézmény lakókörnyezetben helyezkedik el, gépjárművel, tömegközlekedéssel is viszonylag jól megközelíthető, mégis csendes helyen található, párszáz méterre a Máriagyűdi Kegyhelyhez, ideális környezetet teremtve a lakóink számára.

Az otthon környezete rendezett, parkosított, a biztonságos közlekedést a járdák, korlátok, rámpák segítik. Az otthonnak helyet adó épület megfelel a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló, 1998. évi XXVI. törvény előírásainak. Rendelkezik lifttel,

kapaszkodók segítik az akadálymentes közlekedést, valamint mozgáskorlátozott WC és mozgáskorlátozott zuhanyzó is biztosítva van.

Az intézmény jelenleg három gondozási részlegén 74 lakószobával, illetve hét, kétszemély ellátására alkalmas apartmannal rendelkezik. A szobák jellemzően két személy ellátására alkalmasak, részben saját fürdőszobával WC-vel rendelkeznek, azonban a jogszabályokban meghatározott számú közös használatú mellékhelyiségek rendelkezésre állnak.

Az intézménybe való bekerülés kérelem beadásával indul, a nagy számú jelentkező miatt azonban jelenleg várólistán tudják rögzíteni az elhelyezési igényeket. Aktuálisan 51 elhelyezési kérelmet tartanak nyilván. Egyre nagyobb igény mutatkozik az idős otthoni ellátás iránt, és ez kapacitásbeli gondokat okoz Máriagyúdon.

Az ellátási igények elbírálása aszerint történik, hogy a gondozási szükséglet értékelő lapon pontozás alapján a kérelmező gondozási igénye a napi négy órát meghaladja-e. A 80 év feletti egyedül élő, kérelmet benyújtóknál a gondozási szükséglet vizsgálata nem szükséges. Az intézményben lakók átlag életkora 80,4 év, ezen belül megfigyelhető, a férfiak alacsonyabb létszáma, mely megfelel az országos demográfiai mutatónak mely 2023-ban a férfiak tekintetében 73,39, a nőknél pedig 79,58 év volt.

A lakók nemek szerinti megoszlása (2024. augusztus)

NEM	FŐ
NŐ	117
FÉRFI	43
ÖSSZESEN	160

Lakóink életkor szerinti megoszlása:

KOR/ ÉV	NŐ	FÉRFI	ÖSSZESEN
50-59	2	2	4
60-69	6	8	14
70-79	24	13	37
80-89	71	16	87
90-95	13	4	17
100-	1	0	1
ÖSSZESEN	117	43	160

Demenciában szenvedő lakók száma jelenleg 126 fő, mely az összes bent élő idős számhoz viszonyítva igen magas arányt tesz ki. Ez annak is köszönhető, hogy a demenciában szenvedő beteg nagyon nagy terhet tesz a családok vállára, és a betegség súlyosbodásával a megnövekedő terhet a hozzátartozók már nem tudják vállalni, így ekkor gyakran fordulnak az idősotthoni ellátási forma felé. Tapasztalatok szerint folyamatosan növekedő tendenciát mutat a demens ellátás iránti igény, mely az ápolást gondozást nyújtó intézmények számára is újabb kihívást jelent, mind személyi és tárgyi feltételek vonatkozásában is.

➤ Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Idősek Klubja

Idősek, demenciában szenvedő betegek nappali ellátása

A nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időszerűak, továbbá egészségi okok miatt a 18. életévét betöltött személyek napközbeni gondozását szolgálja.

Siklóson a gondozotti létszám 45 fő, ebből 15 fő demens személy ellátását biztosítják.

Fizikai ellátás során, lehetőséget biztosítanak az étkezésen kívül a saját ruhanemű mosására és személyi higiénéire. Pszichés gondozás keretében cél az ellátást igénybevevők kiegyensúlyozott, nyugodt, nyílt családi légkör biztosítása. Foglalkoztatási és kulturális programok elsősorban a gondozottak igényeihez igazodnak. A kulturális, ismeretterjesztő, szórakoztató rendezvények havi foglalkoztatási tervek alapján rendszeresek a tagok által kedveltek. Népszerűek a különböző alkalmakhoz kapcsolódó, évente többször megrendezésre kerülő bálók, kirándulások.

Az intézmény nyitvatartási rendje:

Hétfőtől - csütörtökig 7:15 - 15.45-ig

Pénteken 7.15 - 13.15-ig

A nappali ellátás a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időszerűak napközbeni gondozására szolgál. Saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, közösségi, szabadidős, kulturális, kreatív programokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

A demens személyek nappali ellátása a nappali ellátás részeként történik.

A nappali ellátás a szakmai rendeletben megfogalmazott, illetve a szakmai programban előírt szolgáltatási elemeket biztosítja az igénybe vevők részére:

- tanácsadás,
- készségfejlesztés,
- háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás,
- étkeztetés,
- esetkezelés,
- felügyelet,
- gondozás
- közösségi fejlesztés szolgáltatási elemek szükség szerinti biztosítása

Cél az ellátást igénybe vevő személyek fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátásának biztosítása, testi – lelki aktivitásának fenntartása, fejlesztése, tartalmas és egyénre szabott napi programok szervezése, a szabadidő hasznos eltöltése, más szociális ellátásokhoz való hozzájutás segítése. Az Intézmény biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság számára egyaránt elérhető módon működjön.

A nappali ellátásban a HEP elfogadásakor 4 fő terápiás munkatárs és 2 fő gondozó látta el a szakmai feladatokat.

A nappali intézmény nyitva tartása:

Hétfő- csütörtök: 7:15 – 15:45

Péntek: 7:15 – 13:15

Az ellátottak száma a 2022.év során: 56 fő

- új felvettek száma: 12 fő
- megszüntettek száma: 11 fő

A megszűnés okai:

- intézménybe költözött: 2 fő
- egészségi állapota romlott: 4 fő (kórházba került, házi segítségnyújtás szolgáltatást veszi igénybe)
- egyéb ok: 5 fő

A nappali ellátásban az ellátottak életkor és nemek szerinti megoszlása (2022. 12. 31-én):

	Időskorúak		Demensek		Összesen
	Nő	Férfi	Nő	Férfi	
18-39 év		1			1
40-59 év	3				3
60-64 év					
65-69 év	5		4		9
70-74 év	7	1	5	2	15
75-79 év	2	1	9	1	13
80-89 év			2	1	3
90-x év	1				1
Összesen:	18	3	20	4	45

Időskorú: 21 fő

Demens: 24 fő

A nappali ellátást elsősorban időskorúak vették igénybe, 65. életévüket betöltött személyek, de egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyek is részesültek az ellátásban. Az ellátottak többsége egyedül vagy családban élnek, de napközben egyedül tartózkodnának otthon. Így az elmagányosodás, az egyedüllét elkerülése miatt keresik szolgáltatásainkat.

Itt is mint a többi szolgáltatásnál a női igénybe vevők – 38 fő – voltak lényegesen többen. A gondozottak részére folyamatosan segítséget nyújtottunk a hivatalos ügyek intézésében, a szakellátásokhoz való hozzájutáshoz (időpontok kérése, gyógyszerfelírás), tájékoztatást adtunk a pénzbeni szolgáltatásokról és szükség esetén segítettünk ennek ügyintézésben. Eü.-i ellátás keretében rendszeres vérnyomás – vércukor méréseket végeztünk.

Az idősek klubja lehetőséget nyújt a tisztálkodásra, fürdésre, a ruhaneműk tisztítására, szárítására. Ezt több alkalommal is igénybe vették, mint a klubtagok mint a házi segítségnyújtásban részesülő ellátottak is. Havi rendszerességgel az ellátottak igényeinek megfelelően szerveztünk pedikűr szolgáltatást, mely a jelentkezők részére önköltséges.

Az idősek klubja helyszínt ad a AA és az AE csoportok részére, akik a héti rendszerességgel tartottak összejevetelt. Szintén helyszínnel támogatja a speciális önszerveződő csoportokat, melyek előzetes bejelentkezés alapján vették igénybe klubunkat.

A klub szolgáltatásait a napi, rendszeres bejárók elsősorban 9.00-15.00 óráig veszik igénybe. A klubtagok egy része alkalmasszerűen jár be az intézménybe, elsősorban a meghirdetett programokra. A programokat a Klubban kihelyezett faliújságon, a klubtagok között létrehozott messenger csoportban hirdetik, illetve a Klub facebook oldalán. A klubtagok és a programok iránt érdeklődők visszajelzései és a látogatottsági adatok alapján elmondható, hogy a programok közül sokakat

vonzottak a kirándulások, különböző tematikájú vetélkedők, születés – és névnaposok köszöntése, de a legnagyobb sikere, mint minden évben a főzős, zenés, táncos rendezvényeknek volt.

Az elmúlt év programjait, foglalkozásokat igyekeztünk úgy összeállítani, hogy az ellátottak szellemi, fizikai aktivitását, meglévő képességeiket, készségeiket szinten tartsuk, esetleg valamilyen mértékig fejlesszük. Fontos volt, hogy olyan rendszeres tevékenységeket szerveztünk, amelyekben hasznosnak érezhetik magukat, lehetőséget kaphattak a kikapcsolódásra, szórakozásra és amelyek alkalmat adtak a közösségi kapcsolatok erősítésére.

Napi, heti rendszeres tevékenységek: mindennapi elfoglaltságok között a mentális állapotot, fizikai és szellemi képességeket javító tevékenységek, foglalkozások és játékok dominálnak. Naponta szerveznek az aktivitást segítő fizikai, mozgással kapcsolatos foglalkozásokat (torna, tánc). Rendszeresek a szellemi, szórakoztató foglalkozások: kártyajátékok, memóriajátékok, kvíz, szójátékok, ügyességi játékok, kreatív tevékenységű foglalkozások (dekoráció, ajándékok készítése), felolvasás (hírek, információk, horoszkóp), filmvetítés, zenehallgatás, az egyéni és csoportos beszélgetések, kóruspróbák.

Szociális étkeztetés

Az ellátás keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Az étkeztetéshez kapcsolódó szakmai feladatokat 1 fő szociális asszisztens látta el.

Szociális étkezésre hétfőtől péntekig van lehetőség, mely igénybe vehető:

helyben fogyasztással

elviteli lehetőséggel

lakásra szállítással (házi segítségnyújtásban részesülőknél biztosított)

Igénybe vevők száma a 2022. év során: 152 fő.

2022. év során: – új felvétel: 61 fő

– megszűnt: 50 fő

A 2022-es évben összesen 20.378 adag meleg étel került kiosztásra.

A szociális étkeztetést a legnagyobb arányban a megromlott egészségi állapotú, egyedülálló, a 65 év feletti idősebb korosztály vette igénybe. Nagy számban fordult elő, hogy az idősek más szolgáltatással (házi segítségnyújtás, nappali ellátás) együttesen vették igénybe a szociális étkeztetést. Nemek szerinti megoszlásban a női ellátottak voltak döntően többen.

Az étkeztetésben az ellátottak megoszlása (2022. 12. 31-én)

Szociális étkeztetés				
	helyben fogyasztás vagy elvitelre		lakásra szállítás	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
18-39 év	0	2		
40-59 év	5	2	1	1
60-64 év	4	3	0	0
65-69 év	7	8	3	0
70-74 év	3	7	3	3
75-79 év	6	1	8	2
80-89 év	8	3	8	2
90-x év	2	1	2	2
Összesen:	35	27	25	10
Mindösszesen:	62		35	

Összesen: Férfi: 37 fő

Nő: 60 fő

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális és szociális szükségleteinek kielégítése az önálló életvitel fenntartása érdekében biztosít ellátást a gondozott saját lakókörnyezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével.

A szolgáltatás keretében szociális segítség vagy – a szociális segítséget is magába foglaló – személyi gondozás nyújtható.

Szociális segítség keretében biztosított tevékenységek:

A lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés körében:

takarítás a lakás életvitszerűen használt helyiségeiben (hálószobában, fürdőszobában, konyhában és illemhelyiségben)

mosás

vasalás

A háztartási tevékenységben való közreműködés körében:

bevásárlás (személyes szükséglet mértékében),

segítségnyújtás ételkészítésben és az étkezés előkészítésében,

- mosogatás,
- ruhajavítás,
- tüzelő behordása kályhához, egyedi fűtés beindítása (kivéve, ha ez a tevékenység egyéb szakmai kompetenciát igényel),
- télen hó eltakarítás és síkosság-mentesítés a lakás bejárata előtt,
- kísérés

Segítségnyújtás veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában. Szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése

Személyi gondozás keretében biztosított tevékenységek:

A szociális segítség keretében biztosított szolgáltatások

- Az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása körében:
- információnyújtás, tanácsadás és mentális támogatás

- családdal, ismerősökkel való kapcsolattartás segítése
- az egészség megőrzésére irányuló aktív szabadidős tevékenységben való közreműködés
- ügyintézés az ellátott érdekeinek védelmében

Gondozási és ápolási feladatok körében:

- mosdatás
- fürdetés
- öltöztetés
- ágyazás, ágyneműcsere
- inkontinens beteg ellátása, testfelület tisztítása, kezelése
- haj, arcszőrzet ápolás
- száj, fog és protézis ápolás
- körömápolás, bőrápolás
- folyadékpótlás, étkeztetés (segédeszköz nélkül)
- mozgás ágyban
- decubitus megelőzés
- felületi sebkezelés
- sztomazsák cseréje
- gyógyszer kiváltása
- gyógyszer adagolása, gyógyszerelés monitorozása
- vérnyomás és vércukor mérése
- hely- és helyzetváltoztatás segítése lakáson belül és kívül
- kényelmi és gyógyászati segédeszközök beszerzésében való közreműködés,
- kényelmi és gyógyászati segédeszközök használatának betanítása, karbantartásában való segítségnyújtás
- a háziorvos írásos rendelésén alapuló terápia követése (a tevékenység elvégzéséhez való kompetencia határáig)

Siklóson 2 fő ápoló, 5 fő gondozó, összesen 13.728 óra időtartamban (melyből személyi gondozás 13.072 óra és szociális segítség 656 óra volt, ez utóbbi 731 látogatást jelent) látta el a feladatokat.

Az ellátási területen a gondozottak száma a 2022.év során 136 fő volt.

- új felvettek száma: 46 fő
- megszűntettek száma: 49 fő

A megszűnés okai: elhalálozás 17 fő, intézménybe költözés 5 fő, kórházba került, intézményi elhelyezésre vár 6 fő, egyéb ok: 21 fő (lemondta, elköltözött, átmenetileg kérte, felépült).

2022. 12. 31-én Siklóson összesen 78 fő vette igénybe a szolgáltatást, nemek szerinti megoszlása: 17 férfi, 61 női gondozott. Életkor szerinti tagozódásukat a következő táblázatból láthatjuk.

Életkor és nemek szerinti megoszlás – Siklós	Férfi/fő	Nő/fő
40-59 év	1	2
60-64 év	2	2
65-69 év	1	6
70-74 év	3	13
75-79 év	4	11
80-89 év	4	23
90 -x év	2	4
Összesen:	17	61

A házi segítségnyújtás adta lehetőségeket elsősorban az idősebb korosztály, az egyedül élők és különböző egészségi okok miatt rászorulóknak vették igénybe. A szolgáltatásban részesülők több mint kétharmada 70 év feletti, többségük egyedül élő. A házi segítségnyújtásnál az ellátottak nemek szerinti megoszlásában a nők vették inkább igénybe a segítségnyújtást. Az ellátottak 80%-a nő, míg a fennmaradó 20%-ot a férfi ellátottak tették ki. Az ellátottak között van, akik már 2014. óta (3 fő) veszik igénybe a házi segítségnyújtás szolgáltatásait. A gondozók munkavégzéséhez az intézmény kerékpárt biztosít. A gondozás gyakoriságát tekintve mindennapos, de van, akihez naponta több alkalommal is kijártak a gondozók.

A gondozók feladata sokrétű. Az ellátottnak a főbb tevékenységeket a mentális támogatás, ügyintézés (csekkek feladása, háziorvossal való konzultáció, beutalók időpontok kérése szakrendelésekre), bevásárlás, gyógyszerek felírása, kiváltása, adagolása, vérnyomás- és vércukor mérése, ebédszállítás tette ki. Ezek mellett más tevékenységekben is segítséget nyújtottak, mint a takarítás, mosdatás, fürdetés, bőrápolás, téli időszakban a tüzelő behordása, orvoshoz, rendelésre való kísérés, a családtagokkal való kapcsolattartás segítése.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Kulturális, közművelődési intézmények, mely az idősok számára is elérhetőek, akadálymentesek:
Siklós Térségi Könyvtár és Ismeretközpont: könyvtár, zenehallgatás, kulturális programok, internetezési lehetőség

Siklósi Vár: múzeum, színház, kulturális rendezvények

Továbbá adott a szabad vallásgyakorlás lehetősége. Nincs használható adat arra vonatkozóan, hogy az idősok milyen gyakorisággal vesznek részt a kulturális eseményeken, programokon. Személyes tapasztalat, hogy a belépőjegyes programokon csak kis számban tudnak részt venni.

c) idősok informatikai jártassága;

Nincs információnk az idősok informatikai jártasságáról.

d) a generációk közötti programok.

Nincs információnk az idősok informatikai jártasságáról.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek esetében igen fontos a lehető legjobb egészségi állapot megőrzése. Ennek érdekében szűrővizsgálatok, egészségmegőrzésről szóló rendezvények szervezése folyik a városban, mely feladatból az idősek is kiveszik a részüket. Az intézkedési tervben rögzíteni kell azokat a tényleges feladatokat, amelyek az idős emberek aktivizálását, közösségbe való bevonását segíthetik.

Az idősek igényeit célzó programok tervezésénél az alábbi alapelveket kell érvényesíteni:

- ✓ Az emberek a korral mindinkább különböznek egymástól, nincs ún. egységes öregedési minta, de kimondható, hogy van egészséges öregedés – aktív minőségi időskor.
- ✓ Az idős emberek azért betegek, mert megbetegedtek, és nem azért, mert idősek.
- ✓ Az idősebbeknél való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek, személyre szabottan, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.
- ✓ Kiemelt kérdés a generációk szolidaritása szolgáltatásokon belül.

Siklós városában immár harmadik éve kerül megrendezésre az **idősek világnapja** alkalmából (október1.) egy városi szintű zenés, vacsorás ingyenes este. Erre a 65 év feletti korosztályból mindenki meghívást kap. Évről évre többen érkeznek a rendezvényre, 2023-ban már 150 fő ünnepelt, szórakozott, táncolt együtt a városi sportszarnokban.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A Siklói Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió folyamatos felülvizsgálata, aktualizálása	Folyamatosan vizsgálni kell az helyi igényeket, kell a településen működő szociális alap és szakellátásokat, és ki kell jelölni az idősek esélyegyenlőségét biztosító további fejlesztési irányokat.
Sok az egyedül élő idős személy, egyre inkább jelentkezik az időskori elszegényedés. Az időskori demenciával élők aránya folyamatosan növekszik, romlik az időskori életminőség.	Közösségsszervezés, közösségfejlesztés, programok szervezése
Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához szükség esetén.	Az állandó, megszokott élettér megtartása. Családon belüli ellátás támogatása. Házi gondozás mennyiségi, minőségi fejlesztése, szakszerűségének növelése. Civil mozgalom bekapcsolása, önkéntesek bevonása. Helyi közösségi terek kialakítása, bővítése, működtetése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőtlenségek csökkentésében, a kirekesztés enyhítésében kulcsszerepük van a szociális szolgáltatásoknak. Ide tartozó feladat a szolgáltatásokhoz és ellátásokhoz való hozzájutás, esélyegyenlőségének biztosítása, a lakóterületen integrált formában történő ellátás szervezés a szociális és egészségügyi szolgáltatások összehangolásával.

Magyarországon a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. Magyarországon az 1997-ben született meg az épített környezet alakításáról és védelméről szóló LXXVIII. számú törvény, amely pontos meghatározásokat és követelményrendszert ad az épített környezet kialakításával kapcsolatban. Ez a törvény az Európai Unió Bizottsága által 1996-ban elfogadott "Az akadálymentesség Európai eszméje" című kézikönyv ajánlására épül, és az OTÉK (Országos Településrendezési és Építési Követelmények) ebben az ajánlásban rögzített műszaki követelményekkel került kiegészítésre. Ezek a műszaki előírások elsősorban középületek, közszolgáltatást nyújtó épületek kialakítására vonatkoznak, és elsősorban a mozgásukban korlátozottak igényeit veszi figyelembe.

Az Európai Fogyatékosügyi Koncepció (2011–2021 időszak) prioritásai a következők voltak:

- Egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása mindenki számára az oktatás területén, különös tekintettel a támogató környezet megteremtésére, figyelembe véve a speciális nevelési szükségletből adódó igényeket. Kiemelt területként kezelendő a korai életszakaszban megvalósuló oktatáshoz való jog biztosítása.
- Egyenlő bánásmód és egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása mindenki számára a foglalkoztatás területén, különös tekintettel a szakképzésre, a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésre, a munka, a munkahely megtartására és a munkakörnyezet ésszerű átalakítására, valamint a korrekt bérezésre és karrierpolitikára.
- Olyan szociális védelmi intézkedések bevezetése, amelyek megóvják a fogyatékos embereket az elszegényedéstől. Ez jelentheti az adózási rendszerek átalakítását éppúgy, mint az egyenlő eséllyel hozzáférhető környezet megteremtését szolgáló befektetéseket, beruházásokat.
- A tagállamok társadalombiztosítási és szociális szolgáltatási rendszereinek összehangolása annak érdekében, hogy azok elősegítsék a fogyatékos munkaerő szabad áramlását.
- A fogyatékos emberek önálló életvitelének elősegítése olyan szociális szolgáltatási megoldások bevezetésével, amelyeket a fogyatékos emberek és családjaik lakóhelyükön vehetnek igénybe. Ilyenek például a személyi segítséghez való hozzáférés biztosítása.

Ha az emberi teljesítőképességének korlátozottsága szempontjából közelítjük meg a kérdéskört 4 fő fogyatékosági csoportot különböztetünk meg: a mozgásukban-, a látásukban-, a hallásukban és beszédképességeikben, valamint az értelmi képességeikben akadályozott személyek csoportját.

Mozgásukban korlátozottak csoportján belül megkülönböztethetünk kerekesszékkal, bottal, mankóval, járókerettel közlekedő-, illetve kézsérült személyeket. A mozgásukban korlátozottak táborához tartoznak továbbá az adott szituáció, illetve egészségügyi és környezeti hatások miatt mozgásukban időszakosan korlátozott emberek, például begipszelt lábú/kezű emberek, a kismamák, a babakocsival közlekedő szülők, az idős emberek.

A látásukban korlátozott személyek csoportján belül megkülönböztethetünk gyengénlátó-, illetve vak embereket. Látásképességeikben időszakosan korlátozottak lehetnek a vizuálisan túlterhelt körülmények között dolgozók, színes fénnel vagy erősen, illetve gyengén megvilágított környezetben közlekedők továbbá a szem csökkent adaptációs és akkomodációs képességével bíró idősök.

A hallás- és beszédképességeikben korlátozott emberek csoportjába a nagyothalló és a siket emberek tartoznak, de ide sorolhatjuk azokat a személyeket is, akik figyelmét több hangforrás köti le, illetve akik zajos környezetben dolgoznak. Számukra is nagy nehézséget jelent az épületekben és azok környezetében történő tájékozódás, az információszerzés, de legfőképpen a kommunikáció.

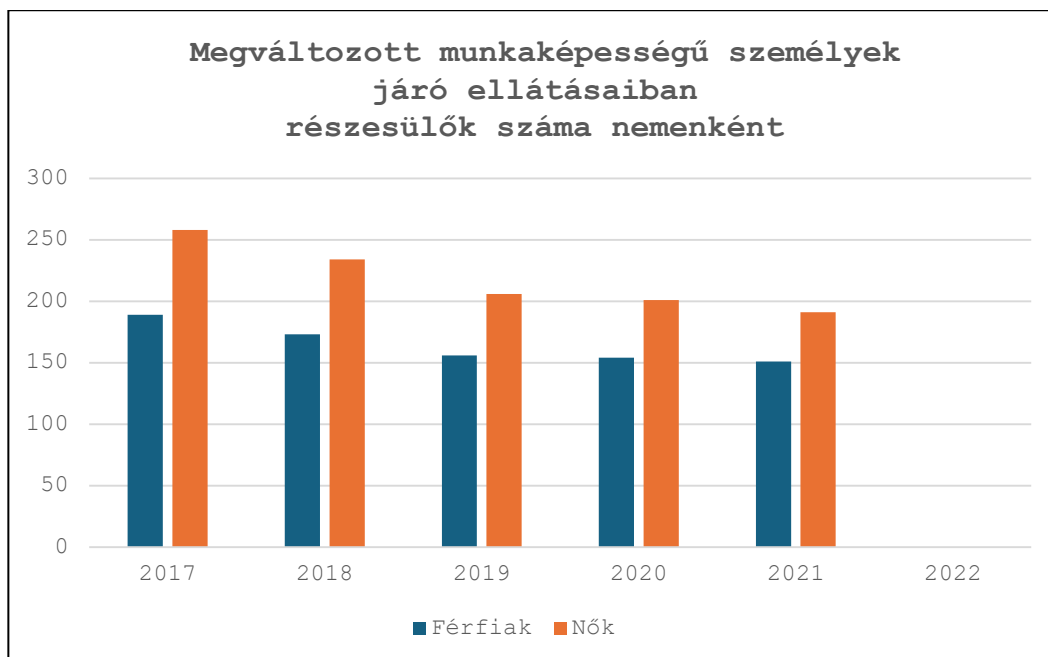
Az értelmileg akadályozott emberek csoportján belül szintén széles a spektrum. Az értelmiképességeik (pl. koncentrációképesség, rendszerező képesség, problémamegoldó és döntéshozó képesség, rövid és hosszú távú memória, nyelv megértése) teljes mértékű használatában korlátozottak lehetnek a korlátozott műveltséggel rendelkező egyének, idősök, a kimerült, illetve stressz miatt tevékenységükben zavart egyének, valamint betegségek következtében korlátozott felfogóképességgel, memóriával, koncentrációs képességgel rendelkező egyének.¹⁶

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - nők	Összesen
2017	189	258	447
2018	173	234	407
2019	156	206	362
2020	154	201	355
2021	151	191	342
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

¹⁶ <https://docplayer.hu/1858221-Fogyatekosok-eselye-kozala>

a) *fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;*

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint, a fogyatékossgal élő személyek 9%-a foglalkoztatott, míg ugyanez az adat 37,8% az egészséges emberek tekintetében. Az Európai Unióban a fogyatékossgal élő személyek 42%-a dolgozik, szemben a nem fogyatékos emberek 65%-ával. „A munkaerő-piaci részvétel lehetővé teszi, hogy az emberek gondoskodjanak saját megélhetésükről és teljesebb életet éljenek. A munka lehetővé teszi, hogy az ember megőrizze méltóságát és nagyobb függetlenségre tegyen szert.”

A fogyatékossgal élő emberek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapelveként rögzíti a rehabilitáció követelményét, és ezzel összefüggően a foglalkoztatás bővítését. E törvény, kötelező érvénnyel írja elő középtávon az Országos Fogyatékosügyi Program (10/2006. (II.16.) Országgyűlési Határozat), illetve ez alapján, rövid távú Kormány Intézkedési terv készítését a mindenkor Országgyűlés és a Kormány számára, melyeknek része a foglalkoztatás bővítésére irányuló program is.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők helyzetét különösen megnehezíti az alacsony iskolai végzettség, illetve a szakmai ismeretek hiánya. Bizonytalanok, nem minden esetben önellátóak, képtelenek döntéshelyzetben helytállni, kell melléjük valaki, aki felkarolja, támogatja őket. Képesek a fejlődésre, tanulásra, de sok esetben nincs meg a megfelelő családi, pénzügyi és szociális háttér. Sok esetben a lakóhelyüktől távol érhető el az a képzési helyszín, ahol elsajátíthatnának egy-egy alap képzettséget, mellyel munkát vállalhatnának.

Siklóson telephellyel rendelkezik a **Tenkes-Térségi Foglalkoztató Kft.**, mely a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával működik. Négy vármegyében, 8 telephelyen dolgoznak.

Céljuk: „egészséges és megváltozott munkaképességű munkavállalóink részére, olyan folyamatosan fejlődő munkahelyet biztosítani, ahol lehetőségük nyílik a biztonságos foglalkoztatásra és képességeik fejlesztésére. A textilfonalak és fém dörzszik gyártása, valamint az egyéb feldolgozóipari és csomagoló tevékenységeink mind magas színvonalon, modern eszközökkel történnek. Szakembereik segítő szolgáltatásai és munkahelyi képzéseink révén biztosítják, hogy a tranzitálható megváltozott munkaképességű munkavállalóik, a nyílt munkaerő piacon is helyt álljanak. Ehhez olyan munkakörnyezetet biztosítanak, mely alkalmas munkavállalóik speciális igényeinek kielégítésére” (<https://mmk-allas.hu/>). A cég 2013-ban alakult újjá. Megnyitották vokányi és beremendi fióktelepeiket, ahol csomagolási bér munkákat végzik. Bácsalmáson textilszálak fonását is megvalósították, majd 2015-ben a fonalgyártás kapacitásbővítését követően a mohácsi fióktelepre költöztették a textilüzemüket. 2017-ben Bácsalmáson elindították a fémdörzszik alapanyagának, Sellyén a késztermék gyártást. Munkavállalóink létszámát tekintve 2013-ba mintegy 40 főt foglalkoztattak, 2018-ban meghaladták a 200 főt, így a térség egyik meghatározó foglalkoztatója lett.

Siklóson elsősorban ipari segédmunkát, egyszerű fizikai betanított feladatokat végeznek, 4 és 6 órás munkarendben.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok. Siklóson a fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató szociális alapszolgáltatásokat a Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ biztosítja. Ellátási formák:

- ✓ szociális étkeztetés
- ✓ házi segítségnyújtás

2022. január 1-től új szolgáltatási elem került a kijelölt család-és gyermekjóléti központokhoz. Az intézményben havi rendszerességgel ügyfélfogadást tartanak a fogyatékoságügyi tanácsadók.

A fogyatékosügy tanácsadók feladata, hogy pontos és releváns információkkal lássa el az érdeklődőket, személyesen, telefonon és e-mailben is. A tanácsadók együttműködnek a család- és gyermekjóléti központok szakembereivel. Kapcsolatot tartanak a család- és gyermekjóléti szolgálatokkal, továbbadják az aktuális fogyatékosügy ismereteket. Megismertetik a helyi szervezeteket, intézményeket és szakembereket a tanácsadó szolgálattal, hálózattal.

Ezek felül a súlyosan-halmozottan sérült gyermeket nevelő szülők számára egy helyi közösség életre hívása és támogatása is a fogyatékosügy tanácsadók feladata, úgynevezett SHS klubok működtetésével.

A Magyar Kolping Szövetség Támogató Szolgálata egyházi fenntartásban támogató szolgálatot működtet a településen. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete 1978-as megalakulása óta a Baranya megyében élő mozgáskorlátozottak – mintegy tízezer fő – és családjaik érdekében tevékenykedik, képviseli és védi érdekeiket. Az egyesület – 1998-tól közhasznú szervezetként – tíz, kistérségekhez kapcsolódó helyi csoportban, köztük Siklóson is, végzi munkáját, az MBE alapszabálya szerint, küldöttközgyűlésének elvi irányításával, amely a választott elnökség munkájában manifesztálódik. Az egyesület kiemelt feladatának tekinti a hátrányos helyzetű, a fogyatékkal élő és ezen belül különösen a mozgáskorlátozott honfitársaik munkavállalásának elősegítését, ennek érdekében több munkáltatóval, köztük rehabilitációs cégekkel áll kapcsolatban, rehabilitáció utáni munkába állás, továbbképzés céllal.

A Siklósi Óvoda és Bölcsőde jelenleg az alábbi sajátos nevelési igényű gyermeknek nyújtanak nappali ellátást:

Gyermekkorai autizmus: 2 fő

Beszéd fogyatékos gyermek: 6 fő

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek: 1 fő

Kevert zavar: 1 fő

2024. nyaratól költözött át Siklóra egy különnevelő, szegregált oktatási intézmény, mely a mohácsi Meixner Ildikó EGYMI tagintézményeként működik (2010. július 1-től). Az épületet a speciális igények szerint a Mohácsi Tankerületi Központ átalakította, felújította. Az intézményben általános iskolás korú, illetve készségfejlesztő iskolai képzésben résztvevő értelmi fogyatékosakkal élő tanulókról gondoskodnak. Az 1968-as alapítás óta középsúlyos értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) tanulók (F71), fiatalok ellátása a fő profil. A tanulásban akadályozott tanulók ellátására a 2018/19. tanévtől jelentkezett igény. Az intézménybe kizárólag Szakértői Bizottsági iskolakijelölő határozat alapján kerülhetnek felvételre/átvételre tanulók.

A tagintézmény beiskolázási körzete Baranya megye. Az utóbbi 10 évben beiskolázásra a Siklósi járás területéről érkeztek gyermekek.

Jelenlegi tanulók és lakhelyük családokban, ill. nevelőszülőknél:

○ Siklós	7 fő
○ Harkány	1 fő
○ Nagyharsány	5 fő
○ Beremend	6 fő
○ Old	2 fő
○ Alsószentmárton	2 fő

- Gordisa 1 fő
- Drávacsehi 1 fő
- Dráwapalkonya 1 fő

A 2023/24. tanévben tanuló aktuális létszám: 27 fő:

- általános iskola: 21 fő
- készségfejlesztő iskola (középfokú oktatás): 6 fő

Fogyatékoság típusa szerinti megoszlásuk:

- közép súlyos értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott)
 - általános iskola 14 fő
 - készségfejlesztő iskola 6 fő
- enyhe értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott)
 - általános iskola 7 fő
- autizmus spektrumzavar 4-5 fő (diagnózis még nincs mindenkinek)

Gyógypedagógiai intézményként az ide járó gyermekek, fiatalok fejlesztése-nevelése-oktatása kiemelt célja a szocializáció és a **társadalmi integráció** megvalósítása. Ez a cél befogadó társadalmi környezet nélkül nehezen érhető el. Ezért is támogatható szakmailag, hogy Oldról, egy periférián lévő településről, egy frekvenciátaltabb helyszínre, a járásközpontba (Siklósra) kerül áthelyezésre az iskola. A kültéri környezet ingerszegény, hasznos időtöltésre nem alkalmas. Nevelőik munkáját nagymértékben könnyítené meg, ha a gyermekek fejlesztő játékok és egy speciálisan kialakított közösségi térben tölthetnék el a szabadidejüket, a friss levegőn.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

A 2016-os mikrocenzusban megkérdezettek nyilatkozata alapján a fogyatékos személyek száma mintegy 80 ezer fővel 408 ezerre csökkent az előző népszámláláshoz képest. 2011-ben a népesség 6,2%-a, 2016-ban 4,3%-a tartozott a fogyatékos lakossághoz. A fogyatékos lakosság számának csökkenésében több ok között feltételezhetően meghatározó szerepet játszik, hogy az egészségi állapothoz kapcsolódó szociális ellátások rendszere a vizsgált időszakban jelentős mértékben átalakult, megszűnt a rokkantsági nyugdíj, felülvizsgálták az érintettek visszahelyezhetőségét a munkaerőpiacra, az idősebbek ellátását öregségi nyugdíjra váltották, valamint átalakultak az ellátórendszer jogosultsági feltételei. Összességében vélelmezhető, hogy a fenti számok ellenére a fogyatékkal élők száma érdemben nem csökkent.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személyek jogainak a biztosítását az alábbi területeken kell érvényesíteni:

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1) - (2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételekre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §)

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott

szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §)

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Településünkön sajnos jelenleg nincs lehetőség a fogyatékkal élők egyedi megsegítésére.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő közintézmények komplex akadálymentesítése uniós pályázati forrásból és önkormányzati hozzájárulással megtörtént. A Polgármesteri Hivatal és a Járási Hivatal részben akadálymentes. Az egészségügyi intézmények akadálymentesítése 90%-os, a fogorvosi rendelő akadálymentesítése forráshiány miatt még nem valósult meg.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Akadálymentesített önkormányzati/állami tulajdonú középületek:

- ✓ Önkormányzati Hivatal/Járási Hivatal: a földszint fizikai akadálymentesítése történt meg.
- ✓ Siklói Közoktatási Intézmény: valamennyi épületben a földszint fizikai akadálymentesítése megtörtént.
- ✓ Siklói Térségi Könyvtár és Ismeretközpont: fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés megtörtént.
- ✓ Siklói Vár: a műemlék rekonstrukciója során a felújított részek fizikai és kommunikációs akadálymentesítése megtörtént, lift van.
- ✓ Idősek Otthona: fizikai és kommunikációs akadálymentesítés megtörtént.
- ✓ Szolgáltatóház: fizikai és kommunikációs akadálymentesítés megtörtént
- ✓ Fogorvosi rendelők: nem történt akadálymentesítés.

- ✓ Nyugdíjas Klub, idősek nappali ellátása: jelenleg zajlik akadálymentesítés.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat a középületeinek nagyrészt akadálymentesítette, hiszen az európai uniós beruházások megkövetelik a fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítést. Minden esetben rehabilitációs szakmérnök bevonása is megtörtént. Az akadálymentesítések többsége a mozgásban akadályozott személyek mindennapját segítő beavatkozások voltak, részben elkészültek már a vakok és gyengénlátók, illetve a sietek számára is. Néhány helyen van vak vezető sáv, indukciós hurok, illetve tapintható információ.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A közsférában dolgozók akadálymentesítettsége megegyezik a b) pontban felsoroltakkal. A vállalkozói szféra akadálymentesítettségéről nincs adatunk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedésnél még vannak hiányosságok, nincs információnk róla, hogy a távolsági autóbust üzemeltető cég akadálymentesített járműveket közlekedtet-e a városon keresztül, így a mozgáskorlátozottak és az egyéb fogyatékosággal élők munkába járása erősen nehezített. A közutak építése, a járdák, parkolók kialakítása során már figyelemmel voltak arra, hogy kerekesszékekkel, babakocsival is lehessen közlekedni.

f) fogyatékosággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosággal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

A településen nincs kizárólag fogyatékos személyek számára működtetett intézmény, viszont a fogyatékkal élők is igénybe veheti a Siklósi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ által nyújtott szociális alap szolgáltatásokat, mint pl. házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, illetve a szociális étkeztetést. Egészségügyi alap és szakellátást vehetnek igénybe a Siklósi Kórházban és a Medi-Home egészség házban.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából, vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná. Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékos gyermekek intézményének Siklósra költözésével nagyot lépett előre ez a terület. 2024-ben, az autizmus világnapján a siklói vár kék fényfestést kapott, felhívva a figyelmet a problémakörre. A beköltöző intézmény közvetlenül kapcsolódik (közös ebédlő használata) az egyik általános iskolával, így az ott tanuló diákok és szüleik érzékenyítése megtörtént.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések¹⁷

Az utóbbi évtizedekben nemcsak Magyarországon, hanem a világ más országaiban is növekedett a rokkantak és a különböző fogyatékossgal élők száma és aránya. E növekedést sok tényező (demográfiai, egészségügyi, általában jogkiterjesztést tartalmazó társadalombiztosítási rendelkezések, az életkörülmények változása, a tudományos-technikai fejlődésből adódó változások stb.) befolyásolja. A fogyatékos emberek a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportjai közé tartoznak. Nagy részük életét nemcsak az egészségi állapotuk, hanem a mostoha társadalmi körülmények is nehezítik. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember élt Magyarországon, a népesség 5,7 százaléka.

Az esélyegyenlőség megteremtésének egyik legfontosabb intézménye az iskola. Az iskola nemcsak a szocializáció fontos színtere, hanem itt dőlnek el a munkaerő-piaci lehetőségek is. A fogyatékos emberek munkavállalási lehetőségeit egyértelműen meghatározza az össznépeességnél alacsonyabb iskolai végzettség.

Meixner EGYMI iskola kültéri „játszóterének” felújítására egyesületi összefogás indult, a Nők Együtt Sikeresen Egyesület pályázat úton és adó 1%-os felajánlásokkal igyekszik forrást találni a kialakításra.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

¹⁷ dr. Tausz Katailn-dr. Lakatos Miklós, A fogyatékos emberek helyzete in Statisztikai Szemle, 82. évfolyam, 2004/ 4.

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányzó, nem megfelelő, nem az igények szerint rangsorolt akadálymentesítettség.	Az akadálymentesítés helyi tervezése, pénzforrások felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe. Ilyen tartalmú forrásokra figyelemfelhívás.
A helyzetelemzéshez szükséges adatgyűjtés alapján megállapítható, hogy a fogyatékkal élőkre vonatkozó statisztikai adatok csak részben állnak rendelkezésre a településen. Így a szolgáltatásokhoz való hozzájárulásról is kevés az információ, sérül az esélyegyenlőség biztosítása számukra.	A fogyatékkal élők helyzetével összefüggésben, statisztikai adatok és szakmai anyagok egységes szempontrendszer szerinti összegyűjtése (állami és nonprofit szervezetek is), városi adatbázisba foglalása. Szervezetek együttműködésének javítása rendszeres egyeztető megbeszélések szervezésével. Jó gyakorlatok, eredmények megosztása a társszakmák képviselőivel. Szolgáltatásfejlesztési koncepciók közös kidolgozása.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település egészére vonatkozóan, az infrastruktúra, a közintézmények, közterületek, utak, járdák akadálymentessége nem megfelelő. Szükséges olyan felújításokat, fejlesztéseket megvalósítani, mely orvosolja fenti problémát.	Pályázati lehetőségek kihasználása
Siklóson számos magas színvonalú szociális és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint pénzbeli támogatás biztosított vagy igényelhető. Erről azonban nincs egységes, mindenki számára elérhető adatbázis.	A városban elérhető szolgáltatások, lehetőségek összegyűjtése, digitalizálása és elérhetőségének kommunikálása (szociális térkép)
A szociális, gyermekjóléti, közösségi feladatok ellátó intézményvezető, szakmai vezetők és a szociális profillal is rendelkező civil szervezetek rendszeres találkozásainak fóruma hiányzik.	Minimum évente egyszer Szociálpolitikai Kerekasztalt, HEP Fórumot és HEP munkacsoport üléseket kell összehívni, működtetni.
A pszichiátriai és szenvedélybetegek számának növekedése tapasztalható Siklóson.	A pszichiátriai és szenvedélybetegeket gondozó közösségi ellátási formákat elérhetővé kell tenni a városban élők számára.
A helyi szolgáltatások digitális elérhetőségének kialakítása mellett, elsősorban az alacsony iskolai végzettségűek, szegregátumban élők, digitális felületeket nem ismerő idősök számára fizikálisan is elérhető humán erőforrásban megnyilvánuló segítségnyújtás (adósságkezelési eljárás, jogi segítségnyújtás, áldozatsegítés, információnyújtás) elindítása.	Esélyegyenlőségi iroda működtetése Siklóson

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A HEP készítésében és működtetésében a településen működő szervezetek és intézmények munkacsoport szintjén kapcsolódnak be. Ezek főleg jelzőrendszeri feladatok, valamint az aktuális célcsoportok körében a felvilágosítás, tájékoztatás, kapcsolattartás, adatszolgáltatás, felmérés szintjén mozognak. Siklós Város Önkormányzata a civil szervezetek függetlenségét elismeri, és tiszteletben tartja, többségükkel jó partneri viszonyt alakított ki.

Siklóson közel 30 civilszervezet működik aktívan, többségük tevékenységi köre sport, szabadidő és kulturális területet öleli fel. Esélyegyenlőségi, szociális feladatot ellátó civil szervezetek:

- ✓ Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete Siklósi Helyi Tagegyesülete a mozgáskorlátozottak részére nyújt érdekvédelmi támogatást, információt nyújt a lehetséges támogatásokról, segít az ügyintézésben, és az ellátásokhoz való hozzájutásban.
- ✓ AGAPÉ Szociális és Hitéleti Alapítvány: Céljuk a létminimum alatt élő emberek, családok létfenntartásának megsegítése hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi életbe való beilleszkedésének megsegítése, lelki és kulturális gondozása, munkanélküli fiatalok foglalkoztatási gondjainak megoldása egyedülálló, az idős emberek gondozása, szociális gondozás keresztyén szellemű közösségben a Siklósi Református Gyülekezet és más keresztyén közösségek hitéleti tevékenységének anyagi, erkölcsi és társadalmi támogatása, beleértve az e célt szolgáló beruházások felújítások és eszközbeszerzések támogatását is. A célcsoportjaikként megjelölt létminimum alatt élő emberek, családok, hátrányos helyzetű fiatalok, munkanélküli fiatalok, idős emberek fizikai és lelki egészségének javítása, megőrzése.
- ✓ Nők Együtt Sikeresen Egyesület több pályázati projektje a gyermekek, idősek és fogyatékkal élők közösségi tereinek felújításával, zöld- és családbarát átalakításával segíti Siklós lakosságát.
- ✓ Magyar Máltai Szeretetszolgálat siklósi csoportjának megalakulásával a hátrányos helyzetűek, mélyszegénységben élők kaptak egy segítő szervezetet.

Siklós Város Önkormányzata minden olyan civil szervezetet igyekszik bevonni a HEP munkájába, akik felelősséget éreznek a hátrányos helyzetű csoportok iránt, s önkéntes munkájukkal segítséget tudnak nyújtani az érintett célcsoportoknak.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

Siklós Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött a Siklósi Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, a Szerbek Siklósi Önkormányzatával, a Siklósi Horvát Önkormányzattal és a Siklósi Német Nemzetiségi Önkormányzattal, mely rögzíti a nemzetiségi önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítását.

A településen két egyházi fenntartású nevelési/oktatási intézmény működik:

- ✓ Szent Imre Katolikus Általános Iskola
- ✓ Sztárai Mihály Református Általános Iskola és Óvoda

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Ezért Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 124/2013. (V. 29.) számú határozatában döntött arról, hogy a szociális alapfeladatok ellátására Matty Község Önkormányzatával társulást hoz létre, megalapította a Siklósi Mikrotérségi Szociális Intézményfenntartó Társulást.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatok közreműködnek a gyermekek és idősök kulturális tevékenységeinek támogatásában, ezen generációk kapcsolatát erősítő rendezvények lebonyolításában.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen bár 30 civil szervezet működik, tevékenységi körük inkább kulturális-, sport-, turisztikai célú. 2020-ban megalakult Siklóson az első, kifejezetten nőket célzó esélyegyenlőséget elősegítő civil szervezet, a Nők Együtt Sikeresen Egyesület.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A for-profit szereplők részvétele az esélyegyenlőségi feladatok ellátásában egyelőre adományok nyújtásában jelenik meg, de egyre több cég helyez nagyobb hangsúlyt a társadalmi felelősségvállalásra. Jó példa volt erre, a Duna-Dráva Cement Kft. által épített játszóterek, ami a gyermekek hasznos szabadidős tevékenységét segítette elő, de ugyanilyen jó példa a Tesco által kiírt pályázatok, melyek több alkalommal találtak gazdát helyi civil szervezeteknél, intézményeknél. Az önkormányzatnak feladatuk kell kitűzni, hogy a piaci szereplők figyelmét ráirányítsa a bajban lévőkre, a rászorulóakra és hogy megfelelő segítséget tudjon kérni részükre.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére. Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált. A helyzetelemzés előkészítésben adatszolgáltatás nyújtásával részt vettek a településen dolgozó egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, lakásgazdálkodási, közművelődési és szociális szakemberek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az a) pont szerinti szervezetek részére elektronikus úton megküldésre kerül az elfogadott dokumentum, ezenkívül Siklós város honlapján (www.siklos.hu) hozzáférhető lesz, amely alapján az állampolgárok megismerik esélyegyenlőségi programot, intézkedéseket és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Az esetleges észrevételeket a HEP Fórum megtárgyalja és szükség esetén HEP módosítását kezdeményezi.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

III. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegregátumokban és a szegregációval veszélyeztetett területeken nincsenek vagy kis számúak a közösségi szerveződések, civil szervezetek.	Egy több évre tervezett közösségfejlesztési folyamat jó alapot jelent a jól és fokozatosan önállóan működő közösségek, illetve az együttműködések, partnerségek, döntéshozatali mechanizmusok kialakításához.
	A szegregátumban élők szociális, közösségi, kulturális, oktatási, képzési, egészségügyi, munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférése nem megfelelő, sokszor akadályba ütközik.	A mélyszegénységben élők nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésének segítése.
	A mélyszegénységben élők körében magas a tartós munkanélküliek száma.	A szegregátumban élők szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése javítása.
	A mélyszegénységben élők egészségi állapota rosszabb a város egészéhez viszonyítva, kevesebben járnak szűrőprogramokra, ritkábban sportolnak.	Szűrőbuszok szervezése a szegregált területeken élők számára.
	A mélyszegénységben élők alacsony iskolai, illetve képzettségi szinttel rendelkeznek, a hagyományos képzési rendszerbe nehezen motiválhatóak.	A településen élethosszig tartó tanulási lehetőségek biztosítása, alternatív tanulási központ kialakítása és működése. Az atipikus oktatási rendszer népszerűsítése. Alapkompetenciák fejlesztése, OKJ-s képzések és munkakipróbálási lehetőségek biztosítása a hátrányos helyzetűek számára.
	Személyek, családok komplex problémákkal rendelkeznek (adósságrendezés, jogsegély igények stb).	Városi Esélyegyenlőségi Iroda elindítása, önkormányzati HEP referens kinevezése. A segélyezési, szociális szolgáltatási városi rendszer összegyűjtése, digitalizálása (Szociális Térkép kidolgozása)
		Élelmiszerprogramok: Rászorulókat támogató alapok, amelyek tartós

		élelmiszerekkel és higiéniai termékekkel segítik a családokat.
Gyermekek	A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül, diszfunkcionális családi minták generációról – generációra történő átöröklését, a minták rögzülését eredményezi. A gyermekek ellátására vonatkozó statisztikai adatok csak részben állnak rendelkezésre. A szolgáltató intézmények és szervezetek összehangolt tevékenysége szükséges a problémák hatékonyabb kezelése az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.	Szülői kompetenciák erősítését célzó programok beindításának támogatása. A szülői kompetenciák fejlesztése lényegesen csökkentené a magatartászavarok, viselkedészavarok mértékét. A gyermekvédelemmel összefüggésben statisztikai adatok és szakmai anyagok egységes szempontrendszer szerinti összegyűjtése (állami és nonprofit szervezetek is), városi adatbázisba foglalása. Szervezetek együttműködésének javítása önkormányzati koordinációval.
	Siklós idősödő társadalmának tendenciát meg kell fordítani, a fiatalokat helyben kell tartani	Siklói Fiatalokért Program elindítása, (Önkormányzati Diáktanács elindítása, ifjúsági közösségi tér kialakítása)
	SNI és BTMN-es, különleges bánásmódot igénylő gyermekek száma folyamatosan emelkedik. Minden gyermek részére a képességeinek, állapotának és szükségleteinek megfelelő oktatási nevelés biztosítása. SNI-s gyermekek és beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek nevelése.	Az önkormányzati fenntartású óvodákban még nagyobb figyelem és több szakember az SNI és BTMN-es gyermekekre. A Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján a tankerületi fenntartású általános iskolai feladatellátási helyek Intézményfejlesztési és Intézkedési Tervet készítenek hátránykompenzációs feladataik beazonosítása és megvalósítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése, az oktatási minőség javítása érdekében. A fejlesztő beavatkozások az eredményességi, továbbtanulási, hiányzási, lemorzsolódási mutatók javítását célozzák. Speciális óvoda létrehozása a városban
Idősek	A Siklói Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció folyamatos felülvizsgálata, aktualizálása	Folyamatosan vizsgálni kell az helyi igényeket, kell a településen működő szociális alap és szakellátásokat, és ki kell jelölni az idősek esélyegyenlőségét biztosító további fejlesztési irányokat.

	Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához szükség esetén. Sok az egyedül élő idős személy, egyre inkább jelentkezik az időskori elszegényedés. Az időskori demenciával élők aránya folyamatosan növekszik, romlik az időskori életminőség.	Az állandó, megszokott élettér megtartása. Családon belüli ellátás támogatása. Házi gondozás mennyiségi, minőségi fejlesztése, szakszerűségének növelése. Civil mozgalom bekapcsolása, önkéntesek bevonása. Helyi közösségi terek kialakítása, bővítése, működtetése. Közösségszervezés, fejlesztés: pót nagy program elindítása, szomszédi figyelőszolgálat megerősítése. Nyugdíjas Egyesületek szerepének erősítése. Idősbarát programok beindítása.
Nők	A családon belüli erőszak sokszor látens marad, az esetek számáról nincsenek adatok. A nők egészségi állapotának megőrzése és a betegségek megelőzése kiemelt jelentőségű esélyegyenlőségi kérdés. Bár a preventív egészségügyi szolgáltatások – különösen a szervezett szűrővizsgálatok – széles körben elérhetők, a részvételi arány továbbra sem minden korosztályban és társadalmi csoportban megfelelő. Ennek hátterében állhat a tájékoztatás hiánya, az egészségtudatosság alacsony szintje, az időhiány, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézsége. Különös figyelmet igényelnek a hátrányos helyzetű, alacsony jövedelmű, kisgyermeket nevelő, valamint az idősebb nők, akik számára a megelőző ellátások igénybevétele gyakran akadályokba ütközik. Az önkormányzatnak és a helyi partnereknek fontos szerepük van az egészségmegőrzést támogató	Kampány indítása a nők (az áldozatok) védelméért. Segítségnyújtási lehetőségek minél szélesebb körben való „terjesztése”. Párkapcsolati erőszak megelőzését célzó edukációs programok szervezése. Egészségnapok, szűrőprogramok. Prevenációs és érzékenyítő programok már óvodás kortól, az egészséges kapcsolati minták elsajátítása érdekében. Önsegítő, önismereti csoportok létrehozása már iskolás kortól. Pszichodráma, mint prevenációs eszköz Színházi előadások helyben a témában, társulatok előadásai. Az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a munkavállalók és munkáltatók körében. A családbarát munkáltatói szemlélet népszerűsítése. Munkavállalás terén az atipikus munkaformák (pl. 6 órás bejelentett munkaviszony) lehetősége.

	programok, szemléletformáló kampányok és szűrővizsgálatok népszerűsítésében, ezáltal hozzájárulva a nők életminőségének javításához és az egészségben eltöltött életévek növeléséhez. Szinte alig van lehetőség atipikus foglalkoztatási formában elhelyezkedni a városban. A helyi munkáltatói szemlélet sem családbarát. Alul reprezentált a nők képviselete a helyi önkormányzati döntéshozatalban.	Női gazdasági döntéshozókkal, női civil szervezetek vezetőivel kapcsolatfelvétel. Nők szerepének hangsúlyozása a politikai és gazdasági döntéshozatalban és a civil életben. Pályázati források feltérképezése, ún. „nőprogramok” indítására.
Fogyatékkal élők	Hiányzó, nem megfelelő, nem az igények szerint rangsorolt akadálymentesítettség. A helyzetelemzéshez szükséges adatgyűjtés alapján megállapítható, hogy a fogyatékkal élőkre vonatkozó statisztikai adatok csak részben állnak rendelkezésre a településen. Így a szolgáltatásokhoz való hozzájárulásról is kevés az információ, sérül az esélyegyenlőség biztosítása számukra. A fogyatékkal élők esetében kiemelt fontosságú lenne a gyermekek és a felnőttek tekintetében is az állapotuknak, szükségleteiknek megfelelő oktatási rendszer. Jelenleg nem megoldott a 3 éves kortól az óvodai nevelés igénybevétele.	Az akadálymentesítés helyi tervezése, pénzforrások felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe. Ilyen tartalmú forrásokra figyelemfelhívás. A fogyatékkal élők helyzetével összefüggésben, statisztikai adatok és szakmai anyagok egységes szempontrendszer szerinti összegyűjtése (állami és nonprofit szervezetek is), városi adatbázisba foglalása. Szervezetek együttműködésének javítása rendszeres egyeztető megbeszélések szervezésével. A fogyatékkal élő személyek oktatáshoz, neveléshez és fejlesztéshez való egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítása, szükségleteihez igazodó oktatási és fejlesztési szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, a fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek integrációját, önálló életvitelét támogató oktatási és fejlesztési lehetőségek bővítése. 1. speciális óvoda létrehozása a városban, 2. kiemelt fontosságú a 23. életévüket betöltött személyek esetén a nappali ellátás létrehozása.

		3. a fogyatékossgal élő személyek és családjaik igényeinek felmérése; 4. az elérhető óvodai, iskolai, felnőttképzési és fejlesztő szolgáltatások áttekintése; 5. együttműködés kialakítása vagy megerősítése a köznevelési intézményekkel, szakmai szolgáltatókkal és civil szervezetekkel; 6. a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása (pl. tájékoztatás, közvetítés, szakmai kapcsolatok építése); 7. az érintettek és hozzátartozóik számára információs lehetőségek biztosítása a jogosultságokról és elérhető támogatásokról.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A település egészére vonatkozóan, az infrastruktúra, a közintézmények, közterületek, utak, járdák akadálymentessége nem megfelelő. Szükséges olyan felújításokat, fejlesztéseket megvalósítani, mely orvosolja fenti problémát.	Pályázati lehetőségek kihasználása
	Siklóson számos magas színvonalú szociális és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint pénzübeli támogatás biztosított vagy igényelhető. Erről azonban nincs egységes, mindenki számára elérhető adatbázis.	A városban elérhető szolgáltatások, lehetőségek összegyűjtése, digitalizálása és elérhetőségének kommunikálása (szociális térkép)
	A szociális, gyermekjóléti, közösségi feladatok ellátó intézményvezető, szakmai vezetők és a szociális profillal is rendelkező civil szervezetek rendszeres találkozásainak fóruma hiányzik.	Minimum évente egyszer Szociálpolitikai Kerekasztalt, HEP Fórumot és HEP munkacsoport üléseket kell összehívni, működtetni.
	A pszichiátriai és szenvedélybetegek számának növekedése tapasztalható Siklóson.	A pszichiátriai és szenvedélybetegeket gondozó közösségi ellátási formákat elérhetővé kell tenni a városban élők számára. Pszichiáter szakorvos teljes munkaidőben történő alkalmazása az egészségügyben. Az intézményi ellátást kiváltó elősegítő programok és a mentális problémákkal küzdő, pszichiátriai betegek támogatott lakhatásának kialakítása és fenntartás. Ehhez kapcsolódóan a védett munkahelyek

		megteremtése és fenntartása, munkahelyek atipizálása.
	A helyi szolgáltatások digitális elérhetőségének kialakítása mellett, elsősorban az alacsony iskolai végzettségűek, szegregátumban élők, digitális felületeket nem ismerő idősök számára fizikálisan is elérhető humánerőforrásban megnyilvánuló segítségnyújtás (adósságkezelési eljárás, jogi segítségnyújtás, áldozatsegítés, információnyújtás) elindítása.	Esélyegyenlőségi iroda működtetése Siklóson

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák megfelelő munkahellyel és iskolai végzettséggel rendelkeznek, Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők, a gyermekek, az idősök, a nők és a fogyatékkal élő embereknek egyenlő optimális életkörülményeket tudjunk biztosítani, és ezt hosszú távon fenn is tudjuk tartani. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkanélküliség csökkenését, a kiszolgáltatottságuk, áldozattá válásuk megakadályozását. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők teljes körű esélyegyenlőségének biztosítására és annak gyakorlati megvalósítására, közszolgáltatásokhoz, középületekhez, információhoz való hozzáférés megkönnyítésére. Az esélyegyenlőség megvalósulásának elősegítése érdekében folyamatosan odafigyelünk az idősök közötti életszínvonal különbség csökkenésére.

Érvényesülni kell városunkban a diszkriminációmentességnek, szegregációmentességnek, a minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférésnek, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Infrastrukturális fejlesztések	A település egészére vonatkozóan, az infrastruktúra, a közintézmények, közterületek, utak, járdák akadálymentessége nem megfelelő. Szükséges olyan felújításokat, fejlesztéseket megvalósítani, mely orvosolja fenti problémát.	A település közintézményeinek, fejlesztése, felújítása, akadálymentesítése, a közterületek, kerékpárúthálózat, járda- és úthálózat infrastrukturális fejlesztése, felújítása, akadálymentesítése, okos zebrák telepítése	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településrendezési terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pályázatokon való részvétel	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	Infrastrukturális fejlesztések száma, megvalósult épület-, útfelújítások, energetikai mutatók, akadálymentes épületek, közintézmények száma	Pénzügyi erőforrás: Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP PLUSZ)	Államgégóvás	Nem releváns
2	Városi Szociális Térkép kidolgozása, digitalizálása	Siklóson számos magas színvonalú szociális és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint pénzübeli támogatás biztosított vagy igényelhető. Erről azonban nincs egységes, mindenki számára elérhető adatbázis.	A városban elérhető szolgáltatások, lehetőségek összegyűjtése, digitalizálása és elérhetőségének kommunikálása (szociális térkép)	Szociális Szolgáltatástervezési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pályázatokon való részvétel	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	adatbázis elindulás, működtetése	TOP PLUSZ pályázati forrás	A kialakított adatbázis frissítése nem igényel külön forrást	Nem releváns
3	Szakmai találkozók rendszeresítése	A szociális, gyermekjóléti, közösségi feladatok ellátó intézményvezető, szakmai vezetők és a szociális profillal is rendelkező civil szervezetek	Minimum évente egyszer Szociálpolitikai Kerekasztalt, HEP Fórumot és HEP munkacsoport üléseket kell összehívni, működtetni.	Szociális Szolgáltatástervezési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	esélyegyenlőségi munkatársi feladatkör kialakítása	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	évente 3-4 találkozó, egyeztetés	esélyegyenlőségi munkatárs bére	civil szervezet felkutatása a folyamatos működésre	nem releváns

		rendszeres találkozásainak fóruma hiányzik.										
4	Közösségi ellátás kiépítése	A pszichiátriai és szenvedélybetegek számának növekedése tapasztalható Siklóson.	A pszichiátriai és szenvedélybetegeket gondozó közösségi ellátási formákat elérhetővé kell tenni a városban élők számára. Pszichiáter szakorvos teljes munkaidőben történő alkalmazása az egészségügyben.	Szociális Szolgáltatástervezési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	esélyegyenlőségi munkatársi feladatkör kialakítása	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	10-15 fő közösségi ellátásban részesítése	TOP PLUSZ pályázati forrás	TOP PLUSZ fenntartási időszak utáni források, civil szervezet felkutatása a folyamatos működésre	Nem releváns
5	Esélyegyenlőségi Iroda elindítása	A helyi szolgáltatások digitális elérhetőségének kialakítása mellett, elsősorban az alacsony iskolai végzettségűek, szegregátumban élők, digitális felületeket nem ismerő idősök számára fizikálisan is elérhető humánerőforrásban megnyilvánuló segítségnyújtás (adósságkezelési eljárás, jogi segítségnyújtás, áldozatsegítés, információnyújtás) elindítása.	Esélyegyenlőségi iroda működtetése Siklóson	Szociális Szolgáltatástervezési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pályázatokon való részvétel	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	Esélyegyenlőségi Iroda működése	pályázati forrás	civil szervezet, intézményi forma (mikrotársulás) felkutatása, kialakítása a folyamatos működésre	nem releváns

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	A közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése.	A szegregátumokban és a szegregációval veszélyeztetett területeken kezdetlegesen a közösségi szerveződések. A helyi erőforrásokat, lehetőségeket kutatva és alapul véve még mindig a helyi közösség a fejlődés alapja és záloga. Egy	Jöjjön létre a szegregátumokban és a szegregációval veszélyeztetett területeken élők közösségi szemlélete, sajátítsák el a társadalmi integrációhoz szükséges normákat és életvitelükben alkalmazzák azokat, növekedjen a	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Antiszegregációs Terv, TOP pályázat	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Több, egymással szinergiában lévő programot terveztünk, amelyek segítségével a helyzetelemzésben feltárt probléma több aspektusból kerül megoldásra. Közösségfejlesztő programok tervezése, koordinálása	Képviselőtestület, Siklósi Cigány Önkormányzat	2026. 08. 31. (hétfő)	Megvalósult közösségi programok száma; Közösségi programokon résztvevők száma	A program megvalósításának részben: TOP PLUSZ forrásból. Jelentős humánerőforrást igényel: szociális munkások, közösségfejlesztő, tréner. Ezen kívül Siklósi Cigány Nemzetiségi	A Siklósi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat bevonásával, megfelelő szervező munkával, önkéntesekkel, további pályázati források megszerzésével lehet biztosítani a fenntarthatóságot	Nem releváns
---	--	--	---	---	--	--	--	-----------------------	---	---	--	--------------

		több évre tervezett közösségfejlesztési folyamat jó alapot jelent a jól és fokozatosan önállóan működő közösségek, illetve az együttműködések, partnerségek, döntéshozatali mechanizmusok kialakításához.	szegregátumban élők társadalmi befogadása; az antidiszkriminációs szemlélet erősödése							Önkormányzat együttműködésével		
2	Esélyegyenlőségi Irodához integrált szolgáltatások elindítása	Az egyéni problémákat kezelő segítségnyújtás bevezetése (adósságkezelés, jogi segítség stb.) valamint szociális, közösségi, kulturális, oktatási, képzési, egészségügyi, munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javításához.	Roma közösségben és mélyszegénységben élők problémáinak megoldása, a szociális, közösségi, kulturális, oktatási, képzési, egészségügyi, munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Antiszegregációs Terv, Járási Esélyteremtő Programterv, TOP pályázat	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Pénzügyi, családszervezési és életvezetési tanácsadások, adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás biztosítása, napi kapcsolattartás és egyéni fejlesztési tervek kidolgozása.	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	A programban részt vevők száma; a settlement típusú szociális munka jelenléte a szegregátumokban	Jelentős humán erőforrást igényel: szociális munkások, közösségfejlesztő. Infrastruktúra: jelenlét ház/közösségi ház az akcióterületen. Ezen kívül civil szervezetek, önkéntesek bevonása főleg a fenntartási időszakban.	A szociális ellátó rendszer fokozott odafigyelésével, megfelelő szervező munkával, önkéntesek, civil szervezet bevonásával, további pályázati források megszerzésével lehet biztosítani a fenntarthatóságot.	Nem releváns
3	A mélyszegénységben élők képzettségi szintjének növelése	Az iskolai végzettség és a munkanélküliség közvetlen kapcsolatban vannak egymással. Minél magasabb végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb a munkaerő-piaci mozgásteret és a potenciálja. Az alacsony iskolai végzettség a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, nehezíti a helyzetüket, hogy a hagyományos képzési rendszerbe nehezen motiválhatóak.	A képzési projekt elem eredményeként hosszútávon önálló jövedelemszerzésre válnak képessé a képzésben részt vevők, javul a munkaerőpiaci helyzetük, ezáltal a családok életminőségében pozitív változás várható; a képzésben részt vevők önbecsülése emelkedik.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Antiszegregációs Terv, Járási Esélyteremtő Programterv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Előzetes igény- és tudásszint felmérés alapján piacképes szakmák elsajátítását célzó képzések bevezetése, tantárgyi felzárkóztatással, munkaerőpiaci tréninggel kiegészítve. Az atipikus oktatási rendszer népszerűsítése. Alapkompetenciák fejlesztése, OKJ-s képzések és munkakipróbálási lehetőségek biztosítása a hátrányos helyzetűek számára.	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	A célcsoport részére indított képzések száma; A képzésen részt vevők száma	Jelentős humán erőforrást igényel: szociális munkások, pedagógusok, tréner. Ezen kívül civil szervezetek, önkéntesek bevonása főleg a fenntartási időszakban.	A szociális ellátó rendszer fokozott odafigyelésével, megfelelő szervező munkával, önkéntesek, civil szervezet bevonásával, további pályázati források megszerzésével lehet biztosítani a fenntarthatóságot.	Nem releváns

4	Egészségfejlesztő programok a szegregátumban élők részére	A mélyszegénységben élők egészségi állapota rosszabb a város egészéhez viszonyítva, kevesebben járnak szűrőprogramokra, ritkábban sportolnak.	Javuljon a szegregátumban élők szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése, ennek révén javuljanak társadalmi felzárkózásuk esélyei, valósuljon meg a jelenleginél szélesebb körű prevenció és az egészséges életmód feltételeinek megismertetése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Antiszegregációs Terv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Egészségfejlesztő programok szervezése a célcsoport számára az alábbi tervezett témakörökben: egészség- és sportnapok, egyéni táplálkozási tanácsadások szervezése, fiataloknak felkészítés a családi életre, fiataloknak a szenvedélybetegségekről, elsősegélynyújtás elsajátítása, alapvető higiénia elsajátítása. Szűrőbuszok szervezése a szegregált területeken élők számára. Élelmiszerprogramok	Képviselőtestület, EFI Iroda	2028. 08. 31. (csütörtök)	A megvalósult programok száma; a programban résztvevők száma	Pályázati forrás. Ezen kívül a siklósi kórházban működő EFI Iroda és civil szervezetek, önkéntesek bevonása főleg a fenntartási időszakban.	Az EFI irodával történő szoros kooperációval, megfelelő szervező munkával, önkéntesek, civil szervezet bevonásával, lehet biztosítani a fenntarthatóságot	Nem releváns
---	---	---	---	---	--	--	------------------------------	---------------------------	--	---	---	--------------

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Kora-gyermekkori, gyermekekori és formális oktatáson kívüli fejlesztés és oktatás fejlesztés	Folyamatosan nő a HH és HHH helyzetű gyermekek száma, felzárkóztatásuk, beilleszkedésük biztosítása folyamatos feladatot ró a köznevelési és közoktatási intézményekre.	Gyermekvállalás előtt állók és gyermeket nevelő családok részére prevenció és tájékoztató programok szervezése. Például: szülésre felkészítő program, kötődés, várandósság, családi életciklus változások, családi minták, családi rendszerszemlélet, szülői nevelési stílusok, nemi szerepek, erőszakmentes kommunikáció, szerepkonfliktusok.	Járási Esélyegyenlőségi Program	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Baba-mama kör foglalkozások játékos, kreatív önkifejező tevékenységek szabadidős programok biztosítása, havi szintű találkozók, prevenció előadások, foglalkozások, érzékenyítés már óvodás kortól (pl. papírszínház, drámapedagógia).	Képviselőtestület, védőnők	2028. 08. 31. (csütörtök)	A megvalósult program; a programban résztvevő gyermekek száma	Pályázati lehetőségek. A program megvalósításának forrása egyrészt: TOP PLUSZ pályázat Humán erőforrás igény: Szociális munkások, pedagógusok, tréner. Ezen kívül civil szervezetek, önkéntesek bevonása főleg a fenntartási időszakban.	Szakemberek megbízási díjának biztosítása	Nem releváns
2	Az óvodai SNI-s, BTMN-s gyermekek fejlesztésének biztosítása	A különleges bánásmódot igénylő gyermekek száma folyamatosan nő. Az óvodában egyre	Az óvodai SNI, BTMNS gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, megfelelő	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, „Legyen jobb a	Forrás biztosítása a megfelelő színvonalú fejlesztéshez, Megállapodás kötése a megfelelő	Képviselőtestület, Intézményvezető	2028. 08. 31. (csütörtök)	Aláírt együttműködési megállapodás a tevékenység ellátására. A	A feladatalapú finanszírozáson kívül önkormányzati kiegészítő	Megfelelő szakember és a finanszírozás biztosításával	Nem releváns

		nagyobb szükség van gyógypedagógusokra, fejlesztő pedagógusokra, akik a speciálisan tudnának foglalkozni a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. .	felzárkóztatással, foglalkozással		gyermeknek” Nemzeti Stratégia	fejlesztést biztosító szakemberrel, szakmai szervezettel. Speciális óvoda létrehozása a városban.			fejlesztő pedagógusok száma.	támogatás és pályázati forrás	tartható csak fenn.	
3	Szülői kompetenciák fejlesztése	A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül, diszfunkcionális családi minták generációról – generációra történő átöröklését, a minták rögzülését eredményezi, mely tendencia hatása a segítő tevékenység folytatása során már jelenleg is tapasztalható. A gyermek fizikai, egészségügyi, értelmi, érzelmi és szocializációs fejlődéséhez szükséges feltételeket a szülők nem képesek biztosítani, melynek következményeként a gyermek hátrányai behozhatatlanná válnak.	A szülői kompetenciák erősítését célzó programok beindításának támogatása. Cél a szülői kompetenciák fejlesztésével csökkenteni az óvodásoknál és iskolásoknál a magatartászavarok, viselkedészavarok mértéke.	Integrált Településfejles- ztési Stratégia, Antiszegregáci- ós Terv, Járási Esélyteremtő Programterv	Új Roma Stratégia (2019-2030), Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, „Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia	A fejlesztő tevékenységek által a szülők segítése a gyermekkel való foglalkozás lehetőségeinek megismerésében; a szülő és a gyermeki kapcsolat további elmélyítése, együtt töltött idő, a közösen végzett tevékenység által maradandó pozitív élmény nyújtása; a szülői szerep és a szülői együttműködések erősítése. Szülő klubok, közösségi programok szervezése. Gyermekpszichológu- s jelenlétének fontossága az óvodákban, a neurodiverz gyermeket nevelő szülők számára támogató csoport létrehozása, valamint jó gyakorlatok megosztását célzó programok szervezése.	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	Programok száma; a programokon résztevő szülők száma	Esetleges pályázati forrás Humán erőforrás igény: Szociális munkások, pedagógusok, trénerek. Ezen kívül civil szervezetek, önkéntesek bevonása főleg a fenntartási időszakban	A szociális ellátó rendszer fokozott odafigyelésével, megfelelő szervező munkával, önkéntesek, civil szervezet bevonásával, a tanoda helyszínének biztosításával, további pályázati források megszerzésével lehet biztosítani a fenntarthatóságot.	Nem releváns
4	Siklói Fiatalokért Program (14-25 év)	Az öregedő tendenciákat mutató városi demográfiai helyzetkép javítása	Siklói fiatalok helyben tartása	Szolgáltatáster- vezési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Fiatalok bevonása a helyi közéletbe (Önkormányzati Diák Tanács), fiatalok közösségi tereinek kialakítása, lakhatási problémáik	HEP fórum	2028. 08. 31. (csütörtök)	HEP munkatárs, képviselőtestület	Siklós demográfiai mutatói javulnak, a fiatalok véleménye hangsúlyosabban jelenik meg a várospolitikában	önkormányzati forrás, pályázatok	Nem releváns

						enyhítése. Kamaszok számára klubok létrehozása, kulturális programok szervezése, lebonyolítása a szabadidő hasznos eltöltése céljából célzottan a korosztálynak megfelelően.						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

III. A nők esélyegyenlősége

1	Atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a nők munkavállalási esélyeinek növelése érdekében	Hiányoznak az atipikus foglalkoztatási formák a településen. A helyi munkavállalói és munkáltatói szemlélet kevésbé családbarát. Gyermekes anyák elhelyezkedése nehézségekbe ütközik a klasszikus foglalkoztatási formák esetében.	Kisgyermeket nevelő szülő részére foglalkoztatást segítő és tehermentesítő szolgáltatás biztosítása	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	Az atipikus foglalkoztatási formák (távmunka)népszerűsítése a munkavállalók és munkáltatók körében. A családbarát munkáltatói szemlélet népszerűsítése. Pályázati programok megvalósítása. Munkavállalás terén az atipikus munkaformák (pl. 6 órás bejelentett munkaviszony) lehetősége.	HEP fórum	2028. 08. 31. (csütörtök)	Új, atipikus foglalkoztatási formák létrejötte a településen. Az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése érdekében megtartott fórumok száma, hírlevelek, cikkek száma.	Civil szervezetek bevonása, pályázati forrás a programok megvalósításához	A fenntarthatóság nagyban függ a for-profit szféra meggyőzésétől,	Nem releváns
2	Nők szerepének növelése a helyi közéletben	Vizsgáltuk, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési	A női érdekvégyesítő szerep erősítése, a képviselők számának és arányának növelése	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	1. Női képviselőkkel, női gazdasági döntéshozókkal, női civil vezetőkkel kapcsolatfelvétel, workshopok előkészítése. 2. Workshopok tematikájának és időpontjainak egyeztetése 3. Workshopok lebonyolítása, a nők szerepének hangsúlyozása a politikai és gazdasági döntéshozatalban és a civil életben.	HEP fórum, Esélyegyenlőségi referens	2028. 08. 31. (csütörtök)	A női célcsoport szerepe nő a helyi politikai közéletben, amely a választásokon induló politikusok számával mérhető. A női vállalkozások száma is nő, a jó példák megismerésével. A női civil szervezetek erősödnek a társadalmi ismertségük révén.	Esélyegyenlőségi referens alkalmazása, szervező politikai, gazdasági és civil szakember bevonása, pályázati TOP PLUSZ forrás	Pályázati források bevonásával, civil szervezetek közreműködésével fenntartható.	Nem releváns

		mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Siklós város képviselő-testületének csupán egy női tagja van, a nők alulreprezentáltak a helyi döntéshozatalban.										
3	Kampány indítása a nők védelméért, a családon belüli erőszak visszaszorításáért	A családon belüli erőszak gyakran látens marad, az esetek számáról nincsenek adatok, mégis egyre több bántalmazásos esetről van nem hivatalos információ	A nők elleni bántalmazás, és a családon belüli erőszak visszaszorítása, a látens esetek nyilvánossága	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	Kampány indítása a nők védelméért. Segítségnyújtási lehetőségek minél szélesebb körben való „terjesztése”, média, plakát, szóróanyagok, védőnők, óvodák, egészségügyi intézmények, szociális ellátások (önkormányzati és civilek) aktív bevonásával. Ingyenes jogsegélyszolgálat biztosítása.	Siklói SzGySzK, HEP fórum	2028. 08. 31. (csütörtök)	A kampány során a rendezvények száma, a bevont partnerek száma	Civil szervezetek önkéntes munkája, rendőrség aktív közreműködése, pályázati forrás	NES bevonásával biztosítható a fenntarthatóság.	Nem releváns
4	Egészségtudatosság erősítése, a tájékoztatás javítása és a megelőző szolgáltatásokhoz való hozzáférés ösztönzése	A nők egészségének megőrzése és a betegségek megelőzése kiemelt jelentőségű. A szűrővizsgálatok és prevenció programok ellenére sok nő nem vesz részt rendszeresen az egészségmegőrzést szolgáló ellátásokban	A nők egészségtudatosságának növelése, a preventív egészségügyi szolgáltatások és szűrővizsgálatok igénybevételének ösztönzése, valamint az egészségben eltöltött életevek számának növelése.	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)	Egészésgnapok, szűrőprogramok, , Prevenció és érzékenyítő programok már óvodás kortól, az egészsége kapcsolati minták elsajátítása érdekében. Önszereti csoportok létrehozása már iskolás kortól. Pszichodráma, mint eszköz a prevenció. Színházi előadások helyben a témában, társulatok előadásai.	HEP fórum	2028. 12. 31. (vasárnap)	A rendezvények, programok, események száma, a bevont partnerek, nők száma	Esélyegyenlőségi referens alkalmazása, szervező politikai, gazdasági és civil szakember bevonása, pályázati forrás	Pályázati források bevonásával, civil szervezetek közreműködésével fenntartható.	Nem releváns
IV. Az idösek esélyegyenlősége												
1	Városi Programok Szépkorúaknak	Városi öregedő társadalomban fokozott igény	65+-nak szóló programok színésítése Siklóson	Szolgáltatástervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Helyi Idösek Klubjának programjait tovább	Képviselőtestület, SMSZGYI Társulás	2028. 08. 31. (csütörtök)	Programelemek száma min 6 db /év	társulási, önkormányzati	társulási, mikrointézményi	Nem releváns

		mutatkozik a nyugdíjas korosztálynak szóló programokra			2030, Időügyi Nemzeti Stratégia (II. ütemterv 2023-2034)	dinamizálni, a városi Idősek Világnapi rendezvényét fenntartani				forrás, pályázati forrás	formában fenntartható	
2	Az otthoni ellátás erősítése az idősek gondozásában.	Siklósi helyi társadalmi folyamatosan öregszik. Az időskorúak többsége – egészségi állapotától függően – ragaszkodik otthonához, az otthoni gondozásához szükség esetén. Fokozott hangsúlyt kell kapnia az állandó, megszokott életér megtartásának, a családon belüli ellátás támogatásának.	Középtávú cél: Házi gondozás mennyiségi, minőségi fejlesztése, szakszerűségének növelése. Hosszú távú cél: Az időskorúak életminőségének javítása, nyugodt, méltó öregkor biztosítása	Integrált Településfejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Időügyi Nemzeti Stratégia (II. ütemterv 2023-2034)	A házi gondozás mennyiségi, minőségi fejlesztése, szakszerűségének növelése. 3. helyi nyugdíjas klubbal szorosabb együttműködés, együttműködés civil szervezetekkel	Képviselőtestület, SMSZGYI Társulás	2028. 08. 31. (csütörtök)	Házi segítségnyújtást igénybe vevők száma (gondozotti létszám). A házi gondozás infrastrukturális és eszközállományának fejlesztése.	humán: Siklósi SzGySzK gondozói, önkéntesek, civilek pénzügyi: feladatfinanszírozás, térítési díj, pályázati forrás	társulási, mikrointézményi formában fenntartható	Nem releváns

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	A fogyatékkal élők esélyegyenlősége érdekében szükséges komplex akadálymentesítési terv elkészítése az állami/önkormányzati tulajdonú épületekben.	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeihez az akadálymentesítés csak részben megoldott. Az akadálymentesítések nem az igényekhez igazodóan történtek, ahol nem volt pályázati beruházás, ott szinte csak rámpa elhelyezésére került sor. Az akadálymentesítések többsége a mozgásban akadályozott személyek mindennapját segítő beavatkozások, viszont hiányzik a vakok és gyengénlátók, illetve a siketek számára	Rövid távú cél: Akadálymentesítési terv elkészítése Hosszú távú cél: Teljes akadálymentes környezetre történő törekvés, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az önálló életvitelben	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Országos Fogyatékosügyi Program (2026-2036)	1. Középületek, közintézmények akadálymentesítés szempontjából történő felmérése. 2. Akadálymentesítési terv elkészítése 3. Pályázati lehetőségek felkutatása	Képviselőtestület	2028. 08. 31. (csütörtök)	akadálymentesítési terv (képviselő-testület által jóváhagyott)	humán erőforrás igény: rehabilitációs mérnök, fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezeteinek aktív részvétele. pályázati forrás	Az akadálymentesítési terv alapján minél több épület akadálymentesítésre kerül	Nem releváns
---	--	--	--	---------------------------------	--	---	-------------------	---------------------------	--	---	--	--------------

		készült akadálymentesítés.										
2	A fogyatékkal élők helyzetével összefüggésben, statisztikai adatok és szakmai anyagok egységes szempontrendszer szerinti összegyűjtése.	A helyzetelemzéshez szükséges adatgyűjtés alapján megállapítható, hogy a fogyatékkal élőkre vonatkozó statisztikai adatok csak részben állnak rendelkezésre a településen. Így a szolgáltatásokhoz való hozzájárulásról is kevés az információ, sérül az esélyegyenlőség biztosítása számukra.	Releváns helyzetelemzéssel a feltárt problémák azonosítása, az azokra való megfelelő intézkedésekkel javítható a fogyatékkal élő személyek szolgáltatásokhoz való hozzáférése. Cél a fogyatékkal élők jogainak, esélyegyenlőségének biztosítása.	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Országos Fogyatékosügy Program (2026-2036)	Mozgáskorlátozottak, vakok- és gyengénlátók, siketek, mentális problémákkal küzdők érdekvédelmi szervezeteivel kapcsolatfelvétel. Egységes módszer kidolgozása az adatok gyűjtéséhez. Probléma beazonosítása. Intézkedési terv készítése a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében.	Képviselőtestület, SMSZGYI Társulás	2028. 08. 31. (csütörtök)	Együttműködési megállapodások száma, adatbázis létrehozása, intézkedési terv	esélyegyenlőségi referens, érdekvédelmi szervezetek képviselői, munkatársai	Megfelelő koordinálással, szervező munkával az adatok frissítése napra készen tartható, ezáltal az intézkedés fenntartható.	Nem releváns
3	Allapotnak, szükségleteknek megfelelő oktatási rendszer	A fogyatékossgal élő személyek egyéni szükségleteiknek megfelelő oktatási, nevelési és fejlesztési lehetőségeinek hiányosságai	A fogyatékossgal élő személyek oktatáshoz, neveléshez és fejlesztéshez való egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítása, szükségleteihez igazodó oktatási és fejlesztési szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, a fogyatékossgal élő gyermekek és felnőttek integrációját, önálló életvitelét támogató oktatási és fejlesztési lehetőségek bővítése	Járási Esélyegyenlőségi Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Országos Fogyatékosügy Program (2026-2036)	1. speciális óvoda létrehozása a városban, 2. kiemelt fontosságú a 23. életévüket betöltött személyek esetén a nappali ellátás létrehozása. 3. a fogyatékossgal élő személyek és családjaik igényeinek felmérése; 4. az elérhető óvodai, iskolai, felnőttképzési és fejlesztő szolgáltatások áttekintése; 5. együttműködés kialakítása vagy megerősítése a köznevelési intézményekkel, szakmai szolgáltatókkal és civil szervezetekkel; 6. a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés	Képviselőtestület, SMSZGYI Társulás, Meixner Ildikó EGYMI	2028. 12. 31. (vasárnap)	Érintett személyek száma; tájékoztató alkalmak száma; együttműködő intézmények száma; elérhető szolgáltatások feltérképezése; megfelelő ellátáshoz irányított személyek száma	Önkormányzati költségvetési forrás, pályázati lehetőségek, intézményi és szakmai együttműködések keretében biztosított humán erőforrás	A kialakított intézményi együttműködések fenntartása, az érintettek folyamatos tájékoztatása, valamint a szükségletek rendszeres felülvizsgálata biztosítja az eredmények hosszú távú fennmaradását.	Nem releváns

						támogatása (pl. tájékoztatás, közvetítés, szakmai kapcsolatok építése); 7. az érintettek és hozzátartozóik számára információs lehetőségek biztosítása a jogosultságokról és elérhető támogatásokról.						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- ✓ a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- ✓ a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- ✓ annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- ✓ a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- ✓ az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása

- ✓ a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik, működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül és javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzeti önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze. A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Siklós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Siklós Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 117/2024. (VIII. 29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata.

Siklós, 2024. augusztus 29.

Aláírás

Felhasznált források, koncepciók

Siklós Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció 2024

Siklós Város Integrált Településfejlesztési Stratégia 2024

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiE42J8_yCAxXa7LsIHdI3ADgQFnoECBEQAQ&url=https%3A%2F%2Fszocialisportal.hu%2Fwp-content%2Fuploads%2F2023%2F03%2FMNTFS2030.pdf&usg=AOvVaw1GJ9Ze2Dap4LThQJHdLSWk&opi=89978449, letöltés ideje: 2023. 12. 07.

Siklós Város HEP Programjai 2020., 2022., 2024.

Siklós város intézményeinek, szociális szolgáltatóinak szakmai beszámolóí

Siklós Város Önkormányzati Hivatalának adatgyűjtései

KSH adatok

<https://www.ksh.hu/ksh-stat-akademia>

<https://makronom.eu/2023/08/21/hazai-makronom-makronom-intezet-munkaalapu-tarsadalom-munkaeropiac/>

Monostori Judit - Őri Péter - Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai portré 2021

<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2836/2726>
letöltés ideje: 2023. 12. 07.

Monostori J., Őri P., Spéder Zs. szerk. in Demográfiai portré 2021., KSH NKI, 2021, Budapest: 163–182.

Roma népesedési viszonyok 1990-2011 in Demográfia különszám Demográfia 2022, 2-3. különszám

<https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2855/2747>
letöltés ideje: 2023. 12. 07.

Mehring-Tóth Szilvia, A települési és területi önkormányzati döntéshozatal szereplői Magyarországon 1994 és 2014 között – arányok, trendek és helyi sajátosságok PhD disszertáció, 2019

K I V O N A T

Siklós város képviselő-testületének **2024. augusztus 29-i** ülésének jegyzőkönyvéből

117/2024. (VIII. 29.) képviselő-testületi határozat:

1. Siklós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételek a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek.
2. Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) elfogadja.

Határidő:

azonnal

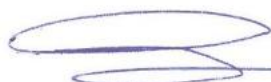
Felelős:

Riegl Gábor polgármester

Képviselő-testület

Nádoriné dr. Rohi Éva jegyző

K. m. f.

Riegl Gábor
polgármester

Nádoriné dr. Rohi Éva
jegyző

K I V O N A T

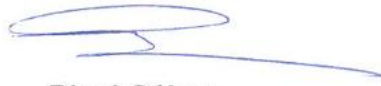
Siklós város képviselő-testülete **2026. augusztus 27-i** ülésének jegyzőkönyvéből

137/2026. (VIII. 27.) képviselő-testületi határozat:

Siklós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata során szükségessé vált módosításokat, azokat megismerte, és a felülvizsgálat eredményeként módosított Helyi Esélyegyenlőségi Programot az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: azonnal
Felelős: Képviselő-testület

K. m. f.

Riegl Gábor
polgármester

Dr. Markovics Boglárka
jegyző